

T.C.
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
HUKUK ANABİLİM DALI
KAMU HUKUK BİLİM DALI

**ÇİN VE TÜRK CEZA HUKUKUNDA UYUŞTURUCU
VEYA UYARICI MADDE SUÇLARI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SUFEIYA DİLİXİATI

BURSA-2016

**T.C.
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
HUKUK ANABİLİM DALI
KAMU HUKUK BİLİM DALI**

**ÇİN VE TÜRK CEZA HUKUKUNDA UYUŞTURUCU
VEYA UYARICI MADDE SUÇLARI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SUFEIYA DİLİXİATI

DANIŞMAN

Yrd.Doç.Dr. Timuçin KÖPRÜLÜ

BURSA-2016

T. C.
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Bilim Dalı'nda 701380007 numaralı SUFEIYA DİLİXİATI'nın hazırladığı "Çin ve Türk Ceza Hukukunda Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Suçları" konulu Yüksek Lisans Tezi ile ilgili tez savunma sınavı, 21/09/2016 günü 15.30 - 16.45 saatleri arasında yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda adayın tezinin ..... b. a. j. a. r. u. l. a. ..... olduğuna ..... o. y. e. v. e. j. i. y. e. ile karar verilmiştir.

Üye (Tez Danışmanı ve Sınav Komisyonu
Başkanı)

Yard.Doç. Dr. Timuçin KÖPRÜLÜ
Uludağ Üniversitesi

Üye

Doç. Dr. Zeynel T. KANGAL

Uludağ Üniversitesi

Üye

Yard.Doç.Dr. Asuman Aytekin İNCEOĞLU

Bilgi Üniversitesi

21/09/ 2016

ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI ÖZGÜNLÜK RAPORU

ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KAMU HUKUKU ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞI'NA

Tarih: 18.10.2016

Tez Başlığı / Konusu: "Çin ve Türk Ceza Hukukunda Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Suçları"

Yukarıda başlığı gösterilen tez çalışmamın a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 88 sayfalık kısmına ilişkin, 18.10.2016 tarihinde şahsım tarafından iThenticate adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan özgünlük raporuna göre, tezimin benzerlik oranı %22'dir.

Uygulanan filtrelemeler:

- 1- Kaynakça dahil
- 2- Alıntılar dahil
- 3- 5 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Çalışması Özgünlük Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esasları'nı inceledim ve bu Uygulama Esasları'nda belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim. Gereğini saygılarımla arz ederim.

Adı Soyadı: Sufeiya DILIXIATI

Öğrenci No: 701380007

Anabilim Dalı: Kamu Hukuku

Programı: Kamu Hukuku

Statüsü: Yüksek Lisans

18.10.2016

سوفيه ديلياتي

Danışman

Yard. Doç. Dr. Timuçin KÖPRÜLÜ

ULUDAG UNIVERSITY
SOCIAL SCIENCE INSTITUTE
THESIS ORIGINALITY REPORT

ULUDAG UNIVERSITY
SOCIAL SCIENCE INSTITUTE
TO THE DEPARTMENT OF PUBLIC LAW

Date: 18.10.2016

Thesis Title / Topic: "Drugs or Stimulants Substances Trafficking Crimes"

According to the originality report obtained by myself by using the iThenticate plagiarism detection software and by applying the filtering options stated below on 18.10.2016 for the total of 88 pages including the a) Title Page, b) Introduction, c) Main Chapters, and d) Conclusion sections of my thesis entitled as above, the similarity index of my thesis is 22 %.

Filtering options applied:

1. Bibliography included
2. Quotes included
3. Match size up to 5 words excluded

I declare that I have carefully read Uludag University Social Science Institute Guidelines for Obtaining and Using Thesis Originality Reports; that according to the maximum similarity index values specified in the Guidelines, my thesis does not include any form of plagiarism; that in any future detection of possible infringement of the regulations I accept all legal responsibility; and that all the information I have provided is correct to the best of my knowledge. I respectfully submit this for approval.

Name Surname: Sufeyia DILIXIATI
Student No: 701380007
Department: Public Law
Program: Public Law
Status: Masters

18.10.2016
سوفيه ديلياتي

Advisor

Yard. Doç. Dr. Timuçin KÖPRÜLÜ

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans/ Doktora tezi olarak sunduğum “: ÇİN VE TÜRK CEZA HUKUKUNDA UYUŞTURUCU VEYA UYARICI MADDE SUÇLARI” Başlıklı çalışmanın bilimsel araştırma, yazma ve etik kurallarına uygun olarak tarafımdan yazıldığına ve tezde yapılan bütün alıntıların kaynaklarının usulüne uygun olarak gösterildiğine, tezimde intihal ürünü cümle veya paragraflar bulunmadığına şerefim üzerine yemin ederim.

Tarih ve İmza

10.10.2016
Sufeyya Dilixiati

Adı Soyadı: SUFEIYA DILIXIATI

Öğrenci No:701380007

Anabilim Dalı: Hukuk

Programı: Kamu Hukuk

Statüsü: Yüksek Lisans

ÖZET

Yazarın Adı ve Soyadı: SUFEIYA DILIXIATI

Üniversite : Uludağ Üniversitesi

Anabilim Dalı : Hukuk

Bilim Dalı : Kamu Hukuk

Tezin Niteliği : Yüksek Lisans Tezi

Sayfa Sayısı : xv+ 99

Mezuniyet Tarihi :

Tez Danışman : Timuçin KÖPRÜLÜ

ÇİN VE TÜRK CEZA HUKUKUNDA UYUŞTURUCU VEYA UYARICI MADDE SUÇLARI

Uyuşturucu veya uyarıcı madde üretimi, kaçakçılığı, ticareti, kullanımı ve ilgili suçlar her ülkenin geleceği için büyük tehlike sayılıyor. İnsan ve toplumun sağlığına ciddi tehdit etmekte olan uyuşturucu veya uyarıcı maddelere karşı savaşmak uluslararası ve ulusal görev olmaktadır. Bu nedenle konu önemini her zaman taşımıştır. Uyuşturucu veya uyarıcı madde suçları sadece ceza hukuku alanında araştırılmaktansa bütün toplum ve her alan buna karşı ortak çözüm bulmak için araştırmalar yürütmektedir.

Madde kullanımının önlenmesi ve denetlenmesi için uluslararası hukukta düzenlemeler yapılmakta. Türk ve Çin mevzuatlarında özel kanun ve ceza hukukunda düzenlemeler mevcuttur. Türk ve Çin hukuku kara avrupası hukuk sistemine ait olsa da uyuşturucu veya uyarıcı madde suçlarındaki değerlendirmelerde farklar bulunmakta. Türk mevzuatında madde imal ve ticareti suçları ağır cezaya tutulurken, Çin mevzuatında madde imal, kaçakçılık, ticaret ve nakletme suçları ağır cezaya tutulmaktadır.

Çalışma Türk ve Çin mevzuatında uyuşturucu veya uyarıcı madde suçları ile ilgili düzenlemeleri araştırmak ve değerlendirmek amacıyla hazırlanmıştır. Birinci bölümünde uyuşturucu ve uyarıcı maddelerin kavramı, türleri, Uyuşturucu veya uyarıcı maddeler ile ilgili uluslararası çalışmalar, Çin ve Türkiye’deki tarihi gelişim boyutu ele alınmıştır.

İkinci bölümünde, Çin Ceza Kanunu’nda uyuşturucu veya uyarıcı madde ile ilişkin suçlar ,suç içerikleri ve ilgili düzenlemeler değerlendirilmiştir.

Üçüncü bölümünde, Türk Ceza Kanunu'nda uyşturucu veya uyarıcı madde suçları ve ilgili düzenlenmiş maddeler değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler;
Uyşturucu veya uyarıcı madde, Çin Ceza Hukuku, Türk Ceza Hukuku,
Suçun Unsurları

ABSTRACT

Name and Surname	SUFEIYA DILIXIATI
University	Uludağ University
Institution	Social Science Institution
Field	Law
Branch	Public Law
Degree Award	Master
Page Number	xv + 99
Degree Date	
Supervisor	Timuçin KÖPRÜLÜ

DRUGS AND STIMULANT DRUGS CRIME IN CHINA AND TURKISH CRIMINAL LAW

Drugs or stimulant drugs production, smuggling, trade, use for the future of the country creates a great danger. It causes serious danger of person and society. The arrangements have been done to take control of using drug or stimulate in the international jurisprudence. Because of this the subject always keep its important. Drug or stimulant drugs problem the problem is not only criminal law. Whole society, every part of society to find a common solution to this problem must work together.

For take control of using drugs or stimulant drugs, the international jurisprudence have been done some rules to control it. Republic of Turkey, Republic of China have their special law and criminal law for control the drug crime. Even though the system of law in this country is common law system, but regulation of drugs could have been different. In Turkish law producing or trading drugs or stimulant drug will be the heavily section of this criminal. But in Chinese law producing, smuggling, trading, using drugs or stimulant drugs will be the haveast section of drug criminals.

Our study of the Chinese and Turkish Penal Code, drug or stimulant drugs and to evaluate and investigate the regulation of interest was prepared. The first part of this thesis, concept of drugs and stimulant drugs, types of drugs crime, historical development of Chinese and Turkish drugs crime has been taken up size.

In the second part of this thesis, the Chinese Penal Code in the field of drugs and stimulant drugs crime, drugs and stimulant drugs trial in criminal law issues

have been addressed.

In the third part of this thesis, the Turkish Penal Code in the field of drugs and stimulant drugs crime, drugs and stimulant drugs trial in criminal law issues have been addressed.

Key Words:

Drugs and stimulant drugs, Chinese Penal Code, Turkish Penal Code, the Elements of the Crime

İÇİNDEKİLER

TEZ ONAY SAYFASI.....	ii
ÖZGÜNLÜK RAPORU	Erreur ! Signet non défini.
ORIGINALITY REPORT	Erreur ! Signet non défini.
YEMİN METNİ.....	iv
ÖZET	v
ABSTRACT.....	vii
İÇİNDEKİLER.....	ix
KISALTMALAR.....	xv
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

UYUŞTURUCU VEYA UYARICI MADDE KAVRAMI ,UYUŞTURUCU VEYA UYARICI MADDE TÜRLERİ VE ÇİN VE TÜRKİYE'DEKİ TARİHİ GELİŞİMİ

1. UYUŞTURUCU VEYA UYARICI MADDELERİN KAVRAMI , SINIFLARI, TÜRLERİ VE ETKİLERİ	5
1.1 UYUŞTURUCU VEYA UYARICI MADDE KAVRAMI	5
1.2 UYUŞTURUCU VEYA UYARICI MADDELERİN SINIFLANMA ÇEŞİTLERİ	6
1.3 UYUŞTURUCU ve UYARICI MADDELERİN TÜRLERİ.....	7
1.3.1 Uyuşturucu Maddeler (narkotik).....	7
1.3.1.1 Afyon	7
1.3.1.2 Morfin	8
1.3.1.3 Eroin.....	9
1.3.1.4 Esrar	10
1.3.1.5 Kokain.....	12
1.3.2 Uyarıcı Maddeler.....	13
1.3.2.1 Ecstasy.....	13
1.3.2.2 Methamfetamin	14

1.3.2.3 Lysergic Acid Diethylamid (LSD)	14
2. UYUŞTURUCU VEYA UYARICI MADDE SUÇLARININ ÇİN'DEKİ TARİHİ GELİŞİMİ VE MÜCADELE POLİTİKASI	15
2.1 1949 YILI ÇİN HALK CUMHURİYETİ KURULMADAN ÖNCE	15
2.1.1 Ming Sülalesi (1368-1644), Qing Sülalesi (1644-1911) Dönemindeki Uyuşturucu Suçu	15
2.1.2 Ming Guo (1912-1949) Dönemindeki Uyuşturucu Suçu	17
2.2 ÇİN HALK CUMHURİYETİ KURULDUKTAN SONRAKİ DÖNEM.....	18
2.2.1 1949-1970'lerin Sonlarındaki Dönem.....	18
2.2.2 1979 ve sonraki Dönem.....	18
3. ÇİN'DE UYUŞTURUCU VEYA UYARICI MADDELERLE İLİŞKİN KURUMSAL YAPI	21
3.1 UYUŞTURUCU VEYA UYARICI MADDE KULLANMASININ ÖNLENMESİ İLE GÖREVLİ KURUMLAR.....	21
3.2 TEDAVİ VE REHABİLİTASYON ALANINDA GÖREVLİ KURUMLAR	22
3.3 UYUŞTURUCU VEYA UYARICI MADDE ARAŞTIRMA ALANINDA GÖREVLİ KURUMLAR	23
3.4 UYUŞTURUCU VEYA UYARICI MADDE SUÇLARI İLE MÜCADELEDE OLAN KURUMLAR	24
4. ÇİN HUKUKUNDA UYUŞTURUCU VEYA UYARICI MADDELERLE İLGİLİ HUKUK DÜZENLEMELER.....	26
4.1 GENEL AÇIKLAMALAR	26
4.2 ÇİN CEZA HUKUKUNDAKİ DÜZENLEMELER	28
4.3 UYUŞTURUCU VEYA UYARICI MADDELERLE İLGİLİ HÜKÜM İÇEREN DİĞER DÜZENLEMELER.....	29
5. UYUŞTURUCU VEYA UYARICI SUÇLARININ TÜRKİYE'DEKİ TARİHİ GELİŞİMİ VE MÜCADELE POLİTİKASI	30
5.1 OSMANLI DÖNEMİ	31
5.2 1923 YILI CUMHURİYET DÖNEMİNDEN SONRA	32
6. TÜRK HUKUKUNDA UYUŞTURUCU VEYA UYARICI MADDELERLE İLGİLİ HUKUK DÜZENLEMELER	33
6.1 GENEL AÇIKLAMALAR	33
6.2 ANAYASADAKİ DÜZENLEMELER.....	34
6.3 TÜRK CEZA KANUNUNDAKİ DÜZENLEMELER	35

6.4 UYUŞTURUCU VEYA UYARICI MADDELERE İLİŞKİN HÜKÜM İÇEREN DİĞER KANUNLAR	36
6.4.1 2313 Sayılı Uyuşturucu maddelerin Murakabesi Hakkında kanun.....	36
6.4.2 1918 Sayılı Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanun	37
6.4.3 3298 Sayılı Uyuşturucu Maddelerle İlgili Kanun	38

İKİNCİ BÖLÜM

ÇİN CEZA KANUNUNDA UYUŞTURUCU VEYA UYARICI MADDE İLE İLİŞKİN SUÇLAR

1. UYUŞTURUCU VEYA UYARICI MADDE KAÇAKÇILIĞI , TİCARETİ, NAKLETME , ÜRETME SUÇU (ÇCK MADDE 347).....	41
1.1 GENEL AÇIKLAMALAR	41
1.2 KORUNAN HUKUKSAL DEĞER	43
1.2.1 Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Kaçakçılığı Suçu Tehdit Eden Hukuksal Değer	43
1.2.2 Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Ticareti, Nakletme, Üretme Suçu Tehdit Eden Hukuksal Değer.....	44
1.3 SUÇUN FAİLİ	45
1.4 SUÇUN MADDİ UNSURU	46
1.4.1 Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Kaçakçılığı Suçunun Maddi Unsuru	47
1.4.2 Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Ticareti Suçunun Maddi Unsuru	47
1.4.3 Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Nakletme Suçunun Maddi Unsuru	48
1.4.4 Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Üretme Suçunun Maddi Unsuru	50
1.5 SUÇUN MANEVİ UNSURU	51
1.6 SUÇUN ÖZEL GÖRÜNÜŞ BİÇİMLERİ	52
2. UYUŞTURUCU VEYA UYARICI MADDE BULUNDURMAK SUÇU (ÇCK MADDE 348)	53
2.1 GENEL AÇIKLAMALAR	53
2.2 KORUNAN HUKUKSAL DEĞER	55
2.3 FAİL	55
2.4 SUÇUN MADDİ UNSURU	56
2.5 SUÇUN MANEVİ UNSURU	56
3. UYUŞTURUCU VEYA UYARICI MADDE KAÇAKÇILIĞI , TİCARETİ,	

NAKLETMESİ, ÜRETMESİ SUÇUNUN FAİLİNİ BARINDIRMAK, FAİLE YARDIM EDİP UYUŞTURUCU MADDE VEYA KAZANDIĞI PARAYI SAKLAMA, NAKLETME SUÇU(ÇCK MADDE 349).....	57
3.1 GENEL AÇIKLAMALAR	57
3.2 KORUNAN HUKUKSAL DEĞER	58
3.3 SUÇUN FAİLİ	59
3.4 SUÇUN MADDİ UNSURU	59
3.5 SUÇUN MANEVİ UNSURU	60
4. UYUŞTURUCU VEYA UYARICI HAMMADDE ÜRETİMİNDE KULLANILAN MADDE KAÇAKÇILIĞI, UYUŞTURUCU VEYA UYARICI MADDE ÜRETİMİNDE KULLANILAN HAMMADDE TİCARETİ SUÇU (ÇCK MADDE 350)	61
4.1 GENEL AÇIKLAMALAR	61
4.2 KORUNAN HUKUKSAL DEĞER	62
4.3 SUÇUN FAİLİ	63
4.4 SUÇUN MADDİ UNSURU	63
4.5 SUÇUN MANEVİ UNSURU	64
5. UYUŞTURUCU VEYA UYARICI MADDE ÜRETİMİNDE KULLANILAN BİTKİLERİ YASADIŞI EKME SUÇU (ÇCK MADDE 351)	65
5.1 GENEL AÇIKLAMALAR	65
5.2 KORUNAN HUKUKSAL DEĞER	65
5.3 SUÇUN FAİLİ	66
5.4 SUÇUN MADDİ UNSURU	66
5.5 SUÇUN MANEVİ UNSURU	67
4. TÜRK CEZA KANUNUNDA UYUŞTURUCU VEYA UYARICI MADDE İLE İLİŞKİN SUÇLAR.....	67
6. YASADIŞI UYUŞTURUCU VEYA UYARICI MADDE ÜRETİMİNE KULLANILAN BİTKİ TOHUMUNU TİCARETİ, NAKLETMEK ,YANINDA BULUNDURMAK, SAHİP OLAMAK SUÇU (ÇCK MADDE 352)	68
6.1 GENEL AÇIKLAMALAR	68
6.2 KORUNAN HUKUKSAL DEĞER	68
6.3 SUÇUN FAİLİ	69
6.4 SUÇUN MADDİ UNSURU	69

6.5 SUÇUN MANEVİ UNSURU	70
7. BAŞKALARI UYUŞTURUCU VEYA UYARICI MADDE KULLANMAYA ZORLAMAK, CAZİP GETİRTEREK, KULLANMAYI ÖĞRETEREK, ALDATARAK KULLANDIRMAK SUÇU (ÇCK MADDE 353)	70
7.1 GENEL AÇIKLAMA	70
7.2 KORUNAN HUKUKSAL DEĞER	71
7.3 SUÇUN FAİLİ	71
7.4 SUÇUN MADDİ UNSURU	71
7.5 SUÇUN MANEVİ UNSURU	73
8. UYUŞTURUCU VEYA UYARICI MADDE KULLANMASI İÇİN ÖZEL YER TESİS ETME SUÇU (ÇCK MADDE 354)	73
8.1 GENEL AÇIKLAMALAR	73
8.2 KORUNAN HUKUKSAL DEĞER	73
8.3 SUÇUN FAİLİ	74
8.4 SUÇUN MADDİ UNSURU	74
8.5 SUÇUN MANEVİ UNSURU	74
9. YASADIŞI NARKOTİK UYUŞTURUCU VE PSİKOTROPİK UYUŞTURUCU TEMİN ETMEK SUÇU (ÇCK MADDE 355)	74
9.1 GENEL AÇIKLAMALAR	74
9.2 KORUNAN HUKUKSAL DEĞER	75
9.3 SUÇUN FAİLİ	75
9.4 SUÇUN MADDİ UNSURU	75
9.5 SUÇUN MANEVİ UNSURU	76

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TÜRK CEZA KANUNUNDA UYUŞTURUCU VEYA UYARICI MADDE İLE İLİŞKİN SUÇLAR

1. UYUŞTURUCU VEYA UYARICI MADDE İMAL VE TİCARETİ SUÇU (TCK MADDE 188)	78
1.1 GENEL AÇIKLAMALAR	78
1.2 KORUNAN HUKUKSAL DEĞER	80

1.3 SUÇUN FAİLİ	80
1.4 SUÇUN MADDİ UNSURU	81
1.5 SUÇUN MANEVİ UNSURU	84
2. UYUŞTURUCU VEYA UYARICI MADDE KULLANILMASINI KOLAYLAŞTIRMA SUÇU (TCK MADDE 190).....	84
2.1 GENEL AÇIKLAMALAR	84
2.2 KORUNAN HUKUKSAL DEĞER	85
2.3 SUÇUN FAİLİ	85
2.4 SUÇUN MADDİ UNSURU	85
2.5 SUÇUN MANEVİ UNSURU	86
3. KULLANMAK İÇİN UYUŞTURUCU VEYA UYARICI MADDE SATIN ALMAK , KABUL ETMEK VEYA BULUNDURMAK YA DA UYUŞTURUCU VEYA UYARICI MADDE KULLANMAK SUÇU (TCK MADDE 191).....	87
3.1 GENEL AÇIKLAMALAR	87
3.2 KORUNAN HUKUKSAL DEĞER	88
3.3 SUÇUN FAİLİ	88
3.4 SUÇUN MADDİ UNSURU	89
3.5 SUÇUN MANEVİ UNSURU	90
SONUÇ	90
KAYNAKÇA	92

KISALTMALAR

a.g.e	Adı Geçen Eser
Bkz.	Bakınız
C.	Cilt
CK	Çin Ceza Kanunu
HC	Çin Halk Cumhuriyeti
s.	Sayfa
TCK	Türk Ceza Kanunu
UNKK	Ulusal Narkotik Kontrol Komisyonu
vb.	Ve benzeri
vs.	Vesaire

GİRİŞ

Uyuşturucu veya uyarıcı maddeler, kişinin kullanılması ile birlikte bedeninde uyuşturucu veya uyarıcı etkisi meydana getiren ve kullanılmayı devam ettiği halinde fiziksel ve psikolojik bağımlılık yapan maddelerdir. Uyuşturucu madde geniş anlamda keyif verici , sarhoş edici, tutku yaratıcı , ilgisiz ve uyku hissi veren ve hatta tahrik edici etkileri bulunan doğal ve yapay her türlü maddeler ve ilaçlardır. Uyarıcı maddeler, Uyarıcı özelliği olan canlandırıcı, yorgunluk alıcı etkisi veren kimyasal yapay maddelerdir. Günümüzde uyuşturucu veya uyarıcı maddeler insanların sağlıklarına tehdit etmekte ve salgın hastalık gibi insanlar için korkunç bir tehlike olarak yayılmaktadır. Bu tehlikeden bireyleri korumak ve yayılmasını önlemek için Uyuşturucu Maddelere Dair 1961 Tek Sözleşme, 1971 Psikotropik Maddelere Dair Sözleşme, 1988 tarihli Uyuşturucu ve Psikotrop Maddelerin Kaçakçılığına karşı Büyük Milletler Sözleşmesi düzenlenip , taraf devletler iç hukuklarında sözleşmelerini uygulayarak gerçekleştirmiştir. Uyuşturucu veya uyarıcı madde türlerinde çalışmada Uyuşturucu maddelerden afyon, morfin, eroin, esrar, kokain , Uyarıcı maddelerden Estasy, Metamfetamin, LSD ları örnek alarak uyuşturucu veya uyarıcı maddelerin özelliği, kullanıcılarıdaki etkisi ve yayıldığı bölgeler araştırıldı. Uyuşturucu maddelerin Çin'deki gelişiminde söz konusu Tang Sülalesindeki(618-907) afyon ithalından başlıyor, Qing Sülalesinde gerçekleşen birinci ve ikinci Afyon savaşı sonunda Çin afyona teslim olsa bile afyona karşı büyük mücadele yürütmüştü, Çin Halk Cumhuriyeti kurulduktan hemen sonra kısa üç yıllık mücadele sonucu Çin'i uyuşturucusuz ülkeye değiştirmiştir, Bu tarihi en başarılı uyuşturucu mücadelesi sayılır. Bu sert yasalar 1979 yılına kadar devam etti ve 1979 ÇCK'da sadece bir maddeyle , faile beş yıl veya daha az süreli hapis cezası ve adli para cezası vereceği belirtildi. Ama Reform ve Açlık politikasından sonra Altın Üçgen bölgesindeki uyuşturucuların Çin'e ithal edilmesi Çin'in güneybatı bölgesindeki uyuşturucu suçlarının işlenmesini

kolaylaştırdı. 1997 yılında ÇCK'na değişiklik yapıldı ve uyuşturucu veya uyarıcı madde suçları en son 12 suç türü olarak düzenlendi.ve idam cezası uygulandı. Çin'de uyuşturucu veya uyarıcı maddelere mücadelede tek bir kurum Ulusal Narkotik Kontrol Komisyonu altındadır. 24.04.2015 UNKK üyelerinin sayısı 38 birimden oluşan büyük bir organizasyon olmuştur. Çin'in anti-uyuşturucu çalışmalarının derinleşmesi ve anti-uyuşturucu deneyimlerinin bir araya gelmesiyle kapsamlı bir kanun ,yani ÇHC Narkotik Kontrol Kanunu kabul edildi. Ama bu kanunda belirtilen suç ve ceza türleri 1997 ÇCK'na konu üzerinde değişiklik yoktur ve ona bağlıdır, ve bu düzeyde esas olarak ÇCK madde 347-357 araştırılmıştır. 9 maddede 12 suç türü düzenlenmiştir. Bu suçlar suçun dört unsuru açısından açıklanıyor.

Uyuşturucu veya uyarıcı maddelerin Türkiye'deki gelişiminde söz konusu Türklerin haşhaş ve uyuşturucu maddelerle tanışması yerleşik milletlerle ilişki kurarak yerleşik hayata geçtikten sonra başlamıştır. Bizans ve Araplardan haşhaşı tanımıştır. Osmanlı döneminde Fatih Sultan Mehmet Kanunnamesinde sert yasaklar uygulanırken, 1917 yılındaki polis nizamnamesine göre fiil işleyenlere tekrar işlememesine dair kefaletname imzalatmasıyla yetinmiştir.ve fiilin tekrari halinde para cezası uygulanmıştır. Ancak uluslararası alanda uyuşturucu madde kaçakçılığının büyük bir sorun haline gelmesiyle 1938-1971 yılları arasında dünya yasal afyon pazarının 50%-55% nispetine sahip oldu ve uluslararası güçlerin Türkiye'yi sorgulamasıyla 1971 yılında Türkiye'de afyon üretimi yasaklanmıştır.1974 yılında kontrollü olarak serbes bırakılmıştır. Uyuşturucu veya uyarıcı maddelerle ilgili suçlar Türk Ceza Kanun'da yasaklanmıştır. 765 sayılı TCK madde 403-409 arasında uyuşurucu veya uyarıcı maddelerle ilişkin suçlar düzenlenmiştir. 5237 sayılı TCK'nun en son 2004 yılında kabul edilince madde 188-192 arasında uyuşturucu veya uyarıcı madde suçları düzenlenmiştir. Türkiye'nin taraf olduğu Uluslararası Sözleşmelerde, uyuşturucu maddeler tanımlanarak sayma yöntemi kullanılmıştır. TCK' daki uyuşturucu veya uyarıcı madde suçları uyuşturucu veya uyarıcı madde ithal ve ticareti suçu; Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma suçu; Kullanmak için uyuşturucu

veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmak yada uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmak suçu olarak üç farklı suçtan teşkil ediyor. Bu suçlar suçun dört unsuru açısından tek tek açıklanıyor.

BİRİNCİ BÖLÜM

UYUŞTURUCU VEYA UYARICI MADDE KAVRAMI ,UYUŞTURUCU VEYA UYARICI MADDE TÜRLERİ VE ÇİN VE TÜRKİYE'DEKİ TARİHİ GELİŞİMİ

Günümüzde uyuşturucu veya uyarıcı maddeler insanların sağlıklarını tehdit etmekte ve salgın hastalık gibi insanlar için korkunç bir tehlike olarak yayılmaktadır. Dünya ülkeleri , toplum yapısını ve toplum sağlığını bozan tehlikeden bireyleri korumak ve önemli tedbirleri ortaya koymak için Uluslararası Sözleşmeler, Anlaşmalar ve Protokolleri düzenleyip , iç hukuklarında Sözleşme hükümlerini uygulayarak gerçekleştirmiştir.¹

Uyuşturucu veya uyarıcı maddeler çok eskiden dini törenlerde geleneksel olarak veya rahatlatıcı, enerji verici etkisinden ilaç olarak kullanılmıştır². Özellikle Tang Sülalesinde Çin tıbbi alanında değerli ilaç olarak kullanılıp, kapsamlı yazılan Çin tıp kitabı “Pen-tsao Kang-mu”³da zamanındaki hekimlere önerilen. Ama daha sonra bu maddelerin kişi üzerindeki rahatlatıcı veya enerji verici etkisinden yararlanmak isteyenler uyuşturucu veya uyarıcı maddeleri kötü amaçla kullanmak için daha çok

¹ GÜNGÖR Şener- KINACI Ali, **Öğreti ve Uygulama Boyutu ile Uyuşturucu ve Psikotrop Maddelerle İlgili Suçlar**, Ankara, 2001, s.35

²GÜNAL, Yılmaz, **Uyuşturucu Madde Suçları**, Ankara, 1976, s.7

³ Li Shizhen, **Pen-tsao Kang-mu** , Tıbbi Malzemeler Özeti, 1578, Ming Hanedanlığında yaşayan büyük tıp eczacı. 16- yüzyıldan önceki Çin Herbalism alanındaki en mükemmel kitap.

kullanan.⁴Böylece , sınıraşan uyuşturucu kaçakçılığına ve suç örgütlerine karşı ulusal ve uluslararası mücadele başlamıştır.

Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullandıktan sonra bazı kişide psikolojik bağımlılık etkisi yaparken bazıları hem psikolojik hem de fiziksel olarak kişide yoksulluk hissi yaratmakta. Giderce kişilerin fiziksel ve ruhsal sağlığını bozarak “yaşayan ölü” haline getirip toplumun sosyal, ekonomik , ve genetik olarak gelecek kuşakların sağlığına direk zarar vermekte.

Çin’de uyuşturucu veya uyarıcı maddeler, türlerine göre narkotik ve uyarıcı olmak üzere iki sınıfa ayrılmıştır. Bunlardan narkotikler üç ana bölüme ayrılmaktadır. Birinci , afyon ve türevleri olmak üzere, afyon, morfin, kodein, metadon ve eroin bulunmaktadır. İkinci ,kenevir ve türevleri olmak üzere, toz esrar, reçine esrar, gonca esrar , pres esrar ve sıvı esrar bulunmaktadır. Üçüncü, kokain,koka yaprağı ⁵.

Uyarıcılar üçe bölünmektedir. Birinci kategoride sakinleştirici ve anti anksiyete

ilaçları :Phenobarbital sınıf, Benzodiazepin etkileri sınıfı. İkinci kategoride merkezi sinir sistemi uyarıcılar: Amfetamin, Metil Amfetamin(kristal),MDA, Ecstasy,MDMA yer almaktadır. Üçüncü kategoride psikotrop maddeler: LSP, PCP maddeler, captagon methamfetamin bulunmaktadır. Çin’de en çok kullanılan uyuşturucu veya uyarıcı maddeler afyon, morfin, eroin, kristal, esrar, ecstasy, demerol vb.⁶

---

⁴ GÜNGÖR Şener- KINACI Ali, **Öğreti ve Uygulama Boyutu ile Uyuşturucu ve Psikotrop Maddelerle İlgili Suçlar**, Ankara, 2001, s.37

⁵ Zhang xintao, **Dupin Fanzui de Rending yu Anlie Fenxi**, Uyuşturucu suçunun belirlenmesi ve araştırmalar, Halk Yargı Yayınevi, Pekin, 2000, s.14

⁶ Zhang xintao, **Dupin Fanzui de Rending yu Anlie Fenxi**, Uyuşturucu suçunun belirlenmesi ve araştırmalar, Halk Yargı Yayınevi, Pekin, 2000, s.15

1. UYUŞTURUCU VEYA UYARICI MADDELERİN

KAVRAMI , SINIFLARI, TÜRLERİ ve ETKİLERİ

1.1 UYUŞTURUCU VEYA UYARICI MADDE KAVRAMI

Uyuşturucu veya uyarıcı maddeler, kişinin kullanılması ile birlikte bedeninde uyuşturucu veya uyarıcı etki meydana getiren ve kullanılmayı devam ettiği halinde fiziksel ve psikolojik bağımlılık yapan maddeler. Uyuşturucu Batı dillerinde kullanılan narkotik, yunanca“narke” sözcüğünden gelmektedir. Uyuşturucu madde geniş anlamda keyif verici, sarhoş edici, tutku yaratıcı, ilgisizlik ve uyku hissi veren ve hatta tahrik edici etkileri bulunan doğal ve yapay her türlü maddeler ve ilaçlar için kullanılır. Dar anlamda uyuşturucu madde ise ; kokain, eroin, morfin,afyon ve esrar gibi maddeler için kullanılmaktadır.⁷

Uyarıcı madde; uyarıcı özelliği olan anlamına gelmektedir. Doğal olan uyuşturucu maddelerden ayırmak için uyarıcı özelliği ve etkisini belirtmek için yapay olan bu türlü maddeler uyarıcı olarak tanımlanmaktadır. Uzun süre insanlar için en tehlikeli maddelerden olan narkotik olarak tanımlanan afyon , esrar, eroin , kokain gibi doğal uyuşturucu veya uyarıcı maddelerden oluşturulduğu düşünülürdü. Ama daha sonra uyku ilaçları ,amfetaminler, hallüsinojenler ve tedavi için kullanılan sentetik maddeler kötüye kullanıldıktan dolayı kişilerde sakinleştirici, uyarıcı, canlandırıcı, yorgunluk alıcı etkisi veren kimyali maddeler de narkotik maddelerden farklı olarak uyarıcı maddeler içindeki psikotrop maddeler olarak adlandırılmaktadır.

Uyuşturucu madde, merkezi sinir sistemini etkileyerek zihinsel etkinliği azaltmakta, dikkatin dağılmasına neden olmakta ve bilinç bulanıklığı azaltmakta ve kasları gevşetmektedir. Uyarıcı madde ise; kişinin bedenine geçici bir süre için enerji vermektedir.⁸

Uyuşturucu veya uyarıcı maddeler her ülkede farklı tanımlanabilir, çünkü

⁷ GÜNGÖR- Kınacı, a.g.e. , s,35

⁸ DÖNMEZER, Sulhi, **Kriminoloji**, 8. Bası, Beta Yayınevi, İstanbul, 1994, s.299

tanımlanma yönteminde fark var. Bazı ülkede açıkca uyuşturucu ve uyarıcı madde tanımlanırsa, örneğin İsveç; bazı ülkelerde uyuşturucu veya uyarıcı maddeler hakkında belirli tanım vermeden tek tek sayılarak belirtilmiştir, örneğin Almanya;⁹ veya bazı ülkeler hem uyuşturucu ve uyarıcı maddeler tanımlanıp hem sayıma yöntemiyle belirtilmiştir, örneğin Çin. ÇCK Madde357’de Uyuşturucu veya uyarıcı maddeler, afyon, eroin, morfin, esrar, kokain , metil amfetamin(kristal) ve benzeri kullandıktan sonra alışkanlık getirtiren uyuşturucu ve sentetik uyarıcı maddeler olarak belirtilen.¹⁰

1.2 UYUŞTURUCU VEYA UYARICI MADDELERİN SINIFLANMA ÇEŞİTLERİ

Uyuşturucu veya uyarıcı maddelerin çok çeşitlerinin mevcüt olduğu ve farklı etkisi nedeniyle ortak sınıflandırma ortada yoktur. Farklı ölçülerden dolayı farklı şekilde sınıflandırılmıştır. Dünya Sağlık Örgütü, uyuşturucu veya uyarıcı maddeleri bağımlı yapıcı özelliğine göre sekiz sınıfa ayırmıştır. Afyon, morfin, eroin, meperidin, oksidon ve benzeri maddelere morfin tipi maddeler; koka ve kokain maddelerine kokain tipi maddeler; esrar ve marihuana tipi maddelere cannabis tipi maddeler; barbüturatlar, uyku ilaçları ve benzodiazepinlere barbüturat tip maddeler; LSD, meskalin, psilosin, benztropin ve benzeri maddelere halüsinojen tipi maddeler; catha edulis bitkisine khat tipi maddeler; amfetaminlere amferamin tipi maddeler; ve eter, kloroform, benzin ve tiner benzeri maddelere uçucu solvent tipi maddeler olarak adlandırılmıştır. Şekillerine göre ,kokain, eroin ve morfin benzeri maddelere beyaz pudra tozu tipi maddeler; haşhaş ve marihuana benzeri maddelere yaprak tipi maddeler olarak sınıflandırılmıştır. Maddelerin tiplerine göre, afyon, morfin, eroin, kodein ve metadona afyon tipi maddeler; toz esrar, reçine esrar, gonca esrar, pres esrar

⁹ Faruk Erem- Nevzat Toroslu, **Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler**, Ankara, 1994,s346 ; GÜNAL,Yılmaz, **Uyuşturucu Madde Suçları**, Ankara,1976, s.10-11; Bayraktar, Köksal, “Uyuşturucu Maddeler ve Suç Siyaseti” , İÜHFİM, 1985, s 46-47;

GÜNGÖR Kınacı, a.g.e.,s.35;

¹⁰ ÇCK Madde 357- Uyuşturucu ve uyarıcı maddelerin kapsamı ve sayma yöntemi hakkında düzenlemeler.

ve likit esrara kenevir tipi maddeler; kokain , anfetamin ve kafeine uyarıcı tipi maddeler; ecstasy, captagon, methamfetamin,LSD , ketamin ve phencylidine'e sentetik tipi maddeler; trakilantlar, sedatifler ve barbituratlara sakinleştirici tipi maddeler denmektedir.¹¹

1.3 UYUŞTURUCU ve UYARICI MADDELERİN TÜRLERİ

Uyuşturucu ve uyarıcı madde olarak ikiye ayrılıyor.

1.3.1 Uyuşturucu Maddeler (narkotik)

Uyuşturucu veya narkotik madde dediğimiz , doğal , yarı doğal veya sentetik maddeleri kapsıyor. Yunanca “narko” yani uyuşukluk anlamındaki kelimeden gelmiş sayılır.¹²

1.3.1.1 Afyon

Afyon, uluslararası ismi “opium” dur. Çiçekleri pembe, mor, beyaz veyakırmızıdır.Bitki olgunlaşınca hafifçe kesildiğinde beyaz renkli süt çıkar ve bu süt sakız gibi katılaşır, bu da ham afyondur. Uluslararası “opium”olarak adlandırılan afyon “afyon sakızı” da denilmektedir¹³. Tadı acıdır ve çok ağır bir kokusu vardır. Afyon bileşiminde 10% morfin, 0.5% kodein, 6% narkotin vardır. ¹⁴

¹¹DÖNMEZER, Sulhi, **Kriminoloji**, 8. Bası, Beta Yayınevi, İstanbul, 1994, s.300 ; Bayraktar, Köksal, **Uyuşturucu Maddeler ve Suç Siyaseti**, İÜHFİM, 1985, s.47;

ÇAKMUT, Yenerer Özlem, Türk Ceza Kanunu'na Göre Uyuşturucu Madde Kullanımının Yasal Sonuçları ve İptila Halinde Verilecek Hüküm S.17;

DEMİRBAŞ, Timur, Kriminoloji, 2.Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara ,2005, s,279-289;

GÜNAL, Yılmaz, Uyuşturucu Madde Suçları, Ankara,1976, s.12,18 ;

GÜNGÖR Kınacı, a. g. e. , s.44-45

¹² GÜNDEL, Ahmet, **5237 Sayılı TCK'da Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Suçları**, Seçkin Yayınevi, Ankara ,2007, s.15

¹³ GÜNAL, Yılmaz, **Uyuşturucu Madde Suçları**, Ankara,1976, s.18;

SEVÜK Yokuş, Handan, **Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Kullanılmasına İlişkin Suçlar**, Ankara, 2007. s.39;

KURT ,Şahin- KURT Elif, **Uygulamada Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Suçları**, Adalet Yayınevi, Ankara , 2007 ,s.22;

ÖZDABAKOĞLU, Erdinç Hakan, **5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nda Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Suçları ve İlgili Mevzuat**, Ankara, 2007, s.22

¹⁴ GÜNAY, Erhan, **Uygulamalı Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Suçları ve İlgili Mevzuat** 4. Baskı, Seçkin Yayıncılık,, Ankara 2007, s.29;

Afyonun kaynağı haşhaş bitkisidir. Dünya Sağlık Örgütü tarafından haşhaş ekmesi yasal olarak kabul edilen altı ülke tarafından üretiliyor ve tıbbi afyon adıyla tıp alanında kullanılıyor. Örneğin: Çin, Hindistan , İspanya, Çek, Fransa, Hollanda. Ama bundan başka yasadışı ekimi yapan ülkelerde de haşhaş üretilmektedir ve kaçak olarak satılıp uyuşturucu ve uyarıcı maddelerin yapılmasına sebep olmaktadır. örneğin : altın üçgen olarak adlandırılan Laos,Tayland ve Myanmar ülkelerinin çizdiği üçgen şeklindeki rota; altın hilal olarak adlandırılan Afganistan, Pakistan ve İran ülkelerinin çizdiği hilal şeklindeki rota. Uluslararası sözleşmelerde afyon; ham afyon, hazırlanmış afyon ve tıbbi afyon şeklinde sınıflandırılır. Kendiliğinden koyulaşmış afyon ham afyon; kullanılmak için kaynatılıp özel işlemde geçirilen afyon hazırlanmış afyon; tıbbi alanda kullanılmak üzere hazırlanmış afyon ise tıbbi afyon olarak adlandırılmaktadır.¹⁵

Afyon en eski geçmişe sahip olan uyuşturucu madde sayılır. Afyon hap halinde yutulur, sigara, narkilede yakıp çekilerek, şurup içinde eritilerek, hap halinde yutarak veya şiringa ile deriye direk uygulayarak kullanılmaktadır. Afyon vucüda girdikten sonra kan yoluyla yayılıp bütün organizmaya etkisini gösterir ve ilk önce hayallere dalmak , neşellenmek, zekası güçlenmek gibi etkiler gösterirse, daha sonra yorgunlaşmak halı ortaya çıkıp fizisel ve psikolojik anlamda bağımlılık gerçekleşir ve kullanım miktarı gün güne artacaktır.¹⁶

1.3.1.2 Morfin

Morfin, afyon ve türevleri bileşimindeki önemli maddedir. Afyonun bileşiminde 4%__21% morfin bulunmaktadır. 1806 tarihinde Alman kimyager Friedrich Helm Sertusner tarafından afyon terkiibinden morfini ayırıp Morphine adını veren. Afyondan elde edilen ham afyonun alkaloidlerinden birisidir. Beyaz renkli, kokusuz ve çok acı

BALCI, Murat, **Türk Ceza Kanununda Uyuşturucu Madde Ticareti Suçları**, Ankara, 2009, s.28

¹⁵ GÜNAL, Yılmaz , **Uyuşturucu Madde Suçları**, Ankara ,1976 , s.19-20

¹⁶ KURT ,Şahin- KURT Elif, **Uygulamada Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Suçları**, Adalet Yayınevi, Ankara , 2007 , s.17-18;

ÇAKMUT, Yenerer Özlem, **Türk Ceza Kanunu'na Göre Uyuşturucu Madde Kullanımının Yasal Sonuçları ve İptila Halinde Verilecek Hüküm**, Prof. Dr. Özen Armağanı; İstanbul, 2004, s.229

tatta olup suda eriyen kristaller halinde toz bir maddedir.¹⁷ Baz morfin, bazı kimyasal işlemler sonucu afyondan ilk elde edilen maddedir.¹⁸ Morfin ağır kesici özelliğiyle klinik uyuşturucu olarak tıbbi alanda daha yaygın kullanılmaktadır. Morfin sıvı halinde ve şırınga ile kol ve bacaklara uygulanarak veya hap, sıvı şeklinde ağızdan verilerek kullanılabilir¹⁹. Morfin ilk kullanımda , kişiye rahatlık, güçlülük ve enerji hissi vermekte, kullanıcıda hoş bir sarhoşluk etkisi yaratmakta, yorgunluk ve açlık duygusunu ortadaan kaldırmaktadır.²⁰ Bu hisler ve etkiler yerine daha sonra fiziksel ve psikolojik anlamda bir çöküntüye, iştahın azalmasına, uykusuzluğa, ellerde titremeye, uyuşmaya, göz bebeklerinde daralmaya bırakmaktadır²¹ . Morfinin alışkanlık döneminde hafıza kaybına, reflekslerde azalmaya, sinirlilik hallerine, irade ve idrak yeteneğine azalmaya neden olduğu bilinmektedir. Kullanıcı zamanla maddeyi yeniden almak ve geçici duyguları tekrar yaşamak için dozu arttırmak ihtiyacı hissetmektedir²². Morfin alışkanlığı uzun süre devam eden kullanıcıların tedavileri oldukça güçlenir²³.

1.3.1.3 Eroin

Eroin, 1897 tarihinde Alman kimyager Felix Hoffman tarafından morfin bağımlılıkları tedavi etmek ve ağır kesici etkisi morfinden 4_8 kat yüksek olan eroin,

---

¹⁷ KURT ,Şahin- KURT Elif, **Uygulamada Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Suçları**, Adalet Yayınevi, Ankara , 2007 , s.25

¹⁸ BALCI, Murat, **Türk Ceza Kanununda Uyuşturucu Madde Ticareti Suçları**, Ankara, 2009, s.29

¹⁹ GÜNAY, Erhan, **Uygulamalı Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Suçları ve İlgili Mevzuat** 4. Baskı, Seçkin Yayıncılık,, Ankara 2007, s. 30;

KURT ,Şahin- KURT Elif, **Uygulamada Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Suçları**, Adalet Yayınevi, Ankara , 2007 , s.25; SAVAŞ Vural, MOLLAMAHMUTOĞLU, Sadık, **Türk Ceza Kanununun Yorumu**, C.3, Ankara, 1998, s.3709 ; AYDINALP, kemal, Gençliğin Ruhunu Kemiren Uyuşturucular, Bilim ve Teknik, Ocak 1988, C.21, s.22

²⁰ BALCI, Murat, **Türk Ceza Kanununda Uyuşturucu Madde Ticareti Suçları**, Ankara, 2009s.29

²¹ Sevük Yokuş, Handan, **Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Kullanılmasına İlişkin Suçlar**, Ankara, 2007, s.40

²² GÜNDEL, Ahmet, **5237 Sayılı TCK'da Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Suçları**, Seçkin Yayınevi, Ankara ,2007, s.15-16;

ÇAKMUT, Yenerer Özlem, **Türk Ceza Kanunu'na Göre Uyuşturucu Madde Kullanımının Yasal Sonuçları ve İptila Halinde Verilecek Hüküm**, Prof. Dr. Özen Armağanı; İstanbul, 2004, s.53 ;

GÜNGÖR Kinacı, a.g.e., s50-51; GÜNAY, Erhan, **Uygulamalı Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Suçları ve İlgili Mevzuat** 4. Baskı, Seçkin Yayıncılık,, Ankara 2007, s.30;

GÜNAL, Yılmaz , **Uyuşturucu Madde Suçları**, Ankara ,1976 , s.21;

KURT ,Şahin- KURT Elif, **Uygulamada Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Suçları**, Adalet Yayınevi, Ankara , 2007 , s.20-21

²³ AYDINALP, kemal, Gençliğin Ruhunu Kemiren Uyuşturucular, Bilim ve Teknik, Ocak 1988, C.21, s.22

yani baz morfinin asetik anhidrit maddesiyle çeşitli kimyasal işlem ve süreçlerden sonra keşfetti. Eroin morfin gibi ham afyon birleşiminde bulunan alkaloidlerden biridir²⁴. Beyazdan açık kahverengiye kadar değişik renklerde bulunabilen, kokusuz, acı, nişasta görünümünde, kristal yapıda, suda ve alkolde eriyen toz bir madde olan eroin, kapsül veya tablet haline getirilebilmektedir²⁵. Özelliklerinden daha biri de hafif olmasıdır.²⁶

Eroin bilinen uyuşturucu maddeler içinde en fazla ve hızlı alışkanlık meydana getiren bir çeşittir. Eroin toz, tablet şeklinde yutularak veya şırınga ile deri altına etmek veya daha sonra buruna çekmek suretiyle kullanılmıştır²⁷.

Saf eroin kullanılması tehlikeli olduğundan ve ani ölümlere sebebiyet verdiği için, içine belirli oranda nişasta veya diğer katkı maddeleri karıştırılarak kullanılmaktadır.²⁸ Eroin bir kez kullanımında alışkanlık meydana getirebilir.²⁹ Eroin kullanmaya alışkan bağımlısı, kendini iki-üç saatte bir bu maddeyi kullanmak zorunda olduğunu hissettirmektedir³⁰. Eroin kullanan kişilerde yüzün sarılaşmasına, göz bebeklerinin genişlemesine, üşümeye, zayıflamaya, bekışların donklaşmasına, ağır hareket etme şeklinde etkilere neden olmaktadır³¹. Çin'de uyuşturucu veya uyarıcı maddelerden en çok kullanılan madde eroin sayılır.

1.3.1.4 Esrar

²⁴ SEVÜK Yokuş, Handan, **Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Kullanılmasına İlişkin Suçlar**, Ankara, 2007, s.40

²⁵ GÜNAL, Yılmaz, Uyuşturucu Madde Suçları, Ankara, 1976, s.22; KURT, Şahin- KURT Elif, **Uygulamada Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Suçları**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2007, s.28; SÖZER, SABRİ, **Uyuşturucu Maddeler ve Problemleri**, Ankara, 1956, s.29

²⁶ ERGEN, Cengiz, **Türk Ceza Hukukunda Uyuşturucu Madde Suçları : ilgili yasa ve yönetmeliklerin en son içtihatlarla açıklanması**, Ankara, 1988, s.131; Günal, Yılmaz, **Uyuşturucu Madde Suçları**, Ankara, 1976, s.22

²⁷ GÜNAL, a. g. e., s.22; AKBULUT, İlhan, **Ülkemizde Uyuşturucu Maddeler Sorunu**, İstanbul, 1997, s.120; Sevük Yokuş, a. g. e.; s.40

²⁸ SEVÜÇ Yokuş, Handan, **Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Kullanılmasına İlişkin Suçlar**, Ankara, 2007, s.40

²⁹ SAVAŞ Vural, MOLLAMAHMUTOĞLU, Sadık, **Türk Ceza Kanununun Yorumu**, C.3, Ankara, 1998, s.3712

³⁰ KURT, Şahin- KURT Elif, a. g. e., s. 29; SEVÜK Yokuş, a. g. e., s.41

³¹ GÜNAL, a. g. e., s.22; KURT, Şahin- KURT Elif, a. g. e., s. 29; Güngör Kınacı, a. g. e., s.50; Gündel, Ahmet, **5237 Sayılı TCK'da Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Suçları**, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2007, s.16-19; Demirbaş, Kriminoloji, a. g. e., s.280

Esrar, dünyanın hemen hemen tüm coğrafi kesimlerinde yetişebilen hint keneviri bitkisinden elde edilen bir ham uyuşturucudur³². Hint keneviri Çok eski tarihlerden bu yana kadar kullanılan bir uyuşturucu olarak, her toplumda farklı adlar kullanılır ve değişik şekiller ve çeşitleri bulunmaktadır³³. Hint kenevirinin gövde ve yaprak bölümlerinde değişik oranda olması nedeniyle farklı çeşitleri vardır. Esrar genelde toz halinde kına görünümündedir, katı ya da sıvı durumda da olabilmektedir. Toz esrar hint kenevir bitkisinin kurutulup ezilerek elde edilmektedir, sıvı esrar kenevir bitkisinin kaynatılıp kimyasal işlemlere tabi tutulur , Reçine esrar, kenevir bitkisinin yapraklarının üzerindeki reçinenin çıkarılmasıyla yapılır³⁴. Reçine esrar yapraktan elde edilen esrara göre on kat daha güçlüdür³⁵. Esrar genellikle ağızdan veya solunum yoluyla kullanılmaktadır. Toz esrar burnuna çekilerek yada sigara, pipo, nargile içine konarak içilmek suretiyle kullanılır³⁶.

Esrar kullanan kişide bir çok fiziksel ve psikolojik değişimler oluyor. Başlangıçta mutluluk, cesaret, cinsel uyarılmada artma ve rahatlık hali görülmektedir. Daha sonra nabız sayısında artışı, kan basıncının yükselmesine, ağız ve boğaz kuruluğuna , kusmaya, bulantıya, göz bebeklerinde büyümeye, aydınlığa karşı hassasiyete, vücutta uyuluğa, çalışma kuvvetine azalmaya, sonra bilinçte bozulmaya neden olmaktadır³⁷. Kullanıcıda zamanla şiddetli baş ağrıları, ölüm korkusu, aşırı duyarlılık ve çabuk sinirlenme gibi etkiler ortaya çıkmaktadır. Esrarın uzun süre kullanımı, kronik zehirlenmeye dönüşebilmektedir. Esrar kullanmakla başlayan uyuşturucu veya uyarıcı madde alışkanlığı , zamanla daha etkili uyuşturucu maddeleri kullanma eğilimini ortaya çıkarmaktadır³⁸. Eskiden esrarın alkol ve sigara gibi etkili madde olduğu ileri

---

³² BALCI, a. g. e. , s.32

³³ ALTINDAL, AYTUNÇ, **Uyuşturucu Maddeler Sorunu**, İstanbul,1972

³⁴ GÜNAL, a. g. e. , s.24

GÜNAY , a. g. e. , s. 31

KURT ,Şahin- KURT Elif, a. g. e. , s. 30

GÜNGÖR Kınacı, a. g. e. , s.55

AYDINALP, a. g. e. ,s.22

³⁵ BALCI, a. g. e., s.32

³⁶ GÜNAY, a. g. e., s.31

³⁷ Güngör Kınacı, a. g. e. , s.55 ; ÖZDEN, Salih Yaşar, **Uyuşturucu Madde Bağımlılığı**, İstanbul, 1992, s 70

³⁸ KURT ,Şahin- KURT Elif, s. 33 ; Güngör Kınacı, a. g. e. , s.60; AYDINALP, a. g. e. , s.23 ;

sürülürdü, ama daha sonra kullanıcılara gösteren etkisinin ağırlaşması nedeniyle bir çok ülkelerde uyuşturucu ve uyarıcı madde olarak yasaklandı³⁹. Avrupa ülkelerinde esrar yukarıda söylediğimiz uyuşturuculara göre daha yaygın olan uyuşturucu veya uyarıcı madde sayılır.

1.3.1.5 Kokain

Kokain, koka bitkisinin yapraklarından elde edilmektedir. Koka daha çok Güney Amerikadaki Bolivya, Peru ve Kolombiya'da yetiştirilmektedir⁴⁰. 1859 tarihinde Avusturyalı kimyager koka bitkisinden kokaini keşfetmiştir. Kokusu , acı bir toz olup, suda ve alkolde kolayca eriyen beyaz ve parlak renkli bir maddedir.⁴¹ Kokainin merkezi sinir sistemine daha güçlü uyarıcı etkisi nedeniyle 1985 tarihinden beri uyuşturucu ve uyarıcı madde olarak sayılmıştır. Kokain en çok burnuna enfiye gibi çekilmek yoluyla kullanılır. Kokain içilmek ve şırınga edilmek suretiyle de kullanılmakta, hatta bazı maddelere katılarak sakız gibi çiğnendiği de görülmektedir⁴². Kokain etkisi burnuna çekildikten sonra birkaç dakika içinde göstermekte ve bir saat sonra kaybolmakta. Kullandıktan sonra göz bebeklerinin büyümesi, kan basıncının ve kalp atışlarının artması, vücut sıcaklığının artması gibi etkiler ortaya çıkıyor. Kullanıcı kendisini enerjik ve dikkatli hissedebilmektedir⁴³.

Kokain kullananlarda başlangıçta neşelenme, çok konuşma, kıskançlık, cinsel isteği artması gibi etkiler görülürken, sonradan zayıflık, ruhi bozukluk, zihni faaliyetlerde azalma, erken bunama ve korkunç hayaller görme gibi olumsuz etkiler görülmektedir⁴⁴. Kokainin aşırı dozda kullanılması, solunum sistemini ve kalbi etkileyerek ölüme neden olabilmektedir. Kokain daha çok ruhsal alışkanlık yapar ve

---

ÇAKMUT, a. g. e. , s.230;

AKBULUT, İlhan, **Ülkemizde Uyuşturucu Maddeler Sorunu**, İstanbul, 1997, s.125

³⁹ KIZILYALIN Arif Ahmet, **Uyuşturucu Zehirleri ve Toksimani**, İstanbul , 1970, s.23 ;

SÖZER, SABRİ, **Uyuşturucu Maddeler ve Problemleri**, Ankara, 1956, s.29

⁴⁰ BALCI, a. g. e. , s.31

⁴¹ SEVÜK YOKUŞ, a. g. e. , s. 42

⁴² GÜNAL, a. g. e. , s.26 ; ERGEN, a. g. e. , s.131

⁴³ KÖKNEL,Özcan, **İnsanlık Tarihi Boyunca Dünyada ve Türkiye’de Uyuşturucu Madde Sorunları**, İstanbul, 1976, s.138

⁴⁴ KIZILYALIN, Alrif Ahmet, **Uyuşturucu Zehirleri ve Toksimani**, İstanbul, 1970 .s.32

daha kolay tedavi edilebilir⁴⁵. Kokainin daha ucuz ama daha tehlikeli olan türevi crack , sürekli kullanıldığında kullanıcıda aşırı hareketlik, sinirlilik,kilo kaybı,beyin biyokimyasal yapısında bozukluluk görünmektedir⁴⁶. Kokain Amerika kıtası ve Avrupa'da daha yaygın kullanılmaktadır.

1.3.2 Uyarıcı Maddeler

Uyarıcı madde,uyarma özelliği olan, uyarma anlamında gelmektedir. Uyuşturucu maddelerle tam bir fark yapamamakla, bazı maddelerin uyarıcı özelliğini ortaya koymak için, doğal olan uyuşturuculardan farklı yapay maddelere uyarıcı olarak adlandırılmaktadır.

1.3.2.1 Ectasy

Ectasy, sert uyuşturucu grubundan. 1912 tarihinde Almanya Merck şirketi tarafından keşfedilip kişilerdeki iştahsızlığı tedavi etmek için kullanmayı önermiş, çeçe sineği tarzı böceklerin sokmasından sonra insanların uyku semptomuna kapılmamaları için laboratuarda üretilen maddedir, ama kullandıktan sonra bulantı etkisi nedeniyle ilaç olarak üretmeye izin alamamış⁴⁷. Daha sonra 1978 tarihinde Amerikalı Alexander Shulgin tarafından tekrar araştırılıp, psikolojik tedavide kullanabileceğini ortaya koymuştu. 1983 tarihinden başlayıp ABD gençleri tarafından yaygın kullanılmıştır⁴⁸. Estasy'nin merkezi sinir sistemi üzerindeki zararları bilindikten sonra uyuşturucu ve uyarıcı madde olarak yasaklanmıştır. Ectasy kullanan kişi rahatlamış, korkusuz, toleranslı ve sosyal çevreye uyumlu hale gelmektedir. Ectasy kullananların göz bebekleri genişler ve ışığa hassasiyeti artar. Çeneyi sıkma ve diş gıcırdatma gözlemlenir. Çenenin kenetlenmemesi için vücudun susuz bırakılmaması gerekir. Ecstasy bağımlıları kendilerini depresif hissedebilir ve doz alımı yeterli olmadığından ilk kez yaşanan mutluluğu yakalamak için birden fazla hap almak zorunda

⁴⁵ GÜNAL, a. g. e. , s.27

⁴⁶ AKBULUT, İlhan, **Ülkemizde Uyuşturucu Maddeler Sorunu**, İstanbul, 1997, s.128

⁴⁷ Zhang Hongcheng, Huang Yinqi, **Dupin Fanzui Falv Shiyong Wenti Yanjiu**, Uyuşturucu ve Uyarıcı Maddelerin Kanun Uygulaması, ZhengFa Üniversitesi Yayınevi, 2013, s.34

⁴⁸ Zhang Hongcheng, **Dupin Fanzui Zhengyi Wenti Yanjiu**, Uyuşturucu Suçu Hakkında Tartışmalı Konular Üzerinde Yapılan Araştırmalar, Falv Yayınevi, 2011, s.23

kalmaktadır.⁴⁹

1.3.2.2 Methamfetamin

Methamfetamin, amfetamin türündeki madde ve reçete ile satın alabilecek olan sentetik uyarıcı maddenin içinde bulunuyor. Amfetaminler, sentetik olarak elde edilen maddelerdendir, Fiziksel performansı arttırıcı ve uyarıcı özelliğe sahip doping maddesidir⁵⁰. Meth olarak bilinen madde, şeffaf ve kaya şeklinde dolayı “ice” ismiyle de bilinir. “crystal” methamfetaminin baz halindeki ismidir ve kırk cam parçacıklarına benzer kristal parçacıkları şeklinde oluyor. “ice” ise; kristal methamfetaminin daha etkili olan çeşitidir ve kimyalık işlemler nedeniyle cam şeklindedir⁵¹. Methamfetamini kullanan kişide coşku, telaş ve kendine güven hissi artar. Kalp atışında ve kan basıncısında artış meydana gelir, uykusuzluk, iştihatsızlık, enerji fazlalığı ve fiziksel aktivite yoğunluğu gözlemlenir. Sürekli methamfetamin kullananlarda göz bebeklerinde büyüme , terleme , sürekli konuşma, halsizlik, titreme ve diş gıcırdatma meydana gelir. Methamfetaminin ilk alımda bile bağımlılık riski yüksektir ve hemen etki altına almaktadır. Bağımlılarda madde kullanımının bırakılması halinde, ağır depresyon, uyuşukluk, kokru tarzında yoksunluklar görülür⁵².

1.3.2.3 Lysergic Acid Diethylamid (LSD)

LSD, arpa, buğday, çavdar ve mısır gibi tahıl üzerinde yaşayan zehirli mantara verilen isimdir. Claviceps ourpurea olarak da bilinen çavdar mahmuzunun dışı mor, içi eflatun ya da pembe renktedir. Aynı zamanda, toprakta yetişen beyaz ve krem renkli mantarlar da mevcuttur⁵³. LSD alan kişiler, halüsinasyon görmekte, renkleri yoğun algılamakta eşyaların şeklini bozulmuş ve hareket halinde görmektedir. Ayrıca, yer ve zaman algılaması değişmekte, sesleri bozuk olarak duymaktadır. Duyuları aşırı

---

⁴⁹ ERGÜL, Ergin, Hukuki Adli Tıbbı, Kriminolojik, Aktüel Boyutları ve İlgili Mevzuatıyla Uyuşturucu Maddeler ve Suçları, Ankara , 1977 ,s. 44-45;Gündel, a. g. e. , s.23.25

⁵⁰ BALCI, a. g. e. , s.29 ; ÇETİN, a. g. e. ,s.16

⁵¹ KURT ,Şahin- KURT Elif, a. g. e. , s.38

⁵² GÜNDEL, Ahmet, a. g. e. , s.26-27

⁵³ KURT ,Şahin- KURT Elif, a. g. e. , s.39

olumlu ya da olumsuz olarak değişiklik göstermekte ve duygularıda geçişler çok sık olmaktadır⁵⁴. LSD kullanan kişinin göz bebekleri küçülür, kan basıncı ve vücut ısısı artar, terleme, iştahsızlık, uykusuzluk, ağız kuruması ve titreme meydana gelir. Kötü yolculuklar adı verilen “bad trip” maddeyi ilk kez alanlarda görülmektedir. Bu triplerde paranoya ve korku hakimdir. Yabancı ve karışık ortamlarda bu durum daha da tetiklenir. LSD olayı olarak bilinen “flashback” durumları kötü sonuçlar doğurmaktadır. Bu nedenle, uçağını sananların binaların tepesinden atlayarak intihar etmesi veya aşırı ajite olarak cinayet işlemesi mümkündür⁵⁵.

2. UYUŞTURUCU VEYA UYARICI MADDE SUÇLARININ ÇİN’DEKİ TARİHİ GELİŞİMİ VE MÜCADELE POLİTİKASI

Çin’de uyuşturucu suçu afyonun ithalından başlanmıştır. Afyonun Çin üzerindeki etkisi savaşıla karşılaştırılabilir. 200 yıl boyunca uyuşturucuya karşı hareketler yürütüldü. Özellikle son 30 yılda, uyuşturucu suçunun sıfırlanmasından yoğun kullanılıp ağır suç hareketine yükselmiştir. Yurt dışı ve yurt içi suç örgütlerinin etkisinde daha önce “Uyuşturucu tarafından etkilenen ülke” den“ İhracat ülke”sine, yerel uyuşturucu suçundan ülke çapısında etkileyici suçuna, geleneksel uyuşturucu suçlarından yeni uyuşturucu testi ve dağıtmaya geçmiştir.

2.1 1949 YILI ÇİN HALK CUMHURİYETİ KURULMADAN ÖNCE

2.1.1 Ming Sülalesi (1368-1644), Qing Sülalesi (1644-1911) Dönemindeki Uyuşturucu Suçu

Çin’de afyon ithalı Tang Sülalesinde (618-907) başlamıştır. Tang sülalesinde Çin Tıbbı alanında değerli ilaç olarak yaygın kullanımı bulunuyordu , en eski Çin tıp kitabı

⁵⁴ ÇETİN, a. g. e. , s.16

⁵⁵ GÜNDEL, Ahmet, a. g. e. , s.27-29

“Caobengangmu” da zamanındaki hekimlere önerilen ağır kesici olarak reçeteleniyordu. Geç Ming, Erken Qing döneminde , afyon ekimi yaygınlaşmıştı, ama bu dönem daha çok yurtdışından ithal edilen afyonla sınırlıydı. Hindistan zamanındaki en çok afyon üretici ülke olarak afyon ihracatı da ilk sıradaydı. Qing Sülalesi döneminde uyuşturucu yasağı mevzuatlarda belirtilmiş olup, buna karşı çıkmak üzere İngiltere’ye ait olan Doğu Hindistan Kumpanyası kaçak tüccarların⁵⁶ afyon kaçakçılığına izin verip Çin’de yasadışı afyon satışını kolaylaştırdı. Böylece Çin ve İngiliz ticaret eğiliminde değişim oldu. Geç Qing döneminde, afyon kaçakçılığı yüksek bir oranla artmıştı. 1821 yılında kaçak afyon 5459 kutu⁵⁷, 1824 yılında 10000 kutu, 1832 yılında 20000 kutudan fazla, 1860 yılında sonra 60000 kutuya yaklaşmıştı. Daha sonra ABD ve Sovyet Sosyalistik Cumhuriyetler Birliği de Çin’e kaçak afyon ihraç etmeye başlamıştı. 1840 yılında Çin polisi Kumpanyanın Guangzhou’daki depolarında ele geçirdiği yirmi bin sandık afyonu imha etti. Bu miktar Çin’in altı aylık tüketimine eşitti. 1841 yılında İngilizler Guangzhou’a saldırdı ve Birinci Afyon Savaşı başlamış oldu. Üç yıl sonra imzalanan anlaşmanın maddeleri çok ağırdı. Çin adeta afyona teslim olmuştu. Bu anlaşmayla: Hong Kong İngiltere’ye verildi; Beş liman İngiliz ticaretine açıldı; Çin 21 milyon dolar tazminat ödeyecekti. Birkaç yıl sonra diğer ülkeler de bu imtiyazları aldılar. Bu savaştan sonra Çin’de gittikçe yoğunlaşan yabancı düşmanlığı başladı. Bu düşmanlık 1900 yılında halk ayaklanması ve Pekin diplomat mahallesindeki 66 diplomatın öldürülmesine neden olacaktı.⁵⁸

1856’da polis bir Çinli’ye ait fakat İngiliz bandırası taşıyan bir gemiye el koydu ve İkinci Afyon Savaşı başladı. Savaşa Fransızlar da katıldı. Dört yıl sonra Pekin’in işgaline kadar sürdü. İngiliz ve Fransızlar ek imtiyazlar aldılar. Hindistan’da üretilen afyonun %75’i Çin’de tüketiliyordu. Hong Kong afyon limanı haline gelmişti. Afyon ”Divan” denilen dükkanlarda satılıyor ve kullanılıyordu. İç bölgelere Çinli

---

⁵⁶ Country Merchant

⁵⁷ Bir kutu 60 KG

⁵⁸ LiuXianglian, **Zuguodaluyuwoguotaiwandiqude dupinfanzuilifabijiao**, Çin ve Taiwan uyuşturucu ve uyarıcı madde suçuyla ilgili yasal düzenlemeler, Xinan hukuk üniversitesi dergisi, 2009 yıl sayı 3, s.111-121.

kaçakçılar götürüyordu. Bazı bölgelerde erkek nüfusun %70'i afyon kullanıyordu. Talebin artmasıyla Çin'de afyon ekimi yaygınlaştı ancak kalitesi düşük olduğundan Hint afyonuyla karıştırılıyordu. Tarım arazilerine afyon ekilmesiyle bazı bölgelerde açlık tehlikesi başladığı yazılmıştır.⁵⁹

Afyon kaçakçılığında ortaya çıkan Gümüşün yurtdışına aktarılması, Çin devlet hazine kaynağı ve para dolaşımını ağır zararları getirdi. Halkın sağlığı ve psikolojisini tehlikeye attı. Ardından Qing Sülalesinin yıkılmasına direkt sebep oldu.⁶⁰

2.1.2 Ming Guo (1912-1949) Dönemindeki Uyuşturucu Suçu

Bei Yang Hükümeti döneminde (1912-1928) “Çin Halk Cumhuriyeti Geçici Ceza Kanunu” yürürlüğe girdi, ve afyon suçu ayrı maddede suç olarak düzenlenildi. Bu geçici kanunda afyon üretmek , satmak, saklamak, kullanmak, afyon kullanma yeri hazırlamak, afyon suçu işleyenleri korumak ve kolaylık vermek afyon suçları olarak suçlandırılmıştı. Ama ordu güçlerinin bölünmesi nedeniyle afyona karşı hareketler sadece kağıt üzerinde kaldı. Bu dönemde sadece Şangay'ın Nanhui ilçesinde 800 afyon evi, afyon kullanıcıların sayısı 60000 dan fazlaydı. Parçalanmış ordular kendi başına afyon ekip askeri harcamaları toplamıştı. İngiltere, ABD, Japonya gibi emperyalizm ülkeler Çin tarafından yararlandığı ayrıcalık ve iç derya yürüme izniyle afyon üretimi ve satışı daha yüksek bir oranda artmıştı.⁶¹

Guo Ming Partisi devlet başına geçtiği dönemde Afyona karşı harekette bulunmuştu ve “Afyon Yasağı Kanunu” getirmişti. Ama afyon vergisini yükseltmek amacıyla yürütülen afyon yasağı afyonun birden bitmesine değil, afyon vergisini hükümet hazinesini doldurmak amacıyla çevirmişti. 1931 yılında Çin'de üretilen afyon 12 milyon kg ve diğer afyon üreten ülkeleri 7'ye katlamıştı. 1932 yılında ülkede uyuşturucu kullananların sayısı 80 milyon ve bu sayı nüfusun % 16.8'lik bir kısmına

⁵⁹ http://www.ahmetoz.com/ahmetoz/Blog/Entries/2012/4/11_Madde_Kullanmn_Tarihsel_Gelisimi.html (en son görüntülenme tarihi 18 Mayıs 2016)

⁶⁰ ZhaoXunzhi, **Haixialiangxingfagelünbijaoyanjiu**, Boğar yakası iki bölgenin ceza kanun düzenlemesindeki farklar hakkında araştırma, Cilt 2, Çin halk üniversitesi yayınevi, 2011, s.408

⁶¹ ZhaoXunzhi, a.g.e., s.378

denk gelmişti. Daha sonra “Afyon Yasağı Kanunu” nu iptal edip Afyona karşı önlemler yönetmelikleri kabul edilmişti. Ming guo Hükümetinin 20 yıl afyona karşı savaşı sonuçta afyon ekimi, taşımı, satışı ve kullanımı azaldı ama ülkenin güney batı sınırlarındaki uzak ilçelerde ve ekonomik açısından gelişmiş illerde tamamen durmamıştı. Guo Ming Partisinin afyon yasağının tamamıyla gerçekleşmediği nedeniyle hükümetin Taiwan’a taşındığı dönemde ülkenin bazı bölgelerinde hala afyon bulunabilirdi ve bu Çin Halk Cumhuriyeti kurulan erken dönemlerdeki uyuşturucu suçunun işlenmesine sebep oldu.⁶²

2.2 ÇİN HALK CUMHURİYETİ KURULDUKTAN SONRAKİ DÖNEM

2.2.1 1949-1970’lerin Sonlarındaki Dönem

Çin Halk Cumhuriyeti kurulmadan önce afyon ekimi yapılan alan 1 milyon hektar ,afyon ve türevlerini üreten ve satanların sayısı yaklaşık 300 binden fazlaydı. Uyuşturucu kullananlar 20 milyonu geçti. Sadece Şanggay’da 30’dan aşan uyuşturucu üretim fabrikleri vardı. Çin’e yapılan ticaret ve afyon nedeniyle 200–500 milyon kadar insanın öldüğü tahmin edilmektedir. Hong Kong tarihi afyon devleti olarak geçmiştir. Bugün faaliyette olan birçok dev şirketin sermayesi afyon ticaretiyle kazanılmıştır.⁶³

1949’da Mao Zedong’un Çin Halk Cumhuriyeti’ni kurmasıyla, tarihi en başarılı uyuşturucu mücadelesi başlamıştı. Afyon bağımlıları idam edildi, yeni bağımlıların oluşmasını engellemek için cezalar arttırıldı. Kısa 3 yıllık mücadele sonucu Çin’i uyuşturucusuz ülkeye değiştirmişti. Bu sert yasaklar 1979’a kadar devam etti , ve etkisini gösteri. Uyuşturucuya karşı hareketin en önemli örneği sayılabilirdi.⁶⁴

2.2.2 1979 ve sonraki Dönem

Çin Halk Cumhuriyeti yeni kurulan dönemde önemli uyuşturucu yasağı yürütülse

⁶² LiuXianglian, a.g.e, s.111-121

⁶³ LiuXunzhi, YinJianfeng, **Lünzhongguodupınfanuisixingde zhubufeizhi**, Çin’de uyuşturucu suçuna idam cezasının uygulanmasının kalması hakkında araştırmalar, Hukuk dergisi, 2013, sayı 5, s.7

⁶⁴ LiuXunzhi, YinJianfeng, a.g.e. , s.12

de, 200 yıllık afyon baskısı halkın vücudu ve psikolojisine yeterince girmiş olup tamamen silinememişti. 20- yüzyılın 70' lerinde uluslararası ve yurtiçindeki gelişmelerle beraber , Çin uyuşturucu suçuna karşı yasaklar yavaş yavaş etkisini kaybetmiş durumdaydı.

70'lerin sonunda “Altın Üçgen” bölgesinden uyuşturucuların Çin'e ithal edilmesi, Çin'in güneybatı bölgesindeki uyuşturucu suçlarının işlenmesini kolaylaştırdı. Daha çok uyuşturucu suçları Altın üçgen bölgesinde üretilen uyuşturucuların Çin'in Yunnan, Guangxi, Guangdong bölgelerinden Doğu Asya ve Amerika kıtasına taşınma şeklinde yapılırdı. 80'lerde, uluslararası uyuşturucu hareketleri Çin'den aktarma yapmakla beraber, Çin'in iç bölgelerine de taşınmaya başlamıştı. Güney batıdaki Sichuan, Güneydeki Guangdong bölgeleri zamanında uyuşturucu satışı ve kullanılması en yaygın ve ağır olan bölgelerden sayılırdı. 90'lerde, uyuşturucu sadece Çin'in Güney ve Güney batı bölgelerinde sınırlı olmamayıp, Çin'in her bölgesine yayınladı. Uyuşturucu kullananlar ülkenin 1972 ilçesine yayınladı ve bu sayı tüm ülke ilçe sayısının % 90.34'lik bir kısmına denk gelirdi. Çin ülke çapında uyuşturucu üretimi, uyuşturucu kaçakçılığı ve uyuşturucu kullanılması bir arada bulunan karışık bir durumdaydı ve zamanında uyuşturucudan etkilenmeyen bölgeyi bulmak çok zordu.⁶⁵

Bu dönemde uyuşturucu suçu daha çok eroin, afyonun yurtdışından getirilip yurtiçinde satılmasıyla gerçekleşiyordu. Ele geçirilen uyuşturucu suçları araştırıldığı zaman daha çok uluslararası uyuşturucu suçu örgütleriyle yurt içi uyuşturucu ticareti yapan örgüt ve birilere yönelik işlenirdi. Komşu ülkelere getirilip Çin'in güney bölgesinden geçerek başka ülkelere gönderilmek için veya Çin'in iç bölgelerinde satmak için Çin'de bulunan uyuşturucular daha çok yurtdışından ülke içine sokulan uyuşturucu maddelerdi.⁶⁶

1979 yılında Çin mevzuatında ilk defa uyuşturucu suçu suç tipi olarak “Çin Ceza Hukuku” nda belirtildi. Tek bir madde yani Madde 171- Afyon, Eroin, Morfin veya başka uyuşturucu maddeleri üreten, satan, taşıyanlara beş yıl veya daha az süreli hapis

⁶⁵ ZhangMingkai, **Xingfaxue**, 4.Basım, Pekin, Kukuk Yayınevi, 2011, s.1019

⁶⁶ ZhangMingkai, a.g.e., s.1020

cezası ve adli para cezası verilecek. Tekrar işlenen veya çok sayıda uyuşturucu üreten, satan veya taşıyanlara beş yıldan fazla hapis cezası ve tüm malvarlığını müsadere edilecek. Bu mevzuatta belirlediği gibi uyuşturucu suçlarına ağır ceza uygulanmayan. 70'lerin sonunda kullanımı ülke çapında hızla yaygınlaşan uyuşturucu suçları Çin mevzuatlarında daha ağır bir cezanın uygulanmasını önemli tedbir olarak kabul eden ve 1982 yılında “Ekonomik Dengeye Ağır Zarar Veren Suçlar Hakkında Karar”da ÇCK Madde 171'deki uyuşturucu suçlarına bent 3 olarak “durum çok daha ağır olduğunda on yıldan fazla hapis cezası, ömür boyu hapis cezası veya idam cezasıyla beraber tüm malvarlığı müsadere edilecek” eklenmiştir. 1990 yılında Çin Hükümeti Ulusal Narkotik Kontrol Komisyonu kuruldu. Komisyon kurulduğunda 23 birimden oluşan Çin'deki uyuşturucu maddelere mücadeleyi tek bir yetki altına toplamak için kurulmuştu.⁶⁷ 1997 yılında Çin Ceza Kanununa değişiklik yapıldı ve 9 maddede 12 suç türü uyuşturucu suçu yapılarak belirtildi. 1998 yılında ülke çapında uyuşturucuya karşı halka açık sergi düzenlendi ve bu iki yıl boyunca devam etti. 2007 yılında “Çin Uyuşturucu veya Uyarıcı Maddelere Karşı Kanunu” yürürlüğe girdi. Bu kanun uyuşturucu ve uyarıcı maddelere ilgili kanun ve mevzuatları toplayıp mükemmel kanun olarak düzenlenmişti.⁶⁸

21. yüzyıldaki gelişmeler uyuşturucu maddelerde de etkisini göstermişti. Uluslararası ve ulusal mevzuatlarda gelişmeler ve mücadeleler yapılsa da yeni çeşit uyuşturucu veya uyarıcı maddelerin yapılmasına engel olamamıştı. “2015 Çin Uyuşturucu Maddelere Karşı Raporu”ndaki kayıtlara göre 2014 yılı uyuşturucu madde suçları ile ilgili olarak 145900 dava görülmüş, bu davalarda toplam 168900 kişiye ceza verildi, 68950 Kg uyuşturucu madde geri alındı.⁶⁹

⁶⁷ <http://www.china.org.cn/e-white/1/1.1.htm> (e.t 16.02.2016).

⁶⁸ ZhaoXunzhi, **Dupinfanzui**, Uyuşturucu suçu, Çin Halk Üniversitesi yayınevi, 1998, s.132

⁶⁹ <http://www.china.org.cn/e-white/1/1.1.htm> (e.t 16.02.2016).

3. ÇİN'DE UYUŞTURUCU VEYA UYARICI MADDELERLE İLİŞKİN KURUMSAL YAPI

Çin'de uyuşturucu veya uyarıcı maddelere mücadelede tek bir kurum Ulusal Narkotik Kontrol Komisyonu altındadır. UNKK ,1990 yılında Çin Hükümeti tarafından Dışişleri Bakanlığı, Emniyet Bakanlığı, Yüksek Mahkeme, Yüksel Savcılık, Adalet Bakanlığı, Sivil İşler Bakanlığı, Eğitim Bakanlığı vs. 23 bakanlıktan bulunan komisyon. Komisyon yönetmeni aynı anda Emniyet bakanı ve komisyon işlemleri Emniyet Bakanlığı Narkotik Kontrol Bürosu tarafından yürütülüyor. UNKK uyuşturucu veya uyarıcı maddelere karşı yöntem ve ilkeleri düzenlemek, uyuşturucu veya uyarıcı maddelere ilişkin önemli konuları çözmek amacıyla ulusal uyuşturucu veya uyarıcı maddelere karşı mücadelede tek liderlik gücüne sahiptir.⁷⁰

24.04.2015 UNKK'nın üyelerinin sayısı hakkında verdiği son açıklamada 38 birimden oluşan büyük yetkilerle donatılmış bir organizasyon olmuştur. Ülkenin tüm eyalet ve şehirlerinde uyuşturucu ve uyarıcı maddelere mücadele için başka yerel teşkilatlar da oluşturmuş⁷¹. UNKK'nın 38 üyeleri aşağıdaki birimlerden oluşur.⁷²

3.1 UYUŞTURUCU VEYA UYARICI MADDE KULLANMASININ ÖNLENMESİ İLE GÖREVLİ KURUMLAR

Merkezi Propaganda Bakanlığı

(1) Merkezi Parti Komitesi, Devlet Konseyi ve Ulusal Narkotik Kontrol Komisyonu'nun antinarkotik işlemini ve ruhunu propaganda yapmak.

(2) Uyuşturucu veya uyarıcı maddelere karşı tanıtım çalışmasına , prensibine, politikasına ve programların oluşturulmasına katılmak.

(3) ulusal uyuşturucu veya uyarıcı maddelere karşı düzenleyen kanun, mevzuat, ilke, politikası, temel bilimleri ve mücadele sürecindeki başarılı sonuçları, deneyimleri,

⁷⁰ ZhangMingkai, a.g.e., s.1007

⁷¹ Yüksek Yargıtay Aralık, 1994 yayınlayan“ ‘Büyük Millet Meclisi genel başkanlığının uyuşturucu ve uyarıcı madde mücadelesine ilgili kararlar’ ın kullanılması hakkında açıklamalar”

⁷² Yüksek Yargıtay Aralık, 1994 yayınlayan“ ‘Büyük Millet Meclisi genel başkanlığının uyuşturucu ve uyarıcı madde mücadelesine ilgili kararlar’ ın kullanılması hakkında açıklamalar”

gelişmiş modelleri ve önemli olayları basın ve yayın birimlerinin propaganda etmesine yardım etmek.

Ulusal Sağlık ve Nüfus Planlama Bakanlığı

Eğitim Bakanlığı

Bilim ve Teknoloji Bakanlığı

Sivil İşler Bakanlığı

Maliye Bakanlığı

İnsan Kaynakları ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

Çevre Koruma Bakanlığı

Kültür Bakanlığı

Devlet Konseyi Yasama İşleri Ofisi

Genel Kurum

3.2 TEDAVİ VE REHABİLİTASYON ALANINDA GÖREVLİ KURUMLAR

Ulusal Sağlık ve Nüfus Planlama Bakanlığı

(1) Her düzeydeki yerel sağlık idari bölümlerin rehabilitasyon sağlık kurumlarının onay işlemlerini gözetlemek, yerel sağlık idari bölümlerinin yasadışı kurulmuş rehabilitasyon sağlık kurumlarının yerine geçmek.

(2) Bağımlılık tedavisine ilişkin kurallar , düzenlemeler ve uygulamaları geliştirmek; zorunlu uyuşturucu bağımlılığı tedavi merkezi, emekle aracılığıyla bağımlılığı tedavisi merkezi ve sağlık merkezinde çalışan doktor ve hemşirelerin yeterliliğine önem vermek.

(3) Önlemek önce prensibiyle sağlık eğitimini yürütmek, uyuşturucu kullanma nedeniyle bulaşıcı hastalıklığı sonucunu düzenlemek. Tedavi hizmetleri için rehberlik ve teknik yardımı sağlamak.

(4) Sağlık kurumlarının kullandığı uyuşturucu ve psikotrop maddelerin kullanım düzenini ,reçete yöntemini güçlendirmek.

(5) Bağımlılık tedavisi araştırması için yönlendirmek , yeni tedavi usullerini araştırmak.

Dışışleri Bakanlığı

(1) Uyuşturucu kontrol politikasının dış politikayla ilgili çalışmalarında ne çıkmak.

(2) Uyuşturucu ve uyarıcı maddelere ilişkin uluslararası enstrümanları hazırlama katkıda bulunmak.

Ulusal Kalkınma ve Reform Komisyonu

Maliye Bakanlığı

Çin Merkezi Bankası

Ulusal Sanayi, Ticaret Yönetim Bürosu

Ulusal Basın v Yayın Bürosu

Orman İşleri Bürosu

Devlet Konseyi Haber İşleri Bürosu

Ulusal Gıda ve İlaç İdaresi

Ulusal Sendikal Bürosu

Ulusal Kadınlar Federasyonu

Merkez Komünist Gençlik Birliği

3.3 UYUşTURUCU VEYA UYARICI MADDE ARAşTIRMA ALANINDA GÖREVLİ KURUMLAR

Eğitim Bakanlığı

Ulusal Sağlık ve Nüfus Planlama Bakanlığı

Maliye Bakanlığı

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Tarım Bakanlığı

Ulusal Güvenli retim Denetim Bürosu

Ulusal Gıda ve İlaç İdaresi

3.4 UYUŞTURUCU VEYA UYARICI MADDE SUÇLARI İLE MÜCADELEDE OLAN KURUMLAR

Emniyet Bakanlığı

(1) Uyuşturucu veya uyarıcı madde suçunun dinamik kavramına erişmek, engellemek, mücadele formülesini oluşturmak.

(2) Uyuşturucu veya uyarıcı madde suçu soruşturmasının düzenlenmesi, rehberliği ve nezaret edilmesi; uyuşturucu veya uyarıcı madde önleme eğitimi, kullanmamak ve uyuşturucu bağımlılığı tedavisi , uyuşturucu üretimi için kullanılan bitkilerin ekimini yasaklamak; Uyuşturucu , psicotropik maddeler ve uyuşturucu veya uyarıcı maddelerin üretiminde kullanılan kimyasal maddelerin denetimi; Gözaltı alınma cezası hükmedilenler için düzenleyici dönüşüm yapılması.

(3) Uluslararası yükümlülüklerini ve uyuşturucu veya uyarıcı maddelerle ilgili kuralları yerine getirmek. Uluslararası uyuşturucu kontrol işbirliği uyumu sağlamak.

Gümrük Genel İdaresi

(1) İlgili kanun ve yönetimliklere uygun olarak, gümrük gözetim bölge ve deniz kıyası bölgesinde uyuşturucuya karşı hukuk icra işlemi yürütmek. Uyuşturucu kaçakçılığı ve uyuşturucu yapımı için kullanılan kimyasalların kaçakçılığına karşı önlemlerde bulunmak.

(2) İlgili kanun ve yöntemlere uygun olarak, uyuşturucu yapımı için kullanılan kimyasallar ve narkotik uyuşturucuların ihrac ve imalatını gözetlemek, kaçak girilmesini önlemek.

En Yüksek Mahkeme

(1) Yerel halk mahkemeleri, ve özel mahkemelerin uyuşturucu veya uyarıcı maddeler suçu davalarının yargılanmasını denetlemek. Yürürlüğe giren kararlarda yalnlık olduğunda tekrar yargılamak veya yerel halk mahkemelerinde tekrar yargılanmasına izin vermek.

(2) Yüksek mahkemede yargılanması gereken davaların yargılanması; yüksek mahkeme, eskeri mahkemenin uyuşturucu veya uyarıcı maddelere ilişkin birinci yargı

kararna yargılanan veya savcılık karşı fikirde olduğunda yapılan ikinci yargılama; İdam ceza.

(3) Uyuşturucu suçu yargılanırken ortaya çıkan yasal sorularına adli yorum yapmak.

(4) Yerel halk mahkemelerinde yargılanan uyuşturucu veya uyarıcı suçlarına rahberlik yapmak ve onaylamak.

(5) Çin'in karşılıklı adli yardım anlaşmasıyla belli bir konuda yerel halk mahkemelerinden yasal işlem talebinde bulunan diğer ülkeyle yasal ilişkisine geçmek.

En Yüksek Savcılık

(1) Uyuşturucu veya uyarıcı maddelere karşı çalışmalarda yerel savcılık ve ilgili departman ve birimler arasındaki ilişkiyi koordine etmek.

(2) Yerel savcılık biriminin tutuklama onayı, savcılık ve mahkeme kararına karşı çalışmalarda yönlendirmek. Uyuşturucu veya uyarıcı madde suçlarına ilişkin hükümet memürlerinin soruşturma çalışmaları yapılır.

(3) Adli denetim prosedürlerine uygun olarak, her dereceli mahkemelerin uyuşturucu veya uyarıcı madde suçlarına ilişkin yürürlüğe giren yargı, kararlarına karşı çalışmalarda bulunmak.

(4) Her dereceli savcılık birimlerinin yasala uygun dosyalama , soruşturma, yargılama ve ceza infazının yürütülmesini denetlemek.

(5) Her dereceli savcılık birimlerinin narkotik maddelere karşı eğitimleri yaygınlaştırmak.

Ulusal Güvenlik Bakanlığı

Adalet Bakanlığı

Ulaştırma Bakanlığı

Çin Demiryolu Merkez Şirketi

Çin Sivil Havacılık idaresi

Devlet Posta Bürosu

Deniz Bürosu

4. ÇİN HUKUKUNDA UYUŞTURUCU VEYA UYARICI

MADDELERLE İLGİLİ HUKUK DÜZENLEMELER

4.1 GENEL AÇIKLAMALAR

1952 yılında düzenlenen “Çin Halk Cumhuriyeti Uyuşturucu Kaçakçılarını Cezalandırmak Yönetmeliği” nde uyuşturucu üretimi, ticareti , nakledilmesi, kaçakçılığı, silahlı uyuşturucu üretimi yapan organizasyon veya bireyler on yıldan fazla hapis cezası veya ömür boyu hapis cezası; durum daha da ağır olduğunda idam cezası uygulanırdı. Ama bu dönemde ÇHC kurulup ilk üç yıl uyuşturucu suçuna karşı mücadelede başardığı için uyuşturucu suçu bu dönemde çok sayıda bulunmuyordu.⁷³

1979 yılında Çin mevzuatında ilk defa uyuşturucu suçu suç tipi olarak “Çin Ceza Hukuku” nda belirlendi. Tek bir madde yani Madde 171- Afyon, Eroin, Morfin veya başka uyuşturucu maddeleri üreten, satan, taşıyanlara beş yıl veya daha az süreli hapis cezası ve adli para cezası verilecek. Tekrar işlenen veya çok sayıda uyuşturucu üreten, satan veya taşıyanlara beş yıldan fazla hapis cezası ve tüm malvarlığını müsadere edilecek.⁷⁴

Reform ve Açlık Politikasından sonra, 1980’lerde Çin’de uyuşturucu veya uyarıcı madde suçları daha arttı. Suçların gidince artmasını engellemek için 1990 yılında “Uyuşturucu veya Uyarıcı Maddeye Karşı Kararlar” düzenlendi. Bu kararda 1979 Çin Ceza Kanununun uyuşturucu ve uyarıcı maddelere ilgili Madde171 temelinde daha kapsamlı değişiklikler ve tavsiyeler bulunmuştu. Bu karar ÇHC kurulduktan sonra uyuşturucu veya uyarıcı maddelerle ilgili özel yönetmeliklerdi. Bu yönetmede 8 suç türü düzenlenmiştir. Madde 2. Uyuşturucu veya uyarıcı madde kaçakçılığı, ticareti, nakletme, üretme suçu; Madde 3. Uyuşturucu veya uyarıcı madde

⁷³ YangHongzhi, **Dupinfanzuiyanjiu**, Uyuşturucu ve uyarıcı madde suçu araştırmaları, Guangdong halk yayınevi, 2002, s.51-61

⁷⁴ Liyoujün, **Zhongguoqidonglifajndu**, ÇHC uyuşturucu ve uyarıcı madde yasaklarının gelişmesi, Halk Gazetesi, 23 Ağustos,2006, s.4

bulundurmak suçu; Madde 4.Uyuşturucu veya uyarıcı madde suçu failini saklamak, faile yardım edip uyuşturucu veya uyarıcı maddede ve kazandığı kazancı saklamak, kaynağını gizlemek. Madde 5. Uyuşturucu veya uyarıcı madde üretiminde kullanılan madde kaçakçılığı, nakletme suçu. Madde 6. Uyuşturucu veya uyarıcı madde üretiminde kullanılan bitkileri ekme suçu. Madde 7. Başkaları uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmaya zorlamak, kullanmayı öğretmek, aldatarak kullandırmak suçu. Madde 9. Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullananlar için özel yer tesis eden suç. Madde 10. Yasadışı narkotik madde ve psikotropik madde verme suçu.⁷⁵

1997 yılında, Ulusal Halk Konseyi 1979 Ceza Kanununa değişiklikler yaptı. 1990 yılındaki “Uyuşturucu veya Uyarıcı Maddeye Karşı Kararlar”ın önemli maddelerini taşımış ve daha mükemmelleştirmiş. 1997 yılında düzenlenen Çin Ceza Hukukunun Altıncı Kısım “ Toplumsal düzene karşı suçlar” Yedinci Bölüm “ Uyuşturucu veya uyarıcı madde kaçakçılığı , ticareti , nakletmesi , üretme suçu ” da 11 madde olarak uyuşturucu veya uyarıcı madde suçları kapsamlı olarak düzenlenmiştir. Bu bölümde toplam 12 türlü uyuşturucu suçu belirtilip, uyuşturucu üretimi , ticareti, taşınması , tüketilmesi vb. alanlar dahil kapsamlı düzenlenmiştir. Yeni eklenen Madde 347 birinci fıkrasında, uyuşturucu ticareti, nakledilmesi, üretmesinde failin suç işlenmesinde uyuşturucunun sayısı ne kadar olsa da Ceza Kanunu uyuşturucu veya uyarıcı maddelere ilişkin mevzuatlar uygulanacaktır.⁷⁶ Bu da Çin Ceza Hukukunun daha ağır ceza uygulayarak uyuşturucu veya uyarıcı maddelere karşı mücadelenin edildiği öğrenilir.

2007 yılı aralıkta, Ulusal Daimi Komitesi “Çin Halk Cumhuriyeti Narkotik Kontrol Kanun” unu gerçekleştirdi. Kanunun altıncı bölümünde on iki maddeden oluşan uyuşturucu veya uyarıcı maddeler ile ilgili suç , suç türü ve uygulanacak ceza düzenlenildi. Bu maddelerden dokkuzunda uyuşturucu veya uyarıcı maddelere bağlı suçlar için açıkça tanımlanmıştır. Ama “ÇHC Narkotik Kontrol Kanun”da düzenlenen uyuşturucu veya uyarıcı madde suçlarına ilişkin suç gerekçesi

⁷⁵ 1979 yılında düzenlenen ÇHC Ceza Kanunu

⁷⁶ 1997 yılında düzenlenen ÇHC Ceza Kanunu

ve uygulanacak cezalar ÇCK' nunda ki uygulamalarla aynı ve değişiklik yapılmamıştır . Bu 2007 yılında gerçekleşen “ÇHC Narkotik Kontrol Kanunu” sadece ÇCK' unun daha bir defa onaylanmasıyla sınırlıydı. Ceza yargı uygulanmasında ÇCK'nundaki düzenlemeler uygulanacak.⁷⁷

4.2 ÇİN CEZA HUKUKUNDAKİ DÜZENLEMELER

1997 yılında düzenlenen Çin Ceza Hukukunun Altıncı Kısım “ Toplumsal düzene karşı suçlar” Yedinci Bölüm “ Uyuşturucu veya uyarıcı madde kaçakçılığı , ticareti , nakletmesi , üretilmesi suçu ”nda 11 madde olarak uyuşturucu veya uyarıcı madde suçları kapsamlı olarak düzenlenmiştir.

Madde 347, Uyuşturucu veya uyarıcı madde kaçakçılığı, ticareti, nakletme, üretme suçu.

Madde 348, Uyuşturucu veya uyarıcı madde bulundurmak suçu.

Madde 349, Uyuşturucu veya uyarıcı madde kaçakçılığı, ticareti, nakletmesi, üretmesi suçunun failine yardım etmek, faile yardım edip uyuşturucu maddeyi saklamak, nakletmek veya failin kazandığı kazancı saklamak suçu.

Madde350, Uyuşturucu veya uyarıcı madde üretiminde kullanılan madde kaçakçılığı, satma, satın alma suçu.

Madde 351, Uyuşturucu veya uyarıcı madde üretiminde kullanılan bitkileri ekme suçu.

Madde 352,Uyuşturucu veya uyarıcı madde üretimine kullanılan bitkileri satmak, satın almak, nakletmek suçu.

Madde 353, Başkaları uyuturucu veya uyarıcı madde kullanmaya zorlamak, kullanmayı öğretmek, dolandırıp kullandırmak suçu.

Madde 354 , Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullananları koruyup kullanmasına kolaylık vermek suçu.

---

⁷⁷ Liyoujün, **Zhongguoqidonglifajndu**, ÇHC uyuşturucu ve uyarıcı madde yasaklarının gelişmesi, Halk Gazetesi, 23 Ağustos,2006, s.4

Madde 355, Yasadışı narkotik uyuşturucu veya psikotropik uyuşturucuları verme suçu.

4.3 UYUŞTURUCU VEYA UYARICI MADDELERLE İLİGİLİ HÜKÜM İÇEREN DİĞER DÜZENLEMELER

Çin'in anti-uyuşturucu çalışmalarının derinleşmesi ile daha kapsamlı bir geliştirmeye temel yasal çalışmalarına acil ihtiyaç duyuldu. Vatandaşların fiziksel ve ruhsal sağlık ve sosyal düzen, bakımı korumak için 29 Aralık 2007'de Çin Halk Cumhuriyeti Ulusal Daimi Komitesi 31-oturum X-toplantısında Uyuşturucu veya uyarıcı maddeler suçunun etkili önlemek ve uyuşturucuya bağlı suçları cezalandırmak için "Çin Halk Cumhuriyeti Narkotik Kontrol Kanunu" kabul edildi. Şu anki anti-uyuşturucu hizmetlerinin gerçekleşmeleri için Narkotik Kontrol Kanunu'na ihtiyaçlıdır. Bu sebeple yapılan anti- uyuşturucu deneyimlerinin bir araya gelmesiyle kapsamlı bir kanun ortaya çıkmıştır. Bu kanunun yürürlüğe girmesi ve uygulanması, uyuşturucuya bağlı suçları önlemek , cezalandırmak, halk sağlığı ve uyumlu bir ortamı, toplumsal düzeni korumak için önemli bir rol oynayacaktır.⁷⁸

Narkotik Kontrol Kanununun toplam yedi bölüm ,71 maddedir. Genel ve ilave bölümler hariç, anti-uyuşturucu eğitimi, uyuşturucu kontrolü, rehabilitasyon önlemleri, uluslararası uyuşturucu kontrol işbirliği ve yasal sorumluluk, ve benzeri konular da düzenlenmiştir. Altıncı bölümünde, Narkotik kontrol kanunu 12 maddeyle çeşitli uyuşturucu ve uyarıcı maddelerle ilgili suçları inceleyip kanuni sorumluluğunu kapsamlı düzenlemiştir. Bunlardan 9 maddede açıkça suçu teşkil edilen hareketler bulunduğu cezai sorumluluğu ve soruşturması gerçekleşecek olduğu belirtilen.⁷⁹ Örneğin, Madde 59'da uyuşturucu kaçakçılığı, ticareti, taşıma ve üretimi, yasadışı uyuşturucu bulundurma, yasadışı narkotik bitki tarımı ve diğer eylemleri hükümleri

⁷⁸ JiangHepin, **Dupinwentiyanjiu**, Uyuşturucu ve uyarıcı madde sorunu üzerinde araştırma, Sichuan Üniversitesi yayınevi, 2005, s.238

⁷⁹ HuangTaiyün, **Zhonghuarenminggongheguojindufajiedu**, ÇHC uyuşturucu ve uyarıcı maddelere mücadele kanunu üzerinde açıklamalar, Çin Kanun yayınevi, 2008, s.32

altında suç teşkil edenlere ceza sorumluluğu , kanuna göre bir suç teşkil etmezse kamu yöntem güvenlik cezası uygulanacak. Ama bu kanunda belirtilen suç ve ceza türleri 1997 ÇHC Ceza Kanununa konu üzerinde değişiklik yoktur ve ona bağlıdır. Bu Narkotik Kontrol Kanunun sadece uyuşturucu suçları yasa üzerindeki varolan uyuşturucuya bağlı suç olarak onaylamak sayılır. Yargı uygulama, uyuşturucuya bağlı suçlara uygulanacak hükümlerde 1997 yılında düzenlenen ÇCK esas olduğu anlamına gelir.⁸⁰

5. UYUŞTURUCU VEYA UYARICI SUÇLARININ TÜRKİYE'DEKİ TARİHİ GELİŞİMİ VE MÜCADELE POLİTİKASI

Eski Türklerde, şaman din adamları hipnotize etmek ve hallüsinasyon yaratmak için bazı bitkileri kullanarak amacına ulaştığı bilinmektedir. Anadolu bölgesi bir çok uygarlığa sahiplik yaptığı sırada burada haşhaş ve kenevir bulunmakta. Türkler Orta Asya'daki göçebe hayatı sebebiyle tarıma uğraşmamışlar ve zamanında haşhaş yetiştirmemişlerdir. Türklerin haşhaş ve uyuşturucu maddelerle tanışması yerleşik milletlerle ilişki kurarak yerleşik hayata geçtikten sonra başlamıştır. Anadolu ve Horasan'a göç eden Türkler Bizanslılardan ve Araplardan haşhaşı tanımış. İbni Sinan afyonun göz hastalıklarına tedavisi olduğunu yazılarına kaydetmiştir.⁸¹ Selçuk döneminde Türklerin uyuşturucu maddelerle en büyük savaşı gerçekleşmiştir. Hasan

---

⁸⁰ HuangTajyün, *Zhonghuarenminggongheguojindufajiedu*, ÇHC uyuşturucu ve uyarıcı maddelere mücadele kanunu üzerinde açıklamalar, Çin Kanun yayınevi, 2008, s.34

⁸¹ Kağıtçıç, Mehmet Ali, *Afyon* , İstanbul, 1960

Sabah Olayı Selçuklu egemenliğine karşı bir terör savaşı olarak geçer. Hasan Sabah takipçilerine haşhaş şerbeti içererek beyininde bulanıktan istifade ederek kendi istediği şeyleri yaptırmıştı.⁸²

5.1 OSMANLI DÖNEMİ

Osmanlı Devleti döneminde afyon özellikle Karahisar dolaylarında yaygın yetiştirilmiştir, ve daha sonra Afyonkarahisar adını almıştır.⁸³ Osmanlı padişahlarından Fatih Sultan Mehmet Kanunnamesinin “ El-fas-ül-salih fişrub ül-hamr ve’l- şirkat ve’l- bühtan” kısmında; “ Eğer biregün hamr içse Türk veya şehirli olsa kadı lazir ura iki ağaca bir akçe cereme alına” hükmü yer almıştır. Buna benzer bir hükmün Kanuni Sultan Süleyman Kanunnamesinde de yer aldığı, IV. Murat döneminde ise, her türlü içki, afyon, tütün ve kahve kullanılmasının yasaklandığı bilinmektedir.⁸⁴

II. Abdulhamit devrinin sonlarında İstanbul’da esrar kahvehanelerinin açıldığı, bu dönemde esrarın cezasının fazla olmayıp, sadece müsadere edilip denize atıldığı veya sahibine iade edildiği ifade edilmiştir. 1917 yılında çıkarılan Polis Nizamnamesine göre, esrarhane işletenden bir daha esrar içilmeyeceğine dair tasdikli bir kefaletname alınacağı yazılır.⁸⁵

1858 yılında Osmanlılar devrinde çıkarılan Ceza kanunname-i Hümayunu 196-maddesine göre sağlığa zararlı ve toksik maddelerin satışı yasaklanmıştır.⁸⁶ 196-maddesinde “Sihhat-ı umumiyei ihlal edecek ecza-yı muzırıra ve karışık meşrubat ve kefaletsiz semmiyat furuht edenler bir haftadan iki seneye kadar hapis olunur. Bir mecdiye altından yirmibeş mecdiye altınına kadar cezayı nakdi alınır. Ve sattığı eşya her ne ise canibi hükümetten zabt olunur” denilmiştir.⁸⁷

“Cemiyet-i Tıbbiye-i Mülkiye” adı dernek çatısı altında uyuşturucu maddelerle ilgili çalışmalar yapılmış ve esrarın tedavi amaçlı olmaktan çok keyif amaçlı

⁸² Kızılyılan, Ahmet Arif, *Uyuşturucu Zehirler ve Cinsel Çılgınlıklar*, İstanbul, 1983, s.13

⁸³ Baktır, Mustafa, Sfyon, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, Cilt 1, İstanbul, 1988, s.442-443

⁸⁴ Günal, s.47; Kurt- Kurt , s. 8

⁸⁵ Dönmezer, Kriminoloji, s.321,

⁸⁶ Günal,s.47; Kurt- Kurt, s.8

⁸⁷ Gökçen, Ahmet, *Tazminat Dönemi Osmanlı Ceza Kanunları ve Bu Kanunlardaki Ceza Müeyyideleri*, İstanbul 1989,s.151; Lütfi, Ahmet, *Osmanlı Adalet Düzeni*, İstanbul, 1979, s.115

kullanıldığı belirlenmesi üzerine, 1 Mart 1872 tarihinde Sedaret Tezkeresi ile hint keneviri ekimi yasaklanmıştır.⁸⁸

1917 yılında çıkarılan Polis Nizamnamesine göre, esrar satışı yapan yada kullanılmasına göz yuman kahvehaneler hakkında sahibine bir daha aynı fiili işlemeyeceğine dair tasdikli kefaletname imzalatılmış, fiilin tekrarı halinde para cezası uygulanmıştır.

5.2 1923 YILI CUMHURİYET DÖNEMİNDEN SONRA

Cumhuriyet döneminde uyuşturucu madde suçlarına ilişkin temel hüküm 765 sayılı TCK'nun 403. maddesinde yer almaktadır. 1926 yılında kabul edilmiş olan 765 sayılı TCK'nun 403.maddesi uyuşturucu maddeler bakımından sayma yöntemini kabul etmiştir. Buna göre “Tıbbi afyon ve hülasesi, morfin ve amlahı ve diasetilmorfin ve bunların emlah ve müştekatı ve kokain emlah ve müştekatı ve esrar ve müstahzaratı” uyuşturucu maddeler olarak kabul edilmiştir.⁸⁹ 02.06.1941 tarih ve 4055 sayılı Kanunla 403. Maddeye yenilik getirerek, sayma yöntemi kullanmadan, yerine “ uyuşturucu madde” kavramı kullanılmıştır.⁹⁰ 765 sayılı TCK'nun 404. Maddesinde 6 Haziran 1991 tarihli ve 3756 sayılı Kanun ile yapılan değişiklik ile “ 1. Özel bir yer sağlayarak veya başka suretle bir kimsenin uyuşturucu madde kullanmasını kolaylaştıranlar ile bu maddeleri 18 yaşını doldurmayan küçüklere veya aklen malullere veya müptela olan kişilere verenler hakkında 403. Maddesinin 5 ve 6 numaralı fıkralarında yazılı cezalar altıda biri oranında artırılarak hükmolunur. 2. Uyuşturucu maddeleri kullananlar ile bu maksatla yanında bulunduranlara, bir yıldan iki yıla kadar hapis cezası verilir. 3. Uyuşturucu madde kullanan kimse, hakkında herhangi bir tahkikata girişilmeden resmi makamlara başvurarak tedavi ettirilmesi isteyecek olursa, kullanma fiilinden dolayı hakkında kovuşturma yapılmaz. 4. Uyuşturucu maddeleri kullanan kimselerin alışkanlığı iptila derecesinde ise , salahlı

⁸⁸ Yokuş Sevik, Handan, Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Kullanılmasına İlişkin Suçlar, Ankara, 2007,s.77

⁸⁹ Özdabakoğlu, Erdiñç Hakan, 5237 sayılı Türk Ceza kanununda Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Suçları, Ankara 2007, s.5

⁹⁰ Özbabakoğlu, s.6

tibben anlaşılınca kadar bir hastanede muhafaza ve tedavisine hükmolunur. Bu kimselerin hastanede muhafaza ve tedavilerine, yetkili mahkemece tahkikatın her safhasında da karar verilebilir” hükmü getirilmiştir.⁹¹

Türkiye’de haşhaş ekimi geleneksel olarak yüzyıllarca yapılmış afyon sakızı Toprak Mahsulleri Ofisine satılmış bu bitkilerden elde edilen yağ , küspe yaprak ve tohumlar günlük yaşamda kullanılmıştır. Ekilen haşhaşın kötüye kullanımı söz konusu olmamıştır. Ancak uluslararası alanda uyuşturucu madde kaçakçılığının büyük bir sorun haline gelmesi ve Türkiye’nin uyuşturucu madde ticaretinin merkezi olarak görülmesi ve bu hızla 1938-1971 yılları arasında dünya yasal afyon pazarının 50-55% nispetine sahip oldu. Bu nedenle ABD başlık uyuşturucu ile uğraşan ülkeler Türkiye’yi suçlaması ve sorumlu tutması nedeniyle 1971 yılında Türkiye’de afyon üretimi yasaklanmıştır. Ama geçimini afyon üretmek ile geçiren, tarlalarında haşhaş dışında başka üretim yapamayan bölgelerde 1.5 milyon insan bu karardan etkilenen ve yoksulluğa neden olmuştu. 1974 yılında bu karar kaldırıldı ve haşhaş ekimi kontrollü olarak serbest bırakılmıştır.⁹²

Bu uygulamalardan sonra 5237 sayılı TCK’nun hazırlanması için bir kaç tasarı hazırlanarak, en son 2004 yılında TBMM tarafından kabul ederek yürürlüğe girmiştir.

6. TÜRK HUKUKUNDA UYUŞTURUCU VEYA UYARICI MADDELERLE İLGİLİ HUKUK DÜZENLEMELER

6.1 GENEL AÇIKLAMALAR

Türkiye Asya, Avrupa, Afrika kıtalarının merkezine çok yakın ve eski ipek yolu da Türkiye’den geçiyor. Bu coğrafilik konum nedeniyle uyuşturucu ve uyarıcı maddeler Türkiye’den geçerek Avrupa ve başka ülkelere taşılıyor.⁹³ Uyuşturucu ve

⁹¹ TBMM Komisyonu Raporu, s. 364

⁹² Kurt, Kurt, s.18

⁹³ Karagöz Ahmet, Akdam Mustafa, **Gençlerde Zararlı madde Alışkanlıklarının Artış Nedenleri ve Gençliğimizi Uzak Tutmanın Yolları**, Polis Dergisi, Yıl 13, S.53, 2007, s.30; Akbulut İlhan, **Ülkemizde Uyuşturucu Maddeler Sorunu**, İÜHFİM, Türkan Rado’ya Armğan Sayısı, C.IV, 1977, s.116; Alkan Necati, **Terör Örgülerinin Finans Kaynakları**, Polis Dergisi, Ankara, 2004, s.294

uyarıcı madde kullanım sayısı da gün geçer artmakta ve hedef ülke haline gelmektedir. Türk mevzuatında uyuşturucu veya uyarıcı madde ticareti, kaçakçılığı ağır yaptırımlara tutularak cezalandırılmakta.⁹⁴ Madde satmaya ilgili fiiller nispeten hafif cezalarla cezalandırılır.⁹⁵ Mevzuatlardaki düzenlemeler bu şekilde cezalandırılır.

Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanımı ve alışkanlığı uyuşturucu veya uyarıcı madde suçlarının işlenmesindeki direk sebeplerdendir. Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanımı ve alışkanlığı karşısında topluma hakim olan hoşgürünün kültür, aile, eğitim kurumlarıyla beraber toplumun mücadelesine birikmesi gerekir. Uyuşturucu veya uyarıcı maddelerle mücadele konusunda toplumun da büyük görevi vardır.⁹⁶ Bunun için toplumun eğitilmesi ve medyalarda uyuşturucu veya uyarıcı maddeler hakkında bilgiler yayınlanması gerekir. Uyuşturucu veya uyarıcı maddelere alışkanlığın ortaya çıkmasından önce eğitilerek mücadele etmesi gerekir.⁹⁷

6.2 ANAYASADAKİ DÜZENLEMELER

Her ülkenin Anayasasında o devlet toplumunun sağlığı , refahı sağlanmak zorundadır. Uyuşturucu veya uyarıcı madde halkın sağlığına ağır tehlikeye sokacak ve refahını tehlikeye düşürecektir. 2703 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası uyuşturucu veya uyarıcı maddelere karşı halkın korumakla yükümlüdür. 2703 sayılı Türk Cumhuriyeti Anayasası 58. madde 2. fıkrasına göre ,Devlet gençleri alkol düşkünlüğünden , uyuşturucu maddelerden , suçluluk , kumar ve benzeri kötü alışkanlıklardan ve cehaletten korumak için gerekli tedbirleri alacağı düzenlenmiştir. 56. Madde 3. fıkrasına göre , Devlet herkesin hayatını , beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmesini sağlamak ; insan ve madde gücünde tasarruf ve verimi artırarak , işbirliğini gerçekleştirmek amacıyla sağlık kuruluşlarını tek elden planlayıp hizmet vermesini düzenleyeceği yükümlenmektedir. Anayasanın 56. Maddesi gereği herkesin

⁹⁴ Dönmezer, **Mukayeseli Mevzuat**, s. 214-215; Gürelli Nevzat, **Hukuk Açısından İlaç Alışkanlıkları**, İHFMM, 1975, C.XII, s.11; Akbulut, İÜHFMM, s.116

⁹⁵ Bayraktar Köksal, **Uyuşturucu Maddeler ve Suç Siyaseti**, İÜHFMM, C.II, İstanbul, 11985, s.54

⁹⁶ Bayraktar Köksal, **Uyuşturucu Maddeler ve Suç Siyaseti**, İÜHFMM, C.II, İstanbul, 1985.50-51

⁹⁷ Akbulut, İstanbul Barosu, s.422-423,

beden ve ruh sağlığını korumakla yükümlülüğü olan devletin görevleri arasında uyuşturucu veya uyarıcı maddelerle mücadele de yer almaktadır.⁹⁸ Bu yükümlülüğü yerine getirmek için tüm kamu kuruluşlar, sivil toplum örgütler ve fertleri işbirliği yaparak çalışması gerekir.⁹⁹

Türkiye taraf olduğu uluslararası sözleşmelerden ve Anayasadan kaynaklanan yükümlülükler nedeniyle uyuşturucu veya uyarıcı maddelerin tıbbi ve bilimsel amaç hariç kullanımlarını sınırlamak için Türk mevzuatlarında çeşitli kanunlar düzenlenmiştir.¹⁰⁰ Bu mevzuatlarda uyuşturucu veya uyarıcı madde suçları genellikle üç türdür. Birinci uyuşturucu veya uyarıcı madde imal suçu; İkinci uyuşturucu veya uyarıcı madde nakletme,ticareti suçu, Üçüncü uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanma suçudur.

6.3 TÜRK CEZA KANUNUNDAKİ DÜZENLEMELER

Uyuşturucu veya uyarıcı maddelerle ilgili suçların Türk Ceza Kanununca yasaklanıp cezalandırılması uyuşturucu veya uyarıcı maddelerinin kullanıcıya ulaşmasını engellemek ve kullanmasını önlemektir. Bu yüzden uyuşturucu veya uyarıcı madde hammadde ekimi, imalatı, nakledilmesi, ticareti, kaçakçılığı ve en son kullanıcının eline geçip kullanılması yasaklanıp bu fiilde bulunan kişilerin faaliyeti suç olarak değerlendirilir.¹⁰¹

765 sayılı TCK madde 403-409 arasında uyuşturucu veya uyarıcı maddelerle ilişkin suçlar düzenlenmiştir. 5237 sayılı TCK'da kamunun sağlığına karşı suçlar bölümünde madde 188-192 arasında düzenlenmiştir.

TCK madde 188/1'de uyuşturucu veya uyarıcı maddelerin ruhsatsız ve ruhsata

⁹⁸ Derdiman R. Cengiz, **Uyuşturucu ile Mücadelede Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri**, Polis Dergisi , Yıl 9, Ankara 2003, s.447

⁹⁹ Karagöz Ahmet, Akdam Mustafa, **Gençler Zararlı Madde Alışkanlıklarını Artış Nedenleri ve Gençliğimizi Uzak Tutmanın Yolları** s.35

¹⁰⁰ Güreli, s.10; Yoküş Sevik, s.66

¹⁰¹ Günal, Uyuşturucu, s.177; Dönmezer, Mukayeseli Mevzuat, s.192; Yokuş , Sevik, s. 73; Derdiman, s. 479;

aykırı olarak imal, ithal veya ihraç etmek; madde 188/3' de uyuşturucu veya uyarıcı maddeleri ruhsatsız veya ruhsata aykırı olarak ülke içine satmak, satışa arz etmek, başkalarına vermek, nakletmek, sevk etmek, depolamak, satın almak, kabul etmek, bulundurmamak suç olarak düzenlenmiştir. TCK madde 188/6'da üretimi resmi makamların iznine veya satış yetkili doktor tarafından düzenlenen reçeteye bağlı olan ve uyuşturucu veya uyarıcı madde etkisi doğuran her türlü maddenin imal ve ticareti yasaklanmıştır. TCK madde 188/7 'de uyuşturucu veya uyarıcı madde etki doğurmamakla birlikte uyuşturucu veya uyarıcı madde üretiminde kullanılan ithal veya imal resmi makamların iznine bağlı olan maddeyi ülkeye ithal eden, satan, satın alan, nakleden, depolayan, veya ihraç eden kişinin cezalandırılması düzenlenmiştir.

TCK madde 190'da uyuşturucu veya uyarıcı maddede kullanılmasını kolaylaştırmak , özendirmek suç olarak düzenlenmiştir. TCK madde 191'de kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak , kabul etmek veya bulundurmamak suç olarak düzenlenmiştir. Uyuşturucu veya uyarıcı madde suçlarında uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticaret suçlarına verilecek ceza uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını önleyen suçlara göre daha ağır ceza uygulanır. Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanma suçunda kullananların tedavi edilmesi ve tedavi sonrası denetimli serbes bırakılması öngörülmektedir. Yukarıda belirtilen düzenlemeler uyuşturucu veya uyarıcı maddeleri tıbbi ve bilimsel amaçtan ötürü kötüye kullanılmasını önleyici niteliktedir.¹⁰²

6.4 UYUŞTURUCU VEYA UYARICI MADDELERE İLİŞKİN HÜKÜM İÇEREN DİĞER KANUNLAR

6.4.1 2313 Sayılı Uyuşturucu maddelerin Murakabesi Hakkında kanun

2313 sayılı kanun 12.06.1933 tarihinde kabul edilmiş ve 24.06.1933 tarih 2453 sayılı resmi gazetede yayınlanmıştır.

2313 sayılı kanunun birinci maddesi afyon, morfin, koka ve bunlardan üretilen

---

¹⁰² Yokuş Sevük, s. 74

diğer uyuşturucu veya uyarıcı maddelerin ithalı, ihracı, bulundurulması, ticareti Sağlık Bakanlığına bağlıdır. 4208 sayılı kanuna eklenen maddeye göre 1988 tarihli Uyuşturucu ve Psikoreop Maddelerin Kaçakçılığına Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesinde Ek I ve Ek II tablolarındaki ve bu tablolarda değişiklik görüldüğünde yer alan maddelerin ithalı, ihracı, bulundurulması, ticareti Sağlık Bakanlığı tarafından uygulanır.

Madde 3’de esrar yapmak için kenevir ekilmesi ve herhangi şekilde esrarın ihraç, ithal, veya satılışı yasak olduğu düzenlenmiştir. Madde 23 ‘te lif, tohum, sap ve benzeri amaçlarla kenevir ekimi, Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığı’nın iznine bağlı olduğu , ve herhangi sebeple izinsiz olarak kenevir ekmek yasak olduğu düzenlenmiştir. Kenevir ekimi için izin aldığı durumda belirlenen bölgeden fazla yerde veya belgilenen bölgeden başka yerde ekim yapanlara uygulanacak cezalar belgilenmiştir.

Madde 4-14 arasında kanun kapsamındaki uyuşturucu maddelerin ihracat , ithalat dürümünde uygulanacak kurallar düzenlenmiştir.

Madde 15 uyuşturucu maddeleri perakende veya reçetesiz satılması durumunda verecek ceza , uygulamalar düzenlenmiştir.

Madde 16-18 ecza ticaethaneleri ve eczanelerin alım satımını yaptıkları uyuşturucu maddelerin düzenlenen şekilde kayıt işlemlerini yaptırmaları gerektiğini düzenlemiştir.

Madde 24’de Kanunu madde 15’ de belirtilen başkalara satan ecza ne sahipleri ve sorumluların Türk Ceza Kanunu hükümlerine göre cezalandırılacakları düzenlenmiştir.¹⁰³

6.4.2 1918 Sayılı Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanun

1918 sayılı Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanun 07.01.1932 kabul edilmiştir ve 12.01.1932 tarihli Resmi Gazetede yayınlanmıştır. Bu kanunla ülkeye giriş çıkış yasaklanmış veya izne tutulmuş uyuşturucu maddelerin yasaya aykırı şekilde ithal , ihrac edilmesi, bulundurulması, taşınması, ticareti yasaklanmıştır.

¹⁰³ Bayraktar, Suç Siyaseti, s.52-53

6.4.3 3298 Sayılı Uyuşturucu Maddelerle İlgili Kanun

3298 sayılı Uyuřturucu Maddelerle ilgili Kanun 03.06.1986 tarihinde kabul edilmiřtir. 19.06.1986 tarihinde Rasmi Gazetede yayımlanmıřtır. Bu kanunda hařhař ekiminin kontrolüne iliřkin hűkűmler yer almıřtır.¹⁰⁴ Bu kanunla uyuřturucu maddelerin imalı, ticareti, ihracı, ithalatı Bakanlar Kurulu tarafından tespit edildikten sonra yapılacaktır. Ekin yapabilecek bűlgeler Bakanlar Kurulu tarafından belirleneceęi dűzenlenmiřtir. Ekim bűlgesi dıřında hařhař ekimi yapmak, izin almadan veya izin belgesi olduęu takdirde belirlenen bűlgeden bařka bűlgeye ekim yaptığı zaman suç oluřturulacaęı dűzenlenmiřtir.

---

¹⁰⁴ Akbulut, İstanbul barosu, s. 420-421

İKİNCİ BÖLÜM

ÇİN CEZA KANUNUNDA UYUŞTURUCU VEYA UYARICI MADDE İLE İLİŞKİN SUÇLAR

37 yıl Çin uyuşturucu veya uyarıcı madde suçları ceza politikasına bakarsak uyuşturucuya bağlı suç ile mücadelede değişiklik olmayan, uyuşturucu suçları cezalandırılırken ağır cezalar uygulamakla beraber geçiktirme cezası hiç uygulanmamaktadır. Bununla Çin Ceza Kanunu'nda uyuşturucu veya uyarıcı madde suçlarının kanun düzenindeki ağır suç olarak tanımlandığı ve ağır ceza uygulanacağı anlaşılır.¹⁰⁵ Bu esas olarak aşağıdaki yönlerden yansıyor.

1) Uyuşturucu veya uyarıcı madde ile ilişkili suçlara Çin ceza kanunu esas olarak uygulanacak.

Uyuşturucu veya uyarıcı madde suçlarının ciddi bir oranda yükselmesiyle beraber, uyuşturucu veya uyarıcı madde suçlarını önlemek için ulusal politikası Çin ceza hukukunu esas alarak cezalandırmaya önem veriyor. Çin her zaman uyuşturucu veya uyarıcı madde suçlarına göre sert ve ağır ceza uygulayarak cezalandırmayı tercih ediyordu, ve uyuşturucu suçlarını cezalandırmak ve önlemek için bir takım kanun, yasa ve normatif belgeleri yürürlüğe koymuştur.1979 Çin Ceza Kanunu, 1997 Çin Ceza Kanunu'nda uyuşturucu suçlarını düzenlemiştir,1990 yılında, uyuşturucu veya uyarıcı madde suçları ile ilgili özel yönetmelikler “Uyuşturucu veya Uyarıcı Maddeye Karşı

¹⁰⁵ Cuiming, **Dupinfanzuifazhanqushi yuezhiduice**, Uyuşturucu ve uyarıcı madde suçları gelişmeleri ve önleme usulleri, Eğitim yayınevi, 2009, s.428

Kararlar” düzenlendi. Bu Ceza kanunu esas, yönetmelik ve yerel düzenlemeler ek olarak hukuk sistemini gerçekleştirmiştir.¹⁰⁶

2) Uyuşturucu veya uyarıcı madde suçlarına karşı hukuk düzenlemeler daha kapsamlaştı.

1979 yılından şimdiye kadar Çin ceza alanında uyuşturucu suçlarının türleri

artmış ve ceza ağırlığı her seferinde hafifletilmeden daha da artmış. 1979 Çin Halk Cumhuriyeti kurulduktan sonra ilk defa düzenlenen Ceza Hukukunda uyuşturucu suçu ile ilgili düzenlemeler sadece bir maddeyle ortaya koyulmuştu. Ama daha sonra uyuşturucu suçlarının gelişmesiyle beraber, “Uyuşturucu veya Uyarıcı Maddeye Karşı Kararlar”ında uyuşturucu kaçakçılığı, ticareti, nakledilmesi, üretilmesi suçu olarak 11 suç türü düzenlendi; 1997 ÇCK bu Kararın içindekileri bulundurarak madde 347-madde 355 arasında bir takım uyuşturucu veya uyarıcı madde suçları içeren 12 suç düzenlenildi. Bu düzenlemeler uyuşturucu suçunun çeşitli bağlantılarını dikkate alarak en kapsamlı düzeyde ortaya koymuştur. Aynı zamanda 1997 yılı düzenlenen ÇCK madde 347 birinci bendinde:“uyuşturucu kaçakçılığı, ticareti, nakledilmesi, üretilmesinde miktarı ne olursa olsun, ceza sorumluluğu ve ceza soruşturulması gerçekleşecektir. ”bu Çin Ceza Kanununun uyuşturucu suçlarını mutlaka cezalandırılacak , yumşak davranmamak prinsibini gerçekleştirerek ÇCK’nun uyuşturucu veya uyarıcı madde suçlarına göre ciddiye alınarak uygulanmasını bir daha onayladı.¹⁰⁷

3) Uyuşturucu veya uyarıcı madde suçuna uygulanacak ceza ağırlığı daha artmış.

1997 ÇCK örnek olarak, bu kanunda uyuşturucu suçlarına uygulanacak asıl ceza idam cezası, ömür boyu hapis cezası, süreli hapis cezası, tutuklama cezası, kontrol altına alma cezası; ek ceza mülkiyeti müsadere etme cezası veya para cezası uygulanacak. Uyuşturucu kaçakçılığı, ticareti, nakletmesi, üretmesi için idam cezası; Uyuşturucu kaçakçılığı, ticareti, nakletmesi, üretmesi ve yasa dışı uyuşturucu

¹⁰⁶ Cuiming, a.g.e. , s.432

¹⁰⁷ Cuiming, a.g.e. , s.433 JiangHepin, a.g. e. , s.243

bulundurma suçuna ömür boyu hapis cezası uygulanacak. Aynı zamanda ÇCK madde 356 de daha önce uyuşturucu kaçakçılığı, ticareti, nakletmesi, üretmesi suçuyla cezalandırılan ,ve daha sonra bu bölümde düzenlenen uyuşturucu suçlarını işleyenlerin cezası ağırlatılacak. Bu açıklamalardan ÇCK uyuşturucu veya uyarıcı madde suçları ceza oranının daha yüksek oranda ağır cezayla cezalandırılacağı öğrenilir.¹⁰⁸

4) Uyuşturucu suçu mevzuatları uyuşturucu suçu gelişmelerine göre değişiklik yapıyor.

Farklı dönemde değişik uyuşturucu suçları durumu o ülkenin uyuşturucu suçu mevzuatlarının düzenlenmesini direk etkiler. Bu etkileri yukarıdaki her dönemde değişik uyuşturucu suçu mevzuatlarından kolayca öğrenebiliriz. Örneğin,1979 ÇCK'nda sadece bir maddeyle uyuşturucu suçu düzenlenen, sebebi o dönemde uyuşturucu suçu ciddi bir biçimde tehdit eden bir sorun değildi. Ama daha sonra uyuşturucu suçunun Çin'e yayılması nedeniyle çok ağır sonuçlar ortaya çıkmıştır, ve böylelikle "Uyuşturucu veya Uyarıcı Maddeye Karşı Kararlar", 1997 ÇCK kapsamlı çalışmalar sonucunda ağır suç tipi olarak adlandırıldı. Sonuçta Çin mevzuatlarında uyuşturucu suçuna göre önce hafif sonra ağır ceza uygulanırken, soruşturma ve yargılama sırasında nispeten daha ağır ceza tercih edilir.¹⁰⁹

1. UYUŞTURUCU VEYA UYARICI MADDE KAÇAKÇILIĞI , TİCARETİ, NAKLETME , ÜRETME SUÇU (ÇCK madde 347)

1.1 GENEL AÇIKLAMALAR

ÇCK madde 347

(1) Uyuşturucu veya uyarıcı madde kaçakçılığı, ticareti, nakletme,üretme suçu. Uyuşturucu kaçakçılığı, ticareti, nakletme, üretme hareketinde miktarı ne kadar olsa

---

¹⁰⁸ Cuiming, a.g.e. , s.436

¹⁰⁹ Cuiming, a.g.e. , s.440

olsun, mutlaka ceza sorumluluğu altına alınacaktır.

(2) Uyuşturucu kaçakçılığı, ticareti, nakletme, üretme hareketlerinde bulunup, aşağıda belirtilen durumlarda, 15 yıl hapis cezası, ömür boyu hapis cezası veya idam cezası uygulanıp, mal varlığı müsadere edilecek.

1) 1000 gramdan fazla afyon ,50 gramdan fazla eroin veya metamfetamin veya miktarı aşırı fazla olan başka uyuşturucu ve uyarıcı maddelerin kaçakçılığı, ticareti, nakletme, üretme hareketinde bulunulan;

2) Uyuşturucu veya uyarıcı madde kaçakçılığı, ticareti, nakletmesi, üretme hareketinde bulunan örgütünün elebaşı;

3) Uyuşturucu kaçakçılığı, ticareti, nakletme, üretme sırasında silahlı korunması halinde;

4) Soruşturma, tutuklama, gözaltına alma sırasında şiddetle karşılık gösteren;

5) Uluslararası uyuşturucu örgütüne katılan;

(3) 200gram-1000 gram arasındaki afyon,10 gram-50 gram arasındaki eroin veya metamfetamin, veya miktarı fazla olan diğer uyuşturucu veya uyarıcı maddelerin kaçakçılığı, ticareti, nakletme, üretime hareketinde bulunanlara 7 yıldan fazla hapis cezası uygulanıp bununla beraber para cezası da uygulanacak.

(4) 200 gram altında afyon, 10 gram altında eroin veya metamfetamin, veya az miktarda diğer uyuşturucu veya uyarıcı maddeler kaçakçılığı, ticareti, nakletme, üretme hareketinde bulunanlara 3 yıldan az olan hapis cezası, kontrol altına alma cezası, tutuklama cezası uygulanıp bununla beraber para cezası da uygulanacak. Eğer durum ciddiye 3 ile7 yıl arasında hapis cezası ile para cezası verilecek.

(5) Tüzel kişi 2,3,4 bendinde belirtilen suçları yaptığı zaman tüzel kişiye para cezası uygulanacak ve yöneticisine bu maddede belirtilen cezalar uygulanacak.

(6) 18 yaş altındaki çocuklardan faydalanarak onlara öğreterek uyuşturucu veya uyarıcı madde kaçakçılığı, ticareti , nakletme, üretme hareketinde bulunan veya 18 yaş altındaki çocuklara uyuşturucu veya uyarıcı madde satma , cezayı ağırlatan nedendir.

(7) Bir kaç sefer uyuşturucu veya uyarıcı madde kaçakçılığı, ticareti, nakletme, üretme hareketinde bulunup soruşturma yapılmayanların uyuşturucu veya uyarıcı madde sayısı eklenerek sayılır.

1.2 KORUNAN HUKUKSAL DEĞER

Korunan hukuksal değer Çin Ceza Teorisinde suç korucu unsurların biridir. Korunan hukuksal değer doğru tanımlanması suçu belirlemek için öncül şarttır. Korunan hukuksal değer dediğimiz ceza kanunu tarafından korunan ama suç eylemleri tarafından tehdit altına kalan toplumsal ilişkidir¹¹⁰. Korunan hukuksal değer içeren farklı toplumsal ilişkilerine göre, genel hukuksal yarar, benzer hukuksal yarar, direk hukuksal yarar diye üç farklı türünden söz edilebilir. Genel hukuksal değer tüm suçların ortak tehdit ettiği hukuksal değer, yani ÇCK tarafından korunan toplumsal ilişkilerin tümü. Benzer hukuksal değer bir tip suçların tehdit ettiği hukuksal değer, yani ÇCK tarafından korunan toplumsal ilişkilerin bir parçası, bir türü. Direk hukuksal değer seçili bir suçun tehdit ettiği herhangi bir toplumsal değer. Uyuşturucu veya uyarıcı madde kaçakçılığı, ticareti, nakletme, üretme suçu seçici suçlar olduğundan dört çeşit farklı suç hareketi vardır. Bu dört suç hareketle ilgili olan direk hukuksal değer tehdit edilmesini araştırmak suçun diğer unsurlarını farketmek için kolaylık yaratacak.¹¹¹

1.2.1 Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Kaçakçılığı Suçu Tehdit Eden Hukuksal Değer

Uyuşturucu veya uyarıcı madde kaçakçılığı suçu tehdit eden hukuksal değer hakkında farklı doktrinler mevcuttur. Bazı öğretilere göre uyuşturucu veya uyarıcı madde kaçakçılığı suçunda korunan hukuksal değer ulusal uyuşturucu ithalat ihracat kontrolleri¹¹²; bazı öğretilere göre korunan hukuksal değer karışıktır, hep ulusal

¹¹⁰ Makechang, **Suç Genel Teorisi**, Wuhan Üniversitesi yayınevi. 2006, 3-baskı, s.113

¹¹¹ ZhangMingkai, a.g.e., s.1011

¹¹² Heqinsong, **XINGFAJIAOKESHU**, Ceza hukukuna giriş; Çin kanun yayınevi,1994,s.720

uyuşturucu ithalat ihracat kontrolleri, hem halkın sağlığı ve ulusal dış ticaret kontrolleri¹¹³; bazı öğretilere göre korunan hukuksal değer ulusal uyuşturucu ithalat ihracat kontrolleri ve halkın sağlığı¹¹⁴; bazı öğretilere göre korunan hukuksal değer gümrüğün narkotik ve psikotrop maddelerin ithalat ihracat kontrolleri¹¹⁵; bazı öğretilere göre korunan hukuksal değer ulusal uyuşturucu ithalat ihracat kontrolleri, sosyal yöntem ve ulusal dış ticaret kontrolleridir¹¹⁶; bazı öğretilere göre korunan hukuksal değer devletin uyuşturucu veya uyarıcı maddeler kontrolleri ve ulusal dış ticaret kontrolleridir¹¹⁷.

Yazara göre, en son öğreti en uygundur. Belirli suç olduğuna göre uyuşturucu veya uyarıcı madde kaçakçılığı direk hukuksal değeri tehdit eden suç olarak tanımlanır. Uyuşturucu kaçakçılığının nesnesi halkın sağlığına zarar getirir, ama halka verilen zarar direk değil, aksine ulusal dış ticaret kontrolleri devletin uyuşturucu veya uyarıcı madde kontrollerine verilen zarar direktir. Uyuşturucu veya uyarıcı madde kaçakçılığı suçunda korunan hukuksal değer karışıktır.¹¹⁸

1.2.2 Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Ticareti, Nakletme, Üretim Suçu Tehdit Eden Hukuksal Değer

Uyuşturucu veya uyarıcı madde ticareti, nakletme, üretim suçu tehdit eden hukuksal değer hakkında farklı doktrinler mevcuttur. Bazı öğretilere göre uyuşturucu veya uyarıcı madde ticareti, nakletme, üretim suçunda korunan hukuksal değer sadece

---

Cuiqingceng, Chengbaoshu, **Zhongwaidupinfanzuitoushi**, Çin ve yabancı ülkelerde uyuşturucu ve uyarıcı madde suçları, Sosyal bilimler akademik yayınevi, 1993, s.156

Yanghong, **Dupinfanzuiyanju**, Uyuşturucu ve uyarıcı madde hakkında araştırmalar, Guangong halk yayınevi, 2002, s.132

¹¹³ Zhaoqizhi, **Wuzhengxing**, Xingfaxuetonglun, Ceza hukuku teorisi, Yüksek öğretim yayınevi, 1993, s.736

¹¹⁴ Chengminghua, **Xingfaxue**, Ceza hukukuna giriş, Çin politik ve hukuk üniversitesi yayınevi, 1999, s.710

¹¹⁵ Chukuizhi, **Liuhazhiguo**, İktidardaki altı zararı, 1996, s.21

¹¹⁶ Zhoudaowan, **Danxingxingfayu Sifashiyong**, Tek ceza yöntemi ve yargı uygulaması, Halk yargıtay yayınevi, 1996, s.116

¹¹⁷ Cuijian, **Dupinfanzuide dinguiyuliangxing**, Uyuşturucu ve uyarıcı madde suçlarının sorgulaması ve ceza uygulaması, Halk yargıtay yayınevi, 2000, s.163

¹¹⁸ Cuiqingceng, Chengbaoshu, **Zhongwaidupinfanzuitoushi**, Çin ve yabancı ülkelerde uyuşturucu ve uyarıcı madde suçları, Sosyal bilimler akademik yayınevi, 1993, s.168

ulusal uyuşturucu kontrolleri¹¹⁹; bazı öğretilere göre uyuşturucu veya uyarıcı madde ticareti, nakletme, üretme suçunda korunan hukuksal değer karışıktır, yani ulusal uyuşturucu veya uyarıcı madde kontrolleri ve halkın sağlığı¹²⁰; bazı öğretilere göre bu suçta korunan hukuksal değer sadece halkın sağlığıdır¹²¹; bazılara göre uyuşturucu veya uyarıcı madde ticareti suçunda korunan hukuksal değer ulusal uyuşturucu veya uyarıcı madde alım satım kontrolleridir, uyuşturucu veya uyarıcı madde nakletme suçundaysa ulusal uyuşturucu veya uyarıcı madde taşıma yönetim kontrolleridir, uyuşturucu veya uyarıcı madde üretmesiyse ulusal narkotik ve psikotropik maddelerin üretilmesi ve yapılma kontrolleridir¹²².

Yazara göre, Birinci doktrin uygundur. Uyuşturucu veya uyarıcı madde ticareti, nakletme, üretme suçunda korunan hukuksal değer ulusal uyuşturucu veya uyarıcı madde kontrolleridir. Danıştay “Narkotik ve psikotrop maddeler kontrol yöntemi”, “Narkotik maddeler katagoriyesi”, “psikotrop maddeler katakoriyesi” düzenleyip, bu maddelerin ticareti, nakletme, üretme eylemlerine ilişkin yöntemleri de uygulamıştır. Uyuşturucu veya uyarıcı madde ticareti, nakletme, üretme suçu tehdit eden hukuksal değer ulusal uyuşturucu veya uyarıcı madde kontrolüdür.¹²³

1.3 SUÇUN FAİLİ

1997 ÇCK düzenlendikten sonra, Çin ceza alanında uyuşturucu veya uyarıcı

¹¹⁹ Yüzhiğang, **Redianfanzuifalvyinanwentijiexi**, Sık görülen suçların çözümü, Cilt-3, Çin halk eminiyet üniversitesi yayınevi, 2001, s.153

Cuijian, **Dupinfanzuide dinguiyuliangxing**, Uyuşturucu ve uyarıcı madde suçlarının sorgulaması ve ceza uygulaması, Halk yargıtay yayınevi, 2000, s.164

Zhaoqizhi, Yüzhiğang, **Dupinfanzui**, Uyuşturucu ve uyarıcı madde suçları, Çin halk eminiyet yayınevi, 2003, s.155

¹²⁰ Gaoge, **Shilüdupinfanzuide gouchengjiexian**, Uyuşturucu ve uyarıcı madde suçunun unsurlarının belirlenmesi; Çin politik ve hukuk üniversitesi yayınevi, 1993, s.94

Zhengxiaorao, **Dupinfanzuidefalüşhiyong**, Uyuşturucu ve uyarıcı madde suçlarının hukuk uygulanması, Halk yargıtay yayınevi, 2001, s.44

Chenminghua, **Xingfaxue**, Ceza hukuk, Çin politik ve hukuk üniversitesi, 1999, s.710

¹²¹ Gaowei, **Fanmaidupinzuiyanjiu**, Uyuşturucu ticareti suçu hakkında araştırmalar, Çin halk eminiyet yayınevi, 2007, s.62

¹²² Yanghong, **Dupinfanzuiyanjiu**, Uyuşturucu suçu araştırmaları, Guangdong halk yayınevi, 2002, s.135-137

¹²³ Yanghong, a.g.e., s.144-147

madde kaçakçılığı, ticareti, nakledilme, üretilme suçunun faili hakkında öğretiler de aynı düşüncedeler. Yani ÇCK'na göre uyuşturucu veya uyarıcı madde kaçakçılığı, ticareti, nakletme, üretme suçunun faili insan veya tüzel kişidir.

14-16 yaş arasındakilerin bu suçtan sorumluluğu hakkında, ÇCK Madde 17. İkinci bendinde, bu tür failerin uyuşturucu veya uyarıcı madde ticaretinden sorumluluğu olacağı belirtilen, ama bu suçla beraber madde 347' de belirtilen uyuşturucu veya uyarıcı madde kaçakçılığı, nakletme, üretme suçunu yapan 14-16 yaş arasındakilerin sorumluluk olup olmadığı hakkında farklı öğretiler vardır. Bazılara göre Madde 17. İkinci fıkrasındaki uyuşturucu veya uyarıcı madde ticaretine geniş yorum yapılması gerekliliğini, yani uyuşturucu veya uyarıcı madde kaçakçılığı, nakletme, üretme suçunu da kapsayacağını düşünüyorlar¹²⁴. Ama bazı öğretilerde maddede belirtilen sadece uyuşturucu veya uyarıcı madde ticareti suçu olduğu için genişletip yorum yapılmamalı, bu da hukuk prinsipine aykırı olacağını düşünüyorlar.¹²⁵ Yazara göre, bu maddeyi genişletip yorumlamak uygun değildir. Uyuşturucu veya uyarıcı madde kaçakçılığı, nakletme, üretme suçuna göre uyuşturucu veya uyarıcı madde ticareti toplumsal ilişkiye direk zarar veren suçtur, ve diğer suçlar uyuşturucu veya uyarıcı madde ticaretinin gerçekleşmesiyle topluma zarar verebiliyorlar. Bu da uyuşturucu veya uyarıcı madde ticareti suçunu ayrı düzenlenmesinin nedenidir.

1.4 SUÇUN MADDİ UNSURU

Suçun maddi unsuru suçun meydana gelebilmesi için yaptığı harekettir. Maddi unsur suç olup olmayacağını, hangi suç olacağını öğrenebilmekte¹²⁶. Suç failinin suç planının gerçekleşmesidir. Uyuşturucu veya uyarıcı madde kaçakçılığı, ticareti, nakletme, üretme suçunun maddi unsurları farklı suç özelliği nedeniyle farklı maddi unsurlar ortalıktadır.

¹²⁴ Chenminghua, **Xingfaxue**, Ceza hukuk, Çin politik ve hukuk üniversitesi, 1999, s.717

¹²⁵ Gaowei, a.g.e., s.67

¹²⁶ Makeqiang, **Fanzuitonglün**, Suç teorisi, Wuhan üniversitesi yayınevi, 2006, s.135

1.4.1 Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Kaçakçılığı Suçunun Maddi Unsuru

Uyuşturucu veya uyarıcı madde kaçakçılığı suçu uyuşturucu veya uyarıcı madde kontrollerine ve gümrük yasalarına karşı, gümrük denetiminden kaçarak, yasadışı uyuşturucu veya uyarıcı maddeleri naklederek, bulundurarak, post göndererek devlet sınırlarına sokan eylemdir. Gümrükten hangi işlemlerle geçirdiği ve yardımcı unsurlar araştırma konusu değildir. Uyuşturucu veya uyarıcı madde kaçakçılığı suçu olması için failin uyuşturucu veya uyarıcı madde kontrollerine ,yani Çin’de “Narkotik ve psikotrop maddeleri kontrolleri”ne aykırı eylemlerde bulunmasıyla beraber, gümrük kontrolüne aykırı olması gerekmektedir. Bu durumda uyuşturucu veya uyarıcı madde kaçakçılığı suçu gerçekleşir.¹²⁷

Uyuşturucu veya uyarıcı madde kaçakçılığı suçu genelde iki türlü oluyor, yurtdışından uyuşturucu veya uyarıcı maddeyi Çin’e sokmak veya Çin’den uyuşturucu veya uyarıcı maddeyi yurtdışına götürmektir. Ama bu uyuşturucu veya uyarıcı maddelerin satın alınmasıyla sınırlı olmuyorlar; uyuşturucu veya uyarıcı madde kaçakçılığı faileri para ile destekleme, nakletme,saklama yoluyla yardım etme; Çin siniri içinde direk uyuşturucu veya uyarıcı madde kaçakçılığı yapanlardan uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak; İç deniz, deniz kıyıları, sinir derelerde uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak ve satın almak; yasaya uygun olarak uyuşturucu veya uyarıcı made üretimi, nakletmesi, yönetmesi ile ilgili alanlarda çalışanlar devletin kanununa ve yönetimlerine aykırı halde uyuşturucu veya uyarıcı madde kaçakçılığı failine devlet tarafından kontrol altına geçen narkotik ve psikotrop maddelerin verilmesini sağlamak vs.

1.4.2 Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Ticareti Suçunun Maddi Unsuru

Uyuşturucu veya uyarıcı madde ticareti suçu olarak belirlenmesi için üç koşul hazırlanmalıdır. Birinci, uyuşturucu veya uyarıcı madde transferin gerçekleşmesi; ikinci,yapılan transferin yasadışı olması; üçüncü, bu transfer para karşılığında olmalı.

¹²⁷ Makeqiang,Gaoxuanming, **Xingfaxue**, Ceza hukuku, Pekin, Çin Hukuk yayınevi, 1999, s.342

Uyuşturucu veya uyarıcı madde ticareti suçu, yasadışı para karşılığında uyuşturucu veya uyarıcı madde transfer etme suçudur. Ticaret tüccar satın aldığı ürünü tekrar fayda karşılığında satmasıdır. Ama yazara göre uyuşturucu veya uyarıcı madde ticareti suçunun alanı sadece satın alıp satmakla sınırlı olmamalı, sattığı uyuşturucu veya uyarıcı maddeleri kendisi üretip satmak, rüşvet alarak kazanmak, bulmak vb. uyuşturucu veya uyarıcı madde ticareti suçu sayılır. Uyuşturucu veya uyarıcı madde ticareti yapma amacıyla uyuşturucu satın almak, uyuşturucu veya uyarıcı madde ticareti suçu teşebbüsü sayılır.¹²⁸

Uyuşturucu veya uyarıcı madde ticareti suçunun ifadeleri bir kaç türlü oluyor. Birinci, satın aldıktan sonra satmak; ikinci, kendi uyuşturucu veya uyarıcı madde üretip satmak; Üçüncü, uyuşturucu veya uyarıcı maddeyle başka türlü ürün değişimi yapmak; Dördüncü, uyuşturucu veya uyarıcı madde ile ödeme yapmak; Beşinci, Uyuşturucu satan ve satın alanlar arasında tanıştırap arada fayda almak; Altıncı, yasaya uygun uyuşturucu veya uyarıcı madde üreten, nakleden, devlet narkotik ve psikotrop maddeleri kullanmasına izin verilen tüzel kişiler veya çalışanların yasadışı narkotik ve psikotropik maddeleri satmak.¹²⁹

1.4.3 Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Nakletme Suçunun Maddi Unsuru

Uyuşturucu veya uyarıcı madde nakletme suçunun belirlenmesi için maddi unsurlarda aşağıdaki koşullar hazırlanması gerekiyor. Birinci, nakletme yöntemi fail yanında bulundurarak, bedende gizleyerek, post göndererek, yürüyerek nakletme veya ulaşım araçlarıyla nakletme şeklinde olabilir; İkinci, nakletme sırasında deplasman olması gerekiyor, ama deplasman Hongkong, Aomen , Taiwan hariç Çin'in diğer bölgelerinde yapılmalı. Çünkü bu bölgelerde yürürlükte olan hukuk sistemi farklıdır, farklı bölgeler farklı gümrük kontrol bölgesine aittir. Eğer nakledildiği uyuşturucu veya uyarıcı madde yurtdışına taşılırsa bu uyuşturucu veya uyarıcı madde kaçakçılığı

¹²⁸ GuoHongwei, Caoyan, **Feifazhizao,yunshuzhiduwupinruhedingxing**, Yasadışı uyuşturucu üretme, nakletme suçu değerlendirilme usulleri, Çin Kanun Yayınevi, Pekin, 2002, s.9

¹²⁹ LiYübei,**Dupinfanzisifashiyong**, Uyuşturucu suçunun yargı uygulanması, Pekin, Hukuk yayınevi, 2005, s.145

suçu olarak yargılanır. Üçüncü, nakletme sırasında deplasman olduğu mesafe. Bu hakkında farklı doktrinler vardır. Bazı öğretiler deplasmanın çok kısa misafede olmamalı, aynı şehirdeki bir evden diğer eve taşımak uyuşturucu veya uyarıcı nakletmesi olamaz¹³⁰; Bazı öğretilerde misafenin uzun kısa olması suçun oluşmasına sebep olamaz, yani kısa misafe olsada iki farklı yer olarak düşünölmeli, nakletme kastı olsa bu hareket uyuşturucu veya uyarıcı madde nakletmesi olarak soruşturulacak¹³¹; yazara göre adli uygulamada uyuşturucu veya uyarıcı madde nakletme deplasmanın belirlenmesi farklı davalarda failin maddi ve manevi unsuruna göre kapsamlı analiz yapılmalı.

Uyuşturucu veya uyarıcı madde nakletme suçunda beş tartışılacak konu ortalıktadır. Birinci, fail kendine ait olan uyuşturucu veya uyarıcı maddeyi kaçakçılık, ticaret ve üretmek amacıyla naklediyse , bu hareketin bağımsız bir değeri yoktur. Bu hareketi uyuşturucu veya uyarıcı madde kaçakçılığı, ticareti, üretim suçu olarak değerlendirilecektir. İkinci, fail kendine ait olan uyuşturucu veya uyarıcı maddeyi nakletme nedeni kendi kullanılması için olursa, uyuşturucu veya uyarıcı maddenin miktarına göre yasadışı bulundurma suçu olarak değerlendirilir veya suç olarak değerlendirilmeyecek. Üçüncü, fail uyuşturucu veya uyarıcı madde sahibinin amacının uyuşturucu veya uyarıcı madde kaçakçılığı, ticareti, üretmesi olduğunu bilerek yardım edip nakletmesi durumunda uyuşturucu veya uyarıcı madde nakletme suçu değil uyuşturucu veya uyarıcı madde kaçakçılığı, ticareti, üretimi suçunun ortağı sayılır. Dördüncü, fail uyuşturucu veya uyarıcı madde sahibinin amacını öğrenmediği durumunda yardım edip naklettiğinde uyuşturucu veya uyarıcı madde nakletme suçu oluşturur. Beşinci, uyuşturucu veya uyarıcı madde kaçakçılığı, ticareti, üretme suçu failinin gerçeği bilmediği birini kullanarak nakletmesi durumunda , uyuşturucu veya uyarıcı madde nakletme suçunun dolaylı suçlusudur.¹³²

¹³⁰ Yüzhigang, Dupinfanzuixiangguanfanzuirendinghuli, Uyuşturucu suçu ve ilgili suçların soruşturması, Çin fangzhen yayınevi, 1999, s.101.

¹³¹ Cengling, Yünshudupingfanzuide jülirending, Uyuşturucu ve uyarıcı madde nakletme suçunda deplasman, Halk yargıtay gazetesi, 01.03.2004

¹³² GuoHongwei, Caoyan, **Feifazhizao,yunshuzhiduwupinruhedingxing**, Yasadışı uyuşturucu üretme, nakletme suçu değerlendirilme usulleri, Çin Kanun Yayınevi, Pekin, 2002, s.19

Yukarıdaki analizlerden sonra, ÇCK'na göre sadece fail diğer uyuşturucu veya uyarıcı madde sahibine yardım ederek , Çin anakaraları siniri içinde, sahibinin uyuşturucu veya uyarıcı madde nakletmesinin amacını öğrenmeyerek naklettiği durumunda uyuşturucu veya uyarıcı madde nakletme suçu oluşturacaktır.

1.4.4 Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Üretme Suçunun Maddi Unsuru

Uyuşturucu veya uyarıcı madde üretme suçunun oluşumu hakkında doktrinlerde birliğine gelen fikirler aşağıdakilerdir. Uyuşturucu veya uyarıcı madde üretimi için üretiminde kullanılan bitkileri ekme hareketi ÇCK'nda ayrı suç olarak düzenlendiği için bu uyuşturucu veya uyarıcı madde üretme suçu olarak tanımlanmıyor; ekstraksiyon yöntemleri ile uyuşturucu veya uyarıcı madde oluşturmak uyuşturucu veya uyarıcı madde üretime suçu sayılır; Kimyasal yöntemle bir türlü uyuşturucuyu öbür türlü uyuşturucuya değiştirme de uyuşturucu veya uyarıcı maddde üretme suçu sayılır.¹³³

Çin ceza alanında uyuşturucu veya uyarıcı madde üretimi suçu sayılması hakkında en çok tartışma olduğu konu uyuşturucu veya uyarıcı maddelerin karşılaştırılarak yeni bir türlü uyuşturucu maddenin oluşması ve uyuşturucu veya uyarıcı maddenin sulandırılmasıdır. İki veya ondan fazla uyuşturucu veya uyarıcı maddeyi karşılaştırarak yeni bir uyuşturucu yapılması durumunda yapılan uyuşturucunun etkisinin arttırıldığı durumda yeni uyuşturucu üretilen sayılır ve bu suçun özelliğini taşır. Aksine eğer etkisi eskisinden azalırsa bu suç özelliğini taşıyamaz ve uyuşturucu veya uyarıcı madde üretimi suçu sayılmaz. Uyuşturucu veya uyarıcı maddenin sulandırılması uyuşturucu ile uyuşturucu olamayan maddeyi fiziksel usul ile biriktirerek karıştırdıktan sonra uyuşturucu veya uyarıcı madde sayısı arttırılrsa da saflığı aksine azalır ve etkisi de azalır. Bu yüzden tek uyuşturucu ve ya uyarıcı madde sulandırılması uyuşturucu veya uyarıcı madde üretimi suçu sayılmaz¹³⁴.

¹³³ Tuijian, Dupinfanzuide dingzuiyuliangxing, Uyuşturucu ve uyarıcı madde suçunda mahkumiyet ve hüküm, Pekin, Halk Yargıtay yayınevi, 2000, s.132

¹³⁴ Gaoyandong, Zhizaodupinzuiyinanwentizhijixi, Uyuşturucu ve uyarıcı madde üretimi suçunda araştırmalar, Jiangxi eminiyet okulu gazetesi, 2004, 2-sayı.

Yazara göre, uyuşturucu veya uyarıcı madde üretme suçu uyuşturucu veya uyarıcı madde bitkileri veya kimyasal maddeleri kullanarak uyuşturucu veya uyarıcı maddeleri yokluktan varlığa getirme, veya bir çeşit uyuşturucuyu diğer türlü uyuşturucuya oluşturmak, veya bir çeşit uyuşturucu veya uyarıcı maddenin fiziksel özelliğini değiştirmek, onun etkisini güçlendirmek, veya onun zararını arttırmak hareketidir.

1.5 SUÇUN MANEVİ UNSURU

Uyuşturucu veya uyarıcı madde kaçakçılığı, ticareti, nakletme, üretme suçlarının oluşması için genel kast yeterli olup, başkaca herhangi bir saik aranmamıştır. Taksir durumunda bu suç oluşmayacaktır. Fail suç nesnesinin uyuşturucu veya uyarıcı madde olduğunu önceden bilmesi gerekiyor. Kastta bilmek unsuru ve kastta istemek unsuru kast oluşturmasındaki gerekli koşullardır. Kast bilme unsuruysa kast oluşturmanın ön şartıdır. Fail kendi yaptığı hareketin topluma zarar vereceğini bildiği takdirde , bu zararın topluma verecek olan zararı hakkında bilgine önce sahip olduğundan sonra kastta isteme unsuru yani zararı istemesi veya öngördüğü neticelerden herhangi birinin gerçekleşmesi bakımından önlem alması durumu tartışılabilir¹³⁵.

Adli uygulamada, Şüpheli veya fail çoğu zaman kendinin bu davranışlarındaki nesnenin uyuşturucu olduğunu reddediyorlar. Bu da suç kastının olup olmadığını fark etmesini zorlaştırıyor. Uygulamada bu türlü problemleri çözmesi için en Yüksek Halk Yargıtay, en Yüksek Halk Savcılık ve Emniyet Bakanlığı 08.11.2007 “uyuşturucu suçu hukuk uygulanmasındaki problemler ”düzenledi ve uyuşturucu veya uyarıcı madde kaçakçılığı, ticareti, nakletme, taşıma suçunun manevi unsuru olan suç kastının şüphelinin bilerek veya bilmeli olan durumda uyuşturucu veya uyarıcı madde kaçakçılığı, ticareti, nakletme, üretme eyleminde bulunmaktır. Aşağıdaki durumdan birine sahip olan ve şüpheli veya fail açıklama yapamayan durumlarda bilmesi gereken eylem olarak yargılanır, aldatıldığını kanıtlayabildiği durum hariç. Birinci, hukuk

¹³⁵ Makeqiang, Fanzuitonglün, Wuhan üniversitesi yayınevi, 2006, s.338

görevlileri tarafından gümrük, havalimanı, durak, liman ve başka kontrol noktalarında beyan etmesi istenilen yanında bulunulan eşyaları ve diğer uyuşturucuya benzer maddeleri beyan etmeden saklayarak geçmek isteyip sonradan uyuşturucu veya uyarıcı madde bulunduğunda; İkinci, Saklayarak, yalan bayan ederek gümrük, sinirden geçip yanında bulunduğu, gönderdiği, post ettiği eşyalardan uyuşturucu bulunduğunda; Üçüncü, hukuk görevlileri kontrol ettiği zaman kaçarak, eşyalarını atarak kontrolden kaçan ve sonra eşyalarından uyuşturucu veya uyarıcı madde bulunduğunda ; Dördüncü, beden içine uyuşturucu veya uyarıcı madde saklamak; Beşinci, yüksek para karşılığında uyuşturucu veya uyarıcı madde nakleden; Altıncı, Son derece gizli tutarak uyuşturucu veya uyarıcı madde nakleden; Yedinci, Son derece gizli tutarak uyuşturucu değişimi yapıp normal transfer şekline aykırı harekette olan; Sekizinci, yeterli kanıtlarla şüphelinin suç nesnesinin uyuşturucu veya uyarıcı madde olduğunu önceden öğrenebileceğini kanıtlayabildiğinde.¹³⁶

Uyuşturucu veya uyarıcı madde suçunun manevi unsurunda sadece şüphelinin suç nesnesinin uyuşturucu veya uyarıcı madde olduğunu önceden öğrenebileceği yeterlidir, uyuşturucunun adı, özelliği, miktarı, kimyasal bileşimlerini öğrenebilmesi şart değildir¹³⁷.

1.6 SUÇUN ÖZEL GÖRÜNÜŞ BİÇİMLERİ

Uyuşturucu veya uyarıcı madde kaçakçılığı, ticareti, nakletme, üretme suçunun tamamlanması ve teşebbüsünü tartışabilmek için önce ÇCK madde 23’de belirlendiği gibi suçun teşebbüsü, suç işlemeği devam ettiği sırada istek dışındaki elverişsiz sebepler nedeniyle tamamlanmayan harekettir. Suçun tamamlanması suç işleyenin bilerek yapılan suçun dört unsurunu tamamlayarak yapılan harekettir. Aşağıda uyuşturucu veya uyarıcı madde kaçakçılığı, ticareti, nakletme, üretme suçunun teşebbüsü ve tamamlanması ayrı ayrı tartışılacaktır.

Uyuşturucu veya uyarıcı madde kaçakçılığı suçunda teşebbüs ve tamamlanmayı

¹³⁶ Makeqiang, Fanzuitonglün, Wuhan üniversitesi yayınevi, 2006, s.345

¹³⁷ Zhangmingkai, Xingfaxue, Ceza hukuku, Hukuk yayınevi, 1997, s.868

fark etmek için farklı doktrinler vardır. Bazı öğretilere göre uyuşturucuyu Çin sınırına sokması durumunda , sinirden geçtiği an suç tamamlanmış oluyor, sinire geçiş işlemleri yaparken de suç tamamlanmış sayılır; uyuşturucuyu Çin'den yurtdışına ihraç etmek durumunda farklıdır, şüphelinin yurtdışına uyuşturucu ihraç etme nedeniyle uyuşturucu satın almak, nakletmesi durumunda suç tamamlanır ve şüphelinin devlet sınırından geçmesi şart değildir. Eğer uyuşturucu hariç bir maddeyi uyuşturucu zannederek kaçakçılık, ticaret, naklettiyse teşebbüs olarak tanımlanır¹³⁸ .Bazı öğretilerde uyuşturucu veya uyarıcı madde kaçaklığı devlet sınırını ölçü olarak tanımlamasını ortaya koyuyor, yani ihrac ve ithalatta devlet sınırına sokulan veya çıkarılan durumda uyuşturucu veya uyarıcı madde kaçaklığı suçu tamamlanıyor, bundan hariç her durumda suç teşebbüsü oluşmasını düşünüyor¹³⁹ .

2. UYUŞTURUCU VEYA UYARICI MADDE

BULUNDURMAK SUÇU (ÇCK madde 348)

2.1 GENEL AÇIKLAMALAR

ÇCK Madde 348, Uyuşturucu veya uyarıcı madde bulundurmak suçu. Yasadışı 1000 gramdan fazla afyon ,50 gramdan fazla eroin veya metamfetamin veya miktarı aşırı fazla olan başka uyuşturucu veya uyarıcı maddeleri bulunduğu¹⁴⁰ , 7 yıldan fazla hapis cezası veya ömür boyu hapis cezası uygulanıp bununla beraber para cezası

¹³⁸ Lishaopin, Zuozhensheng, Guanyushenlidupinfanzuianjianzhongderuoganwentianji, Uyuşturucu ve uyarıcı madde suçları soruşturmasında karşılanacak sorunlar, Uyuşturucu ve uyarıcı madde suçları hakkında sempozyon, Chongching, 2001, s.238

¹³⁹ Jüjian, Dupinfanzuidedingzuiyuliangxing, Uyuşturucu ve uyarıcı madde suçları mahkumiyet ve hükmü, Halk yargıtay yayınevi, 2000, s.174

¹⁴⁰ Burada bahedilen aşırı fazla olan başka uyuşturucu ve uyarıcılar:

- ①Amfetamin uyuşturucu maddeler 100 gramdan fazla;
- ②Eser yağı(hempseed oil) 5000 gram, cannabin 10000 gram, eser yaprağı veya eser 150000 gramdan fazla;
- ③Kokain 50 gramdan fazla;
- ④Morfin 100 gramdan fazal;
- ⑤Dolantin 杜冷丁 250 gramdan fazla,
- ⑥DHE 10 miligram dan fazla;
- ⑦Kafein 20000 gramdan fazla;
- ⑧Haşhaş kapsulu 200000 gramdan fazla;
- ⑨Diğer uyuşturucu ve uyarıcı maddelerin miktarı aşırı fazla olan.

da uygulanacak; yasadışı 200-1000 gram afyon ,10-50 gram arasında eroin veya metamfetamin veya miktarı fazla olan başka uyuşturucu veya uyarıcı madde¹⁴¹ bulunduğunda 3 yıldan az olan hapis cezası veya kontrol altına alma cezası, tutuklama cezası uygulanıp bununla beraber para cezası da uygulanacak; durumu biraz ağır olanlara 3-7 yıl arasında hapis cezası ve bununla beraber para cezası uygulanacaktır. Bu madde hakkında önemli açıklamalar aşağıdaki gibidir.

Bu suçun oluşması için mutlaka miktarı fazla olması gerekiyor, yani 200 gramdan fazla afyon, 10 gramdan fazla olan eroin veya metamfetamin veya başka uyuşturucu veya uyarıcı madde miktarı fazla olması şarttır.

Bu suçun unsuru olan uyuşturucu veya uyarıcı maddeler miktarına göre hesaplanacaktır, saflık açısından hesaplanmayacaktır.

Bu bölümde düzenlendiği başka suçları yaptığı sırada uyuşturucu veya uyarıcı madde bulunduğu zaman sadece başka suçtan sorgulanır, uyuşturucu veya uyarıcı madde bulundurma suçu ayrı oluşturmaz.

Hırsızlık yaptıktan sonra uyuşturucu veya uyarıcı madde olduğunu öğrenip bulundurmaya devam ederse, hırsızlık suçu ve uyuşturucu veya uyarıcı madde bulundurma suçu iki suç uygulanacak.

Hırsızlık ve soygun suçunun unsuru uyuşturucu veya uyarıcı madde kendisi olduğunda sadece hırsızlık veya soygun suçu uygulanacaktır, bulundurma sadece suç işledikten sonra ceza kuralları uygulanamaz harekettir.

---

¹⁴¹ Burada bahsedilen miktarı fazla olan başka uyuşturucu ve uyarıcılar:

- ①Amfetamin uyuşturucu maddeler 20- 100 gram arasında;
- ②Eser yağı(hempseed oil) 1000-5000 gram arasında, cannabin 2000-10000 gram arasında, eser yaprağı veya eser 3000-150000 gram arasında;
- ③Kokain 10-50 gram arasında;
- ④Morfin 20-100 gram arasında;
- ⑤Dolantin 杜冷丁 50-250 gram arasında,
- ⑥DHE 2-10 miligram arasında;
- ⑦Kafein 5000-250000 gram arasında;
- ⑧Haşhaş kapsülü 5000-200000 gram arasında;
- ⑨Diğer uyuşturucu ve uyarıcı maddelerin miktadı fazla olan.

2.2 KORUNAN HUKUKSAL DEĞER

Yasadışı uyuşturucu veya uyarıcı madde bulundurma suçunda korunan hukuksal değer devletin uyuşturucu veya uyarıcı madde kontrolü ve halkın hayatı ve sağlığıdır. Uyuşturucu veya uyarıcı maddeleri yasadışı bulundurulmasını önlemek için “ÇHC İlaç Kontrol Kanunu”, “ÇHC Narkotik kontrol Kanunu”, “Psikotrop Maddeler Kanunu” olarak bir türlü kanun ve yöntemler düzenlendi. Bu kanunlarda uyuşturucu veya uyarıcı maddeler ekimi, üretimi, nakletmesi, kullanılması, kontrolü hakkında açık ve sıkı kurallar düzenlenilmiştir. Hiçkimsenin yasadışı uyuşturucu veya uyarıcı madde bulundurulmasına izin verilmemiştir. Herhangi tüzel kişi veya insan yetkili idarenin onayı veya iznini almadan bulundurulsa devletin uyuşturucu veya uyarıcı madde kontrollerine aykırı oluyor. Bu hareketler her zaman topluma zarar getirebilir ve başkaların sağlığına olumsuz etkileri getirir. Devletin uyuşturucu maddelerin kontrolünü sağlamak ve halkın hayati sağlığını korumak için yasadışı uyuşturucu veya uyarıcı maddeleri bulundurma suçuna ÇCK’u suç olarak düzenlemiştir.

Bu suçun suç nesnesi uyuşturucu veya uyarıcı maddelerdir. ÇCK Madde 357’ de düzenlendiğine göre afyon, eroin, metamfetamin, morfin, esrar, kokain ve danıştay tarafından düzenlenen kontrol kurallarınca bağımlılık oluşturabilen narkotik ve psikotrop maddelerdir.

Fail uyuşturucu veya uyarıcı maddenin sahte olduğunu hiç bilmediği takdirde uyuşturucu veya uyarıcı madde olduğunu zannederek sakladığı durumda, suç nesnesinde yanlışlık olsada fail kasten bilerek yaptığı için yine de yasadışı uyuşturucu veya uyarıcı madde bulundurma suçu olacaktır.

2.3 FAİL

Yasadışı uyuşturucu veya uyarıcı madde bulundurma suçunun faili her hangi cezai sorumluluk yaşından geçen ¹⁴²ve cezai ehliyetine sahip olan insanlardır.

---

¹⁴² 16 yaş veya üstü olan

2.4 SUÇUN MADDİ UNSURU

Bu suçunun maddi unsuru yasadışı uyuşturucu veya uyarıcı maddeleri fazla bulundurmadır.

Yasadışı uyuşturucu bulundurmak derken, fail uyuşturucu veya uyarıcı madde bulundurduğunda hukuka aykırı olan veya failde bulundurulmuş uyuşturucu veya uyarıcı madde kanun, yöntem veya kurallarda izin verilerek, onaylanarak yapılmış olmuyor. Eğer kanuna uygun olarak bulunursa suç oluşmuyor. Kanunda izin verilen uyuşturucu veya uyarıcı madde üretme, kullanma, araştırma alanında çalışanlar suç faili sayılmayacaktır. Doktorlar hastanın hastalık durumu nedeniyle uyuşturucu kullanmak zorundaysa bu sebepten ortaya çıkan uyuşturucu veya uyarıcı madde bulundurma suçu oluşturulmayacaktır.¹⁴³

Yasadışı uyuşturucu veya uyarıcı madde bulundurmak failin sadece yanında bulunmak ile sınırlı olmuyor, failin kontrolü altındaysa örneğin evinde saklamak, başkasına saklatmak, aracında veya gemi içinde bulunmak vb. .kısacası failin kontrolü altındaki herhangi bir şekilde uyuşturucu veya uyarıcı madde bulundurma suçu işlenebilir.

2.5 SUÇUN MANEVİ UNSURU

Bu suçun manevi unsuru kasttır, yani fail kanunda bulundurulması yasak olan uyuşturucu veya uyarıcı maddeleri kasten bulundurmadır. Fail bulundurduğu nesnenin uyuşturucu veya uyarıcı madde olduğunu bilmediği sırada uyuşturucu veya uyarıcı madde bulundurma suçu oluşturmuyor. Yasadışı uyuşturucu veya uyarıcı madde bulundurma suçunda failin motivasyon ve amaçları çeşitlidir, o yüzden kastın içeriklerinin sınırı yoktur. Bazılara göre yasadışı uyuşturucu veya uyarıcı madde bulundurma suçunun oluşması için fail mutlaka uyuşturucu veya uyarıcı madde kaçakçılığı, ticareti, nakletmesi ve üretme kastı bulunması gerekiyor. Ama kanımızca bu suç miktarı fazla olan uyuşturucu veya uyarıcı madde ele geçirildiğinde fail

---

¹⁴³ Lishaopin, Zuozhensheng, Guanyushenlidupinfanzuianjianzhongderuoganwentiyangji, Uyuşturucu ve uyarıcı madde suçları soruşturmasında karşılanacak sorunlar, Uyuşturucu ve uyarıcı madde suçları hakkında sempozyon, Chongching, 2001, s.342

bulundurma sebebini söylemediği veya uyuşturucu veya uyarıcı madde kaçakçılığı, ticareti, nakletme, üretme suçu ve uyuşturucu veya uyarıcı madde suçu faillerine yardım ederek saklama suçu oluşturduğunu kanıtlamak için yeterli delil olmadığı anda uyuşturucu veya uyarıcı madde bulundurma suçu olarak ceza verilecektir. Eğer adli organlar tarafından failin uyuşturucu veya uyarıcı madde kaçakçılığı , ticareti, nakletme ve üretme suçu oluşturmak amacıyla bulundurulduğu kanıtlanırsa yasadışı uyuşturucu veya uyarıcı madde bulundurma suçu olarak sorgulanmayacak.

3. UYUŞTURUCU VEYA UYRICI MADDE KAÇAKÇILIĞI , TİCARETİ, NAKLETMESİ, ÜRETMESİ SUÇUNUN FAİLİNİ BARINDIRMAK, FAİLE YARDIM EDİP UYUŞTURUCU MADDE VEYA KAZANDIĞI PARAYI SAKLAMA, NAKLETME SUÇU(ÇCK madde 349)

3.1 GENEL AÇIKLAMALAR

ÇCK Madde 349

(1) uyuşturucu veya uyarıcı madde kaçakçılığı, ticareti, nakletmesi, üretme suçu failini barındırmak, faile yardım edip uyuşturucu madde veya kazandığı parayı saklamak, naklettiği durumda 3 yıldan az hapis cezası, tutuklama veya kontrol altına alma cezası verilecek; eğer durumu ciddiye 3 yıldan fazla 7 yıldan az olan hapis cezası uygulanacak.

(2) Bu suç devlet memurları veya narkotik kontrolunda sorumluluğu olanlar uyuşturucu veya uyarıcı madde kaçakçılığı, ticareti , nakletmesi, üretmesi suçunun failini barındırdığı durumda yukarıdaki ceza ağırlatılır.

(3) Yukarıdaki (1),(2) de belirtilen suçu işlediği durumda, eğer fail suç işlemeden önce komplo düzenlediyse, uyuşturucu veya uyarıcı madde kaçakçılığı,

ticareti, nakletmesi, üretmesi suçunun ortağı sayılır.

3.2 KORUNAN HUKUKSAL DEĞER

Uyuşturucu veya uyarıcı maddede kaçakçılığı, ticareti, nakletmesi, üretme suçu failini barındırmak suçuyla faile yardım edip uyuşturucu madde veya kazandığı parayı saklamak, nakletmek suçunun korunan hukuksal değeri ayrı ayrı ortaya koyulacak.

3.2.1 Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Kaçakçılığı, Ticareti, Nakletmesi, Üretim Suçu Failini Barındırma Suçunda Korunan Hukuksal Değer

Bu suçta korunan hukuksal değer adli organların suç faillerini yakalaması ve bu türlü işlemlerin yürütülmesine engel olmak. Faili barındırma suçu hem adli organların normal işlemine engel oluyor hem failin suç işlemeyi devam etmesi ve yasadışı hareketlerle topluma zarar vermesine yardım etmiş oluyor. O yüzden bu tür suç faillerini barındırma suçunun failini soruşturmak toplum için yararlıdır.

3.2.2 Uyuşturucu veya Uyarıcı Maddede Kaçakçılığı, Ticareti, Nakletmesi, Üretim Suçu Failine Yardım Edip Uyuşturucu Maddeyi veya Kazandığı Parayı Saklama, Nakletme Suçunda Korunan Hukuksal Değer.

Bu suçta korunan hukuksal değer devletin narkotik madde kontrolü ve adli organların normal çalışmasıdır. Bu tür yardım failin suç delillerini gizlemesine yol açacaktır, adli organların soruşturmasına engel olup, failin suç işlemesine maddi koşul hazırlanır. Bu uyuşturucular topluma geçince halkın beden ve ruh sağlığı tehlikeye sokar. O yüzden uyuşturucu veya uyarıcı madde kaçakçılığı, ticareti, nakletmesi,

retme suçu failine yardım edip uyuşturucu madde veya kazandığı parayı saklama, nakletme suçu ağır derecede toplumsal tehlikeyi şekillendirdiği için kanun yoluyla cezalandırılmalı.

Bu suçun nesnesi failin suç işlemesi için kullanılan uyuşturucu veya uyarıcılar, kazandığı paralardır. Kazandığı paralar failin uyuşturucu suçu işlerken herhangi kazancı söz konusudur. Para, eşya, temettü, faiz, hisse senedi, gayrimenkl, yürütmekte olduğu fabrika, şirketler bu kazanç kapsamındadır. Bu kazançlar uyuşturucu veya uyarıcı madde suçlarını işlediği sırada kazanç getirmiş olmalıdır. Diğer suçlarla kazandığı kazanç K madde 310 , Suç faili ve kazacı saklama suçuyla cezalanır.

3.3 SUÇUN FAİLİ

Uyuşturucu veya uyarıcı madde kaçakçılığı, ticareti, nakletme, üretme suçu failini barındırma suç faili her hangi cezai sorumluluk yaşından geçen ve cezai ehliyetine sahip olan insanlardır. Devlet memurları bu suçu işlediğinde ceza sorumluluğu artır.

Uyuşturucu veya uyarıcı madde kaçakçılığı, ticareti, nakletmesi, üretme suçu failine yardım edip uyuşturucu maddeyi veya kazandığı parayı saklama, nakletme suçu faili her hangi cezai sorumluluk yaşından geçen ve cezai ehliyetine sahip olan insanlardır.

3.4 SUÇUN MADDİ UNSURU

Uyuşturucu veya uyarıcı madde kaçakçılığı, ticareti, nakletme, üretme suçu failini barındırma suçunun maddi unsuru suç failinin uyuşturucu veya uyarıcı madde kaçakçılığı, ticareti ,nakletmesi, üretim suçu failini koruyup, kanuni soruşturmadan uzaklaştırma hareketidir. Buradaki fail hala tutuklanmayan faili ve tutuklanıp soruşturma sırasında olan failleri kapsıyor. Barındırma derken, adli organlara yalan delil vererek uyuşturucu veya uyarıcı madde kaçakçılığı, ticareti, nakletmesi, rimi suçu faillerinin suçunu gizlemek, veya faili korumak yüzünden delili imha etmek ve

kanuni soruşturmadan kaçırmak hareketidir. Uygulamada failin eminiyet tarafından tutuklama kararı verilen uyuşturucu veya uyarıcı madde kaçakçılığı, ticareti, nakletmesi, üretimi suç faili olduğunu bilerek faile finans yardım veren veya ulaşım kolaylığı sağlayarak failin kaçmasına kolaylık yaratan veya failin delili imha etmesine, saklamasına, nakletmesine yardım edenler barındırma suçu faili sayılır. Bu türlü barındırma suçunun oluşması için hareket fail uyuturucu kaçakçılığı, ticareti, nakletmesi,üretimi suçu yaptıktan sonra işlenmeli, ve önce komplo düzenlememiş olmalıdır. Eğer önceden komplo düzenlediyse söz konusu suçun suç ortağı olarak cezalandırılır. Suç işlenirken komplo yapıldıysa da suç ortağı olarak değerlendirilir.

Uyuşturucu veya uyarıcı madde kaçakçılığı, ticareti, nakletmesi, üretme suçu failine yardım edip uyuşturucu maddeyi veya kazandığı parayı saklama, nakletme suçunun maddi unsuru fail uyuşturucu veya uyarıcı madde kaçakçılığı, ticareti, nakletmesi, üretimi suçu faili için uyuşturucu maddeyi veya kazandığı parayı saklamak veya nakletmektir. Saklamak derken, failin suç işlediği uyuşturucu veya uyarıcı madde veya kazancını evinde veya başka yere gizlemek, ve adli soruşturmalardan uzaklaştırmak. Nakletmek derken, fail suç işlediği uyuşturucu veya uyarıcı maddeleri bir yerden başka bir yere taşımak ve adli organların uyuşturucu veya kazançları bulabilmesini engellemek, faile yardım ederek adli soruşturmayı tehlikeye düşürmek veya failin uyuşturucu veya uyarıcı madde nakletmesini kolaylaştırmaktır. Gizlemek derken, adli organlar tarafından faile ilgili soru sorduğunda uyuşturucu veya uyarıcı maddelerin saklandığı yeri öğrendiği durumda adli organlardan gizlemektir. Yukarıda bahsedilen hareketlerden herhangi işlendiğinde bu suç oluşturur. Sakladığı uyuşturucu veya uyarıcı madde veya kazanç uyuşturucu veya uyarıcı madde kaçakçılığı, ticareti, nakletmesi, üretimi suç failine ait olmak zorunda.

3.5 SUÇUN MANEVİ UNSURU

Uyuşturucu veya uyarıcı madde kaçakçılığı, ticareti, nakletme, üretme suçu failini barındırma suçu manevi unsuru kasttır. Failin bu suçu işlemesi için motifleri

çeşitlidir. Kimi akraba veya arkadaşlık duygularıyla, kimi para kazanmak amacıyla yapıyor. Ne amaçla olsa olsun, uyuşturucu veya uyarıcı madde kaçakçılığı, ticareti, nakletmesi, ticareti suçu olduğunu bilerek sakladıysa bu suç oluşacak.

Uyuşturucu veya uyarıcı madde kaçakçılığı, ticareti, nakletmesi, üretme suçu failine yardım edip uyuşturucu maddeyi veya kazandığı kazancı saklama, nakletme,gizleme suçunun manevi unsuru kasttır. Yani uyuşturucu veya uyarıcı madde kaçakçılığı, ticareti, nakletmesi, üretimi suçu için kullanıldığını bilerek saklamak, nakletmek, gizlemektir. Bu suç olup olmaması için önemli koşullardan biridir. Eğer bu suçu işlemeden önce komplo düzenlediyse yardım ettiği suçun ortağı olarak soruşturma yapılacak ve cezalandırılacak

4. UYUŞTURUCU VEYA UYARICI HAMMADDE

ÜRETİMİNDE KULLANILAN MADDE KAÇAKÇILIĞI , UYUŞTURUCU VEYA UYARICI MADDE ÜRETİMİNDE KULLANILAN HAMMADDE TİCARETİ SUÇU (ÇCK madde 350)

4.1 GENEL AÇIKLAMALAR

ÇCK Madde 350,

(1) Kanun düzenlemelere ihlal ederek, asetik oksit, dietil eter, kloroform veya diğer uyuşturucu veya uyarıcı madde üretiminde kullanılan hammaddeleri yanında taşıyarak veya naklederek kaçakçılık yapan; kanun düzenlemelere ihlal ederek yurtiçinde yukarıdaki hammaddelerin ticaretini yapanlara 3 yıldan az olan hapis cezası,tutuklama cezası, kontrol altına alma cezasıyla beraber para cezası da uygulanacaktır. Miktarı aşırı fazla olanlara 3 yıldan fazla 10 yıldan az olan hapis cezasıyla beraber para cezası da uygulanacaktır.

(2) Uyuşturucu veya uyarıcı madde üreteceğini bilerek (1) bentteki hammaddeleri sağlayanlar uyuşturucu veya uyarıcı madde üretme suçunun ortağı olarak cezalandırılır.

(3) Tüzel kişi yukarıdaki (1),(2) bentteki suçları işlediğinde tüzel kişiye para cezası uygulanacak, yöneticisine (1),(2) bentteki hüküm uygulanacaktır.

4.2 KORUNAN HUKUKSAL DEĞER

Uyuşturucu veya uyarıcı madde üretiminde kullanılan hammaddeler kaçakçılığı suçunda korunan hukuksal değer devletin asetik oksit, dietil eter, kloroform veya diğer¹⁴⁴ uyuşturucu veya uyarıcı madde üretiminde kullanılan hammaddelerin ithalat ve ihracatına kontrolleri ve devletin dış ticaret kontrolü. Uyuşturucu veya uyarıcı madde üretiminde kullanılan hammadde hem tıbbi ilaç, sanayi ve tarımsal üretimin kullanılan hammadde, hem uyuşturucu veya uyarıcı madde üretiminde kaçınılmaz hammadedir. Çin uyuşturucu veya uyarıcı madde üretiminde kullanılan hammaddelerin ihracat ve ithalat kontrollerine merkezi kontrol sistemini kullanır. Herhangi tüzel kişi veya birimin yasadışı bulundurarak, naklederek sınırdan geçmesi yasaktır. Son yıllarda Tailand, Myanmar hükümeti uyuşturucu veya uyarıcı madde üretiminde kullanılan hammaddelerin üretimi, ihracatı, nakletmesi, kullanılması gibi bağlantılara sıkı yönetim ve cezalandırma düzenledi, bununla denizaşırı ülkelerdeki uyuşturucu veya uyarıcı madde üretimi failleri bazen Çin'den hammadde kaçakçılığı yapmayı tercih ediyorlar. Uyuşturucu veya uyarıcı madde üretiminde kullanılan hammaddeleri elemek, uluslararası uyuşturucu veya uyarıcı maddeye karşı mücadeleye eşlik etmek için 1988 yılında Ulusal sağlık ve nüfus bakanlığı, Maliye bakanlığı, Emniyet bakanlığı, Gümrük genel müdürlüğü ortaklaşa yayınlayan “Üç türlü kimyasal birimin ihracat izni kontrolü uygulanması hakkında karar”da asetik oksit, dietil eter, kloroform ihracatlarının sağlık ve nüfus bakanlığı tarafından “Özel kimyasallar izni” verildikten sonra ihracat yapılabildiği düzenlenmiştir. Bu karara göre izin almaksızın ihracat edildiğinde kaçakçılık oluşur. Çin 1989 yılında imzalayan “Uyuşturucu ve Psikkotrop Maddelerin Yasadışı Ticareine Karşı Birleşik Milletler Sözleşmesi” Madde

¹⁴⁴ Kanunda özel hüküm yoktur, danıştayın uluslararası sözleşmelerine uyumak şartıyla özel hüküm düzenlemelidir. Şu anda “Uyuşturucu ve Psikkotrop Maddelerin Yasadışı Ticareine Karşı Birleşik Milletler Sözleşmesi” ek tabloda verilen uyuşturucu ve uyarıcı madde üretiminde kullanılan kimyasal birimleri örnek yaparak kullanır. Bu kimyasal birimler efendrin, ergomentrin, ergotamine, lysergic acid, Phenylacetone, Pseudoephedrine, acetic anhydride, aseton, anthranilic acid, dietil eter, ethyl phenyl ether, piperidine ve bu kimyasal birimler bulunan tuzlar.

3, (1) bendinde tablo 1, tablo 2 de listelenen kimyasalların uyuşturucu ve psikotrop maddeler üretiminde kullanılacağını bilerek üreten, nakleden hareketleri taraf devletler gerekli önlemleri alarak bu katıslı hareketleri iç hukuka ekleyerek cezalandığı düzenlenmiştir. Çin bu sözleşmeye taraf devlet ve bu maddede düzenlendiği gibi iç hukukta ayrı suç olarak adlandırdı.¹⁴⁵ Bu da yasadışı uyuşturucu veya uyarıcı madde üretiminde kullanılan hammaddeleri kaçakçılığıyla mücadele için katkıda bulunmaktadır.

Uyuşturucu veya uyarıcı madde üretiminde kullanılan hammaddeler ticareti suçunda korunan hukuksal değer, devletin asetik oksit, dietil eter, kloroform veya diğer uyuşturucu veya uyarıcı madde üretiminde kullanılan hammaddelerin kontrolü. Çin’de uyuşturucu veya uyarıcı madde üretiminde kullanılan kimyasal birimlere özel kontrol sistemi kullanılır. Bu suçun nesnesi asetik oksit, dietil eter, kloroform ve “Uyuşturucu ve Psikkotrop Maddelerin Yasadışı Ticareine Karşı Birleşik Milletler Sözleşmsi”nde belirtilen başka kimyasal maddelerdir.

4.3 SUÇUN FAİLİ

Uyuşturucu veya uyarıcı madde üretiminde kullanılan hammaddeler kaçakçılığı suçunun faili her hangi cezai sorumluluk yaşından geçen ve cezai ehliyetine sahip olan yasadışı uyuşturucu üretiminde kullanılan hammaddeler kaçakçılığı yapan insanlardır. Tüzel kişi bu suçu işleyebilir.

4.4 SUÇUN MADDİ UNSURU

Uyuşturucu veya uyarıcı madde üretiminde kullanılan hammaddeler kaçakçılığı suçunun maddi unsuru devletin uyuşturucu veya uyarıcı madde üretiminde kullanılan hammaddelerin kontrolü ve gümrük düzenlemelerine karşı, gümrük kontrolünde kaçarak, aşırı sayıdaki uyuşturucu veya uyarıcı madde hammaddelerini yasadışı naklederek veya yanında bulundurarak kaçakçılık hareketini yapmaktır. Devletin

---

¹⁴⁵ Lishaopin, Zuozhensheng, Guanyushenlidupinfanzuianjianzhongderuoganwentianji, Uyuşturucu ve uyarıcı madde suçları soruşturmasında karşılanacak sorunlar, Uyuşturucu ve uyarıcı madde suçları hakkında sempozyon, Chongching, 2001, s.356

uyuşturucu hammadde kontrollerine karşı derken, devletin uyuşturucu veya uyarıcı madde hammadde kontrol ve gümrük düzenlemeleridir. Eğer yukarıdaki düzenlemelere aykırı olmamak şartıyla ilgili devlet organlarının izniyle uyuşturucu ve psikotrop hammaddelerini nakleden ve yanında bulundurulmuş hareket suç sayılmıyor. uyuşturucu veya uyarıcı madde hammaddelerini yasadışı nakletmek derken, uçak, tren ,araba,gemi vb. araçları kullanarak uyuşturucu hammaddelerini yurtdışından yurtiçine sokmak veya yurtiçinden yurtdışına götürmektir. Uyuşturucu veya uyarıcı madde hammaddelerini yanında bulundurmak derken, sınırdan geçtiği sırada yanında uyuşturucu veya uyarıcı madde hammaddelerini taşımaktır. Bu suçu oluşturabilmeleri için herhangi bir hareketin işlenmesi yeterlidir.

Uyuşturucu veya uyarıcı madde üretiminde kullanılan hammaddeler ticareti suçunun maddi unsuru devletin ilgili düzenlemelerine¹⁴⁶ ihlal olarak, yurtiçinde asetik oksit, dietil eter, kloroform ve diğer uyuşturucu veya uyarıcı madde üretiminde kullanılan hammaddeler ticareti işlemektir.

4.5 SUÇUN MANEVİ UNSURU

Bu suçun manevi unsuru kasttır. Fail devlet yasaklayan uyuşturucu veya uyarıcı madde hammadde olduğunu bilerek ticaret yaptığı hareketlerdir. Eğer alıcının uyuşturucu üretimi için kullanacağını bilerek hammadde ticareti, kaçakçılığı yapanlara uyuşturucu veya uyarıcı madde üretimi suç ortağı uygulanacaktır. Eğer alıcının uyuşturucu veya uyarıcı madde nakletme ve yanında bulundurarak kaçakçılık yapacağını bilerek hammadde ticareti yapanlara uyuşturucu veya uyarıcı madde kaçakçılığı suç ortağı olarak cezalandırılacaktır.

¹⁴⁶ Burada bahsedilen ilgili düzenlemeler: 1988 yılında Ulusal sağlık ve nüfus bakanlığı, Maliye bakanlığı, Emniyet bakanlığı, Gümrük genel müdürlüğü ortaklaşa yayınlayan “Üç türlü kimyasal birimin ihracat izni kontrolü uygulanması hakkında karar”, Çin 1989 yılında imzalayan “Uyuşturucu ve Psikotrop Maddelerin Yasadışı Ticarete Karşı Birleşik Milletler Sözleşmesi”,ÇHC Gümrük Hukuku.

5. UYUŞTURUCU VEYA UYARICI MADDE ÜRETİMİNDE KULLANILAN BİTKİLERİ YASADIŞI EKME SUÇU (ÇCK madde 351)

5.1 GENEL AÇIKLAMALAR

Madde 351,

1) Yasadışı haşhaş, esrar gibi uyuşturucu bitkisi ekimi bulunduğunda kopartılmak zorunda. Aşağıda belirtilen durumlardan biri iőlenirse 5 yıldan az olan hapis cezası, tutuklama cezası veya kontrol altına alma cezasıyla beraber para cezası uygulanacaktır.

1) 500-3000 tane haşhaş ekimi, veya fazla sayıda uyuşturucu veya uyarıcı maddde üretiminde kullanılan bitkiler bulunduğunda;

2) Emniyet organları tarafından uyarı verildikten sonra tekrar uyuşturucu veya uyarıcı madde bitkisi ekiminde bulunanlar;

3) İlgili organların bitki koparma işlemine engel olanlar;

(2) Yasadışı 3000 taneden fazla haşhaş ekimi veya aşırı fazla sayıda başka uyuşturucu bitkileri bulunduğunda, 5 yıldan fazla hapis cezası ile beraber para cezası veya müsadere cezası uygulanacaktır.

(3) Yasadıőı uyuőturucu veya uyarıcı madde üretiminde kullanılan bitki ekiminde bulunup, ačılmadan önce kendi isteğiyle kopardığı durumda ceza uygulanmayabilir.

5.2 KORUNAN HUKUKSAL DEĞER

Bu suçta korunan hukuksal değer devletin uyuşturucu veya uyarıcı madde üretiminde kullanılan bitki kontrolleri. 13 Eylül 1978 de düzenlenen “Narkotik Maddeler Kontrol Düzenlenmesi” nde gizlice haşhaş ekimi yapanlara ciddi uygulamalar uygulanacağı düzenleniyor. 1981 yılında danıştay tarafından düzenlenen “Afyon ve benzeri maddelere karşı düzenlemeler”, 1988 yılında Ulusal sağlık ve nüfus bakanlığı, Maliye bakanlığı, Emniyet bakanlığı, Gümrük genel müdürlüğü ortaklaşa

yayınlayan “Üç türlü kimyasal birimin ihracat izni kontrolü uygulanması hakkında karar”da afyon bitki ekimine karşı düzenlemeler düzenlenmiştir. 1987 yılında Emniyet Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı tarafından yürürlüğe giren “Yasadışı haşhaş ekimine karşı düzenlemeler”de uyuşturucu veya uyarıcı madde üretimi için kullanılan bitkilerin ekim izni verilen sayısına sağlık bakanlığı, tarım ve balıkçılık bakanlığı, ilaç idare ofisi birlikte karar verecek. Sayısının yasadışı artırılması durumunda cezalanacağı düzenlendi.

Bu suçun suç nesnesi uyuşturucu veya uyarıcı madde üretiminde kullanılan bitkiler, yani afyon, eroin, metamfetamin, morfin, kokain gibi narkotik ve psikotrop maddelerin hammaddesidir. Çin’de haşhaş üretimi esas, az sayıda esrar üretiliyor.

5.3 SUÇUN FAİLİ

Uyuşturucu veya uyarıcı madde üretiminde kullanılan bitkileri yasadışı ekme suçunun faili her hangi cezai sorumluluk yaşından geçen ve cezai ehliyetine sahip olan yasadışı uyuşturucu üretiminde kullanılan bitkileri yasadışı eken insanlardır.

5.4 SUÇUN MADDİ UNSURU

Bu suçun maddi unsuru failin devletin ilgili kanun düzenlemelerine ihlal ederek fazla miktarda uyuşturucu veya uyarıcı madde üretiminde kullanılan bitkileri üretmek veya emniyet organları tarafından uyarıldıktan sonra tekrar eken veya bitkileri koparmaya engel olan hareketlerdir. Hammadde bitkilerini ektiğine delil varsa fidani olmadan yaklaşık ekim sayısına göre ceza uygulanacak.

Ekim sayısı fazla derken, Haşhaş 500-3000 tane, diğer uyuşturucu bitkileri belirli bir orana göre hesaplanacak. Genelde 250 tane esrar 500 tane haşhaşla, 1500tane esrar 3000 tane haşhaşla aynı olarak hesaplanır. Yani fazla sayıda esrar derken 250-1500 tane olarak hesaplanır.

Emniyet organları tarafından uyarılmak derken, fail emniyet organları tarafından para cezası veya bitkiler zorla koparılmaktır. Tekrar uyuşturucu bitkisi ekiminde bulunursa, prensip olarak ceza hukuku uygulanacaktır. Daha önceki ekim sayısı tekrar sayılmayacaktır. Tekrar ekim sayısı fazla olmadığı durumda suç oluşturulmayacak.

Bitki koparılmasına engel olmak derken, uyuşturucu veya uyarıcı madde üretiminde kullanılan bitkileri eken fail, şiddet kullanarak ilgili organların koparmasına yeterince engel olmaktır. Hafif karşılıklara örneğin sözlü taciz gibi durumlarda idare para cezası uygulanması yeterlidir. Eğer şiddet kullandığı durumda ölüm veya ağır yaralı oluştuğunda içtima olarak cezalanacaktır.

5.5 SUÇUN MANEVİ UNSURU

Bu suçun manvi unsuru kasttır. Taksir bu suçu oluşurmaz. Yani fail uyuşturucu veya uyarıcı üretiminde kullanılan bitki olduğunu bilerek ekimde bulunursa, amacının bireysel zevkini karşılamak olsa da bu suçu oluşturur.

4. TÜRK CEZA KANUNUNDA UYUŞTURUCU VEYA UYARICI MADDE İLE İLİŞKİN SUÇLAR

TCK'nın "Topluma Karşı Suçlar" başlıklı üçüncü kısmının üçüncü bölümü "kanunun sağlığına karşı suçlar" olup , uyuşturucu veya uyarıcı madde suçları da bu bölümde madde 188'den madde 192'ye kadar düzenlenmiştir. TCK'da düzenlenen maddelerle birlikte 2313 sayılı Uyuşturucu Maddelerin Murakebesi Hakkında Kanun ve 3298 sayılı Uyuşturucu maddelerle İlgili kanun olmak üzere iki kanun daha yürürlüğe koyulmuştur. İkinci bölümde söylendiği gibi, 2313 sayılı kanunun 23 maddesine göre, kenevir ekim bölgelerinde izin belgesi almadan veya izin belgesinde kayıtlı yerden başka yerde ekim yapanlar suç oluşturmuş sayılır. 3298 sayılı kanunun 4. maddesine göre, izinsiz ham afyon üretimi yapanlar suç oluşturmuş sayılır. Bu düzenlemeler TCK'daki düzenlemelerce ceza uygulanır.¹⁴⁷

Türkiye'nin taraf olduğu Uluslararası Sözleşmelerde, uyuşturucu maddeler tanımlanarak sayma yöntemi kullanılmıştır. 1961 tarihli TEK Sözleşmesinin 1/j maddesine göre " Uyuşturucu madde, Doğal veya sentetik olsun, I ve II numaralı

¹⁴⁷ Veli Özer Özbek, Mehmet Nihat Kanbur, Koray Doğan, Pınar Bacaksız, İlker Tepe, **Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler**, 9. Baskı, İstanbul, s.709

cetvellerde anılan maddeleri ifade eder”. 1988 tarihli Uyuşturucu ve Psikotrop Maddelerin Kaçakçılığına Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesinde; “ Uyuşturucu madde, 1961 tarihi Uyuşturucu veya Uyarıcı Maddeler Tek Sözleşmesinin ve 1961 Uyuşturucu veya Uyarıcı Maddeler Tek Sözleşmesine değişlik yapan 1972 protokolü ile değiştirilmiş 1961 tarihli Uyuşturucu Maddeler Tek Sözleşmesinin I ve II numaralı cetvellerinde yer alan doğal veya yapay her türlü madde demektir”olarak tanımlanmıştır.

6. YASADIŞI UYUŞTURUCU VEYA UYARICI MADDE

ÜRETİMİNE KULLANILAN BİTKİ TOHUMUNU TİCARETİ, NAKLETMEK ,YANINDA BULUNDURMAK, SAHİP OLAMAK SUÇU (ÇCK madde 352)

6.1 GENEL AÇIKLAMALAR

Yasadışı fazla miktarda uyuşturucu veya uyarıcı madde üretiminde kullanılan inaktive edilmeyen bitki tohumu veya fide ticareti, nakletme, yanında bulundurma, sahiplenme hareketinde bulunup sayısı fazla olanlara 3 yıldan az olan hapis cezası, tutuklama cezası, kontrol altına alma cezasıyla beraber para cezası veya tek para cezası uygulanacaktır.

6.2 KORUNAN HUKUKSAL DEĞER

Bu suçta korunan hukuksal değer devletin uyuşturucu veya uyarıcı madde üretiminde kullanılan bitki kontrolleri. 13 Eylül 1978 de düzenlenen “Narkotik Maddeler Kontrol Düzenlenmesi” nde gizilice haşhaş ekimi yapanlara ciddi

uygulamalar uygulanacağı düzenleniyor. 1981 yılında danıştay tarafından düzenlenen “Afyon ve benzeri maddelere karşı düzenlemeler”, 1988 yılında Ulusal sağlık ve nüfus bakanlığı, Maliye bakanlığı, Emniyet bakanlığı, Gümrük genel müdürlüğü ortaklaşa yayınlayan “Üç türlü kimyasal birimin ihracat izni kontrolü uygulanması hakkında karar”da afyon bitki ekimine karşı düzenlemeler düzenlenmiştir. 1987 yılında Emniyet Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı tarafından yürürlüğe giren “Yasadışı haşhaş ekimine karşı düzenlemeler”de uyuşturucu veya uyarıcı madde üretimi için kullanılan bitkilerin ekim izni verilen sayısına sağlık bakanlığı, tarım ve balıkçılık bakanlığı, ilaç idare ofisi birlikte karar verecek. Sayısının yasadışı artırılması durumunda cezalanacağı düzenlendi

Bu suçun nesnesi uyuşturucu veya uyarıcı madde üretiminde kullanılan inaktive edilmeyen bitki tohumu veya fidedir. İnaktive bitki tohumu afyon, eroin, metamfetamin, morfin, kokain gibi narkotik ve psikotrop maddelerin üretiminin esasıdır. İnaktive edilen uyuşturucu ve uyarıcı madde üretiminde kullanılan tohum veya fide ticareti, nakletmesi, yanında bulundurulması, sahiplenme suç oluşturmuyor.

6.3 SUÇUN FAİLİ

Yasadışı fazla miktarda uyuşturucu veya uyarıcı madde üretiminde kullanılan inaktive edilmeyen bitki tohumu veya fide ticareti, nakletme, yanında bulundurma, sahiplenme suçunun faili her hangi cezai sorumluluk yaşından geçen ve cezai ehliyetine sahip olan insanlardır.

6.4 SUÇUN MADDİ UNSURU

Bu suçun maddi unsuru devletin ilgili kanun ve yöntemlerine ihlal ederek fazla sayıda yasadışı uyuşturucu veya uyarıcı madde üretiminde kullanılan bitki tohumu veya fide ticareti, nakletmesi, bulundurulması, sahip olmasıdır. Yasadışı ticaret derken, para veya değeri kadar eşya karşılığında yasadışı inaktivite edilmeyen haşhaş gibi

uyuşturucu tohumu veya fidelerinin satılması ,satın alınmasıdır. Yasadışı nakletmesi derken, ilgili organın izinsiz inaktivite edilmeyen haşhaş veya uyuşturucu tohumu veya fide nakletmesi hareketidir. Yurtdişi taşıma, sınır bđlgesinde taşıma bu suç kapsamındadır. Yasadışı yanında bulundurma, sahip olma derken, bulundurma izni, sahip olma izni olmaksızın uyuşturucu veya uyarıcı madde üretiminde kullanılan bitki tohumu veya fidesini yanında bulundurmak, saklamak, sahip olmak hareketidir. Bu hareketlerin suç oluşturması için bu uyuşturucu bitki tohumu veya fidesinin fazla sayıda olması zorunlu şarttır.

6.5 SUÇUN MANEVİ UNSURU

Bu suçun manevi unsuru kasttır, taksir bu suçu oluşturmaz. Yani fail ticaretini yapan, nakleden, yanında bulunduran , sahip olan tohum veya fidenin uyuşturucu veya uyarıcı madde üretiminde kullanılan olduğunu bilmesi şarttır.

7. BAŞKALARI UYUŞTURUCU VEYA UYARICI MADDE

KULLANMAYA ZORLAMAK, CAZİP GETİRTEREK,

KULLANMAYI ÖĞRETEREK, ALDATARAK

KULLANDIRMAK SUÇU (ÇCK madde 353)

7.1 GENEL AÇIKLAMA

Madde 353

(1) Başkaları cazip getirterek, kullanmayı öğreterek, aldatarak kullandırmak suçtu. Başkaları cazip ederek, öğreterek, aldatarak uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmasına sebep olanlara 3 yıldan az olan hapis cezası, tutuklama cezası, kontrol altına alma cezasıyla beraber para cezası uygulanacak. Daha ciddi durumda 3 yıldan

7yıla kadar hapis cezasıyla beraber para cezası uygulanacaktır.

(2) Başkaları uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmaya zorlama suçu. Başkaları uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmaya zorlayarak kullanmasına sebep olanlara 3 yıldan az olan hapis cezası uygulanacaktır.

(3) 18 yaş altındakileri uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmaya zorlamak, cazip ederek, kullanmayı öğreterek, aldatarak kullandıranlara ceza ağırlatarak uygulanır.

7.2 KORUNAN HUKUKSAL DEĞER

Bu suçta korunan hukuksal değer sosyal güvenlik kontrolü ve insanların beden ve ruh sağlığıdır.

Bu suçun suç nesnesi daha önce uyuturucu veya uyarıcı madde bağımlığı olmayan veya önce uyuşturucu veya uyarıcı madde bağımlığı olsa da bırakan insanlardır.

7.3 SUÇUN FAİLİ

Bu suçun faili her hangi cezai sorumluluk yaşından geçen ve cezai ehliyetine sahip olan insanlardır.

7.4 SUÇUN MADDİ UNSURU

Cazip getirterek, kullanmayı öğreterek, aldatarak başkaları uyuşturucu veya uyarıcı madde kullandırmak suçunun maddi unsuru fail uyuşturucu veya uyarıcı madde kullandıktan sonraki duygusunu anlatarak, yasadışı cazip getirterek, öğreterek, aldatarak başkaların uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmasını gerçekleştiren harekettir. Cazip getirmek derken, para veya faizle uyuşturucu veya uyarıcı madde

kullanmak düşüncesinde olmayanları halt etmek; Öğretmek derken, teşvik, ikna ederek hiç uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmak düşüncesinde olmayanları uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmaya kışkırtmak; Aldatmak derken, geçeceği gizleyerek veya yanlış bir izlenim yaratarak hiç uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanma düşüncesinde olmayanları gerçeği öğrenmeden uyuşturucu veya uyarıcı madde kullandırmaktır.Örneğin, sigara veya ilaça uyuşturucu veya uyarıcı madde karıştırarak, başkaların uyuşturucu kullanmasına ve bağımlılığı olmasına sebep olmak. Ne usulla yapsa da yukarıdaki hareket gerçekleşirse bu suç işlenmiş sayılır. Mağdurun uyuşturucu veya uyarıcı madde bağımlısı olup olmaması bu suçun şartı değildir, ama ceza hükümünde ağırlatıcı neden olabilir.

Başkaları uşturucu veya uyarıcı madde kullanmaya zorlamak suçunun maddi unsuru başkaların iradesine aykırı olarak şiddet, baskı veya diğer zorlama yoluyla uyuşturucu veya uyarıcı madde kullandırmaktır.

Başkaları öldürmek veya yaralamak amacıyla uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmaya zorladıysa kasten öldürme veya kasten yaralama suçu olarak değerlendirilir. Bu durumda zorlama hareketi öldürme veya yaralamanın bir aracı oluyor.

Başkaları uyuşturucu ve uyarıcı madde kullanmaya zorladıktan sonra cinayetini susturmak için mağduru öldürdüğü durumda her iki suçu işlemiş oluyor ve suçta içtima uygulanır.

Başkaları uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmaya zorladığı sırada şiddet kullanarak mağduru hafif yaraladıysa uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmaya zorlama suçunun cezası ağırlatarak uygulanır. Eğer şiddet kullanarak mağduru ağır yaraladıysa veya öldürürse kasten öldürme veya kasten yaralama suçunun cezası ağırlatarak uygulanır.

Başkaları uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmaya zorladığı zaman uyuşturucu miktarı aşırı fazla olduğundan mağdur öldüyse vey ağır yaralanırsa taksirle öldürme veya taksirle yaralama suçu ile uyşturucu veya uyarıcı madde kullanmaya

zorlama suçu birlikte işlenmiş oluyor, içtima hükümleri uygulanır.

Burada bahsedilen uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmak derken, homurdanma, yutma, içme, deri altı enjeksiyon, damar içi enjeksiyon şeklinde oluyor.

7.5 SUÇUN MANEVİ UNSURU

Bu suçun manevi unsuru kasttır, taksir bu suç oluşturalmaz. Bu suç işleme amacı ve eğilimi farklıdır. Örneğin, uyuşturucu veya uyarıcı madde ticaretini gerçekleştirmek için; misilleme yapmak veya kanuni cezadan kaçma amacıyla; organize suçunda başkaları kontrol altına almak için uyuşturucu veya uyarıcı madde bağımlısı yapmak için; Uzun vadeli kadınlara tecavüz yapmak vb. amaçlar ile bu suçun faili oluyor.

8.UYUŞTURUCU VEYA UYARICI MADDE KULLANMASI İÇİN ÖZEL YER TESİS ETME SUÇU (ÇCK madde 354)

8.1 GENEL AÇIKLAMALAR

Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanması için özel yer tesisi edenlere 3 yıldan az olan hapis cezası, tutuklama cezası, kontrol altına alma cezasıyla beraber para cezası uygulanacaktır.

8.2 KORUNAN HUKUKSAL DEĞER

Bu suçun maddi unsuru toplumun normal kontrol sistemi ve insanların beden ve ruh sağlığıdır. Genellikle yeraltı eğlence mekanı, otel vb. mekanlarda uyuşturucu veya uyarıcı madde kullan oranı yükselmektedir. O yüzden ayrı suç olarak

değerlendirildiğinde suçun önlenmesi için yararlıdır.

8.3 SUÇUN FAİLİ

Bu suçun faili her hangi cezai sorumluluk yaşımdan geçen ve cezai ehliyetine sahip olan insanlardır.

8.4 SUÇUN MADDİ UNSURU

Bu suçun madde unsuru fail uyuşturucu veya uyarıcı madde kullananlar için özel yer tesis etmektir. Özel yer tesis etmek derken, fail isteyerek hazırlayan ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullananlar kendi isteğiyle gelirken fail pasif halde hazırlayan; fail para karşılığında ücretli ya da ücretsiz hazırlayan; failin kendi veya akrabalarının evi ya da özel gizli bir mekan , genelde otel, kafe, bar gibi sabit mekandır. Özel mekanda karşılayan kullanıcıların sayısı veya süresi bu suçun oluşması için şart değildir, bu türlü özel mekannın mevcut olması bu suçun oluşması için yeterlidir.

8.5 SUÇUN MANEVİ UNSURU

Bu suçun manevi unsuru kasttır, taksir bu suçun oluşmaz. Genelde Kar amacı bu suçun oluşması için şarttır.

9. YASADIŞI NARKOTİK UYUŞTURUCU VE

PSİKOTROPİK UYUŞTURUCU TEMİN ETMEK SUÇU

(ÇCK madde 355)

9.1 GENEL AÇIKLAMALAR

Madde 355,

(1) Hukuka uygun olarak narkotik ve psikotrop maddelerin üretimi , nakletmesi,

kontrolü, kullanımında çalışanların, devletin ilgili düzenlemelerine aykırı olarak uyuşturucu veya uyarıcı madde kullananlara bağımlılık getirtiren narkotik ve psikotrop uyuşturucuları temin edenlere 3 yıldan az olan hapis cezası, tutuklama cezasıyla beraber para cezası uygulanacak; durum daha ciddiye 3 yıldan fazla 7 yıldan az olan hapis cezasıyla beraber para cezası uygulanacaktır. Uyuşturucu veya uyarıcı madde kaçakçılığı, ticareti suçunun failine veya para karşılığında uyuşturucu kullananlara bağımlılık getirtiren narkotik uyuşturucu ve psikotrop maddeler temin edenlere ÇCK Madde 347 uygulanacaktır.

(2) Tüzel kişi bent (1) deki eylemde bulunursa tüzel kişiye para cezası ve yöneticisine bent(1)'deki düzenleme uygulanacaktır.

9.2 KORUNAN HUKUKSAL DEĞER

Bu suçta korunan hukusal değer devletin narkotik uyuşturucu ve psikotrop uyuşturucu kontrolüdür.

9.3 SUÇUN FAİLİ

Bu suçun faili hukuka uygun olarak narkotik ve psikotrop madde üretimi, nakletmesi, kontrolü, kullanımını için çalışan birey veya tüzel kişidir. Tüzel kişi de bu suçun faili olabilir. Tüzel kişi üretici, satıcı, nakliyecisi, eğitim ve araştırma organı, sağlık sektörü vb.

9.4 SUÇUN MADDİ UNSURU

Bu suçun maddi unsuru devletin ilgili düzenlemelerine ihlal ederek, uyuşturucu veya uyarıcı madde kullananlara bağımlılık getirtiren narkotik uyuşturucu ve psikotrop madde temin etmektir. Devletin ilgili düzenlemeleri derken, sağlık bakanlığı, emniyet müdürlüğü, tarım, balıkçılık bakanlığı, ulusal ilaç ofisi, ulusal işletmecilik ofisi tarafından birlikte düzenlenen “kafein kontrolüne ilgili düzenleme”, “Narkotik maddeler kontrolleri yöntemi” ,“Narkotik madde üretimi kontrol yöntemi”, “Narkotik

madde yönetmek tedbiri”, Danıştay tarafından düzenlenen “ Psikotrop uyuşturucu kontrol yöntemi”.

Tıbbi, eğitim, araştırma ile ilgili bireye veya narkotik, psikoreop maddele kullanmak zorunda olan hastalara narkotik ve psikotrop maddeler temin eden durumda suç oluşturmaz.

Fail kasten narkotik ve psikotrop maddeleri uyuşturucu veya uyarıcı madde kaçakçılığı, ticareti faline verdiği durumda uyuşturucu veya uyarıcı madde kaçakçılığı, ticareti suçu suç ortağı olarak cezalandırılır. Uyuşturucu veya uyarıcı kullananların bu maddeyi kullanıp kullanmaması, kullandıktan sonra bağımlılık oluşup oluşmaması bu suçun zorunlu şartı değildir.

Fail in temin etme hareketi mutlaka çalışma imkanlarından faydalanarak , yani üretim, nakliye, kontrol, kullanım sırasında ilgili kurallara ihlal ederek yapılması gerekiyor. Eğer fail kendi çalışma imkanlarından değil diğer fırsatlardan dolayı bulundursa söz konusu suç oluşmaz. Örneğin doktor kendi tanıdığı olduğu ilaç deposundan çalan, veya hediye olarak kabul eden, atalarından kalan uyuşturucu veya uyarıcı maddelerin uyuşturucu kullananlara verilmesi. Sonuçta bu uyuşturucu veya uyarıcı madde bulundurma suçu oluşturur. Failin temin etme hareketi para karşılığında olmaması şarttır, eğer para veya faiz karşılığında yapıldıysa uyuşturucu veya uyarıcı madde ticareti suçu olarak değerlendirilir.

9.5 SUÇUN MANEVİ UNSURU

Bu suçun manevi unsuru kasttır. Failin bilmesi gereken unsurlar:

- (1) Narkotik ve psikotrop uyuşturucu temin eden bireyin uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanıcısı olduğu;
- (2) Narkotik ve psikotrop uyuşturucu temin eden bireyin kullanmak amacını;
- (3) Temin edilen maddeyin narkotik ve psikotrop madde olduğunu, bağımlılık oluşabildiğini;

Eğer fail taksir nedeniyle başkalara temin edip ciddi sonuçlara neden olursa

malpraktis suçu olarak cezalandırılabilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TÜRK CEZA KANUNUNDA UYUŞTURUCU VEYA UYARICI MADDE İLE İLİŞKİN SUÇLAR

1. UYUŞTURUCU VEYA UYARICI MADDE İMAL VE

TİCARETİ SUÇU (TCK madde 188)

1.1 GENEL AÇIKLAMALAR

Türk Ceza Hukuku 188.maddesinde uyuşturucu veya uyarıcı madde imal, ticaret suçu düzenlenmiştir.Uyuşturucu veya uyarıcı madde ticareti suçları TCK’da imal, ithal, ihraç(madde 188/1) ve diğer ticaret suçları (TCK. Madde 188/3) olarak iki türlü olmaktadır.

TCK madde 188/1 ‘de uyuşturucu veya uyarıcı maddeleri ruhsatsız veya ruhsata aykırı olarak imal, ihraç veya ithal etmek suç olarak düzenlenmiştir. Cezanın oranı on yıldan az olmamak üzere hapis ve yirmibin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.¹⁴⁸

TCK madde 188/2 ’de uyuşturucu veya uyarıcı madde ihraç suçunda aynı fiil sebebinden başka ülkede infaz edilen ceza Türkiye’de uyuşturucu madde ihracı dolayısıyla yapılacak yargılama sonunda verilecek cezadan mahsup edileceği düzenlenmiştir.

¹⁴⁸ Yar.10 CD, 21.01.2010, 2009/5405;2010/710

“ Sanıkta ele geçen tütünle karışık maddenin uyuşturucu veya uyarıcı nitelikte madde olup olmadığına ilişkin analiz yaptırılıp yaptırılmadığı araştırılarak sonucuna göre karar verilmelidir. Kendilerinden uyuşturucu madde ele geçmeyen sanıkların, diğer sanıklarda yakalanan uyuşturucu maddelerle ilgilerinin saptanmadığı, telefon konuşmalarında geçen ve ticaretini yaptıkları ileri sürülen maddelerin bulunması nedeniyle uyuşturucu veya uyarıcı nitelikte olup olmadıklarının saptanmadığı, böylece uyuşturucu madde ticareti yaptıklarına ilişkin yeterli delil bulunmadığı gözetilmelidir.”(YKD, Eylül,2010)

TCK madde 188/3’de uyuşturucu veya uyarıcı maddeleri ruhsatsız veya ruhsata aykırı olarak ülke içine satmak¹⁴⁹, satışa arz etmek, parasız devretmek, sevk etmek, nakletmek¹⁵⁰, depolamak, satış yapmak, bulundurmak¹⁵¹, kabul etmek suç olarak düzenlenmiştir. Verilecek ceza beş yıldan onbeş yıla kadar hapis ve yirmibin güne kadar adli para cezasıdır.¹⁵²

TCK madde 188/4’de suçun unsurunun farklı olmasından kaynaklanan, madde 188/5’de suçun örgüt faaliyetinden kaynaklanan¹⁵³, madde 188/8 ‘de failin ilgili meslek sağıbi olmasından kaynaklanan daha fazla cezayı gerektiren nitelikli haller düzenlenmiştir.¹⁵⁴

TCK madde 188/6’de üretimi resmi makamların iznine veya satışı yetkili , tabip

¹⁴⁹ Yaz.10 CD, 2006/8300;2008/8157

“ Dosya kapsamına göre sanığın yolcu olarak bindiği otobüsün bagajındaki çantasında yapılan aramada 1.697 gr kenevirin ele geçirildiği anlaşılmış olup suça konu maddenin ele geçiriliş biçimi ve sanığın çalışmak için Gaziantep’ten Antalya’ya gittiğın belirtmesine karşılık miktar itibarıyla kişisel kullanım sınırının çok üzerinde olması göz önünde bulundularaksatmak amacıyla uyuşturucu madde bulundurmak suçundan mahkumiyet kararı verilmesi gerekirken yazılı şekilde hüküm kurulması BOZMAYI gerektirmiştir.”(www.adalet.org)

¹⁵⁰ Yar.10 CD, 11.05.2010,2009/17867;2010/11522

“ Sanıkta ele geçen esrarın 194 paket halinde 194.105 gram olması, diğer sanığın ehliyeti olmadığı halde sanığa güvenerek esrar satın aldığı araçla nakli esnasında yakalanmış olması, sanıkların her ikisinin de aynı GSM numaralı telefonlarla sürekli irtibat halinde bulduklarının saptanması tüm dosya kapsamına göre; sanığın sürücülüğünü yaptığı diğer sanığa ait araçla suça konu uyuşturucu maddenin naklini sağladığı anlaşıldığından, atılı suçun unsurlarının oluştuğu gözetilmelidir.”(YKD, Ekim 2010)

¹⁵¹ Yar.10 CD, 26.01.2010,2009/7340; 2010/1355

“ Önleme araması kararına dayalı yapılan aramam çantasında 39 gram esrar el geçirilen sanığın, uyuşturucu maddeyi kullanmak için bulundurduğunu söylediği, idrar ve kan testinde esrara rastlandığı ve ele geçen miktarın kullanma sınırında kaldığı anlaşılmakla, uyuşturucu madde ticareti yaptığına ilişkin yeterli delil bulunmadığı gözetilmelidir.(YKD, Ekim2010)

¹⁵² Yar.4 CD, 2008/5809; 2008/9471

“ Sanığın, S...Kapalı Cezaevinde uyuşturucu suçundan hükümlü olarak bulunan Adnan’ı ziyaret için cezaevine geldiklerinde, yapılan aramada uyuşturucu maddelerden olan toz esrar sigara paketlerinin içinde cezaevine sokmaya çalışırken yakalanmaları biçimindeki iddianamede açıklanan eylemlerinin, 5237 sayılı TCY’nin 188/3 fıkrasında öngörülen“ uyuşturucu maddeyi başkalarına verme” suçu olarak nitelenebileceği, aynı Yasa’nın 297/1 maddesi uyarınca da , cezaevine sokulan eşyanın temin edilmesi veya bulundurulmasının ayrı bir suç oluşturması halinde, fikri içtima hükümlerinin uygulanması gerekeceğinin öngörülmesi karşısında , kanıtları değerlendirme ve suç niteleme görevinin Ağrı ceza Mahkemesine ait olduğu gözetilerek, görevsizlik kararı verilmesi gerekirken, yargılamaya dedvamlı karar verilmesi bozmayı gerektirmiştir” (www.adalet.org)

¹⁵³ Yar.10 CD, 2006/3409; 2006/4778

“1- Davayı açan iddianamede sanıklara isnat edilen suçu örgüt faaliyeti çerçevesinde işledikleri ileri sürülmediği gibi mahkemenin kabulünün de bu yönde olmaması, sanık sayısının üç veya daha fazla olmasının örgütün varlığının kabulü için yeterli olamayacağı TCK 220. maddede düzenlenen örgüt tanımına uymadığı, bu durumda iştirak ilişkisinden söz edileceği; 2- Sanıkların eylemleri uyuşturucu maddeleri ruhsatsız olarak ülke içinde satışa arz etme olarak gerçekleştiği halde eylemin eksik teşebbüs safhasında kaldığı kabul edilerek, 5237 TCK’nin 35/2 maddesi uygulanmak suretiyle cezalarından indirim yapılması karşı temyiz olmadığından bozma nedeni yapılmayarak ONANMASINA karar verildi.”(www.adalet.org)

¹⁵⁴ Yar.10 CD, 04.12.2007, 2007/14542; 2007/14247

“ Sanığın, satışına iştirak ettiği esrar dışında, diğer sanık Ahmet’e ait cüzdan içerisinde ele geçirilen eroin maddesinin satılmasına iştirak ettiğine ilişkin delil bulunmadığı gözetilmeden, hakkında TCK’nın 188/4 maddesinin uygulanması. Yasaya aykırı, sanık ve müdafinin temyiz itirazları bu nedenle yerinde olduğundan, hükmün isteme aykırı olarak BOZULMASINA, 04.12.2007 tarihinde oybirliğiyle karar verildi” (www. adalet.org)

tarafından düzenlenen reçeteye bağlı olan ve uyuşturucu veya uyarıcı madde etkisi doğuran her türlü maddenin imal ve ticareti suç olarak düzenlenmiştir. Bu durumda yukarıdaki hükümler uygulanır, ancak verilecek ceza yarısı kadar indirilebilir⁸

TCK madde 188/7’de uyuşturucu veya uyarıcı etkisi göstermemekle birlikte uyuşturucu veya uyarıcı madde üretiminde kullanılan ve ithal veya imali resmi makamların iznine bağlı olan maddeyi ülkeye ithal etmek, imal etmek , satmak, satın almak, sevk etmek, nakletmek, depolamak, ihraç etmek suç olarak düzenlenmiştir. Ceza oranı dört yıldan az olmamak üzere hapis ve yirmibin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

1.2 KORUNAN HUKUKSAL DEĞER

Uyuşturucu veya uyarıcı madde ticareti suçu, “kamunun sağlığına karşı suçlar bölümünde yer almıştır. Bu türlü suçta korunan hukuksal değer kamunun sağlığıdır. Günümüzde uyuşturucu veya uyarıcı maddelerin kullanıcıların sağlığına karşı suç olmaktansa tüm toplumun sağlığına ağır zarar vermektedir. Uyuşturucu madde suçlarının işlenmesi başka suçların ortaya çıkmasına neden olabilir. Bugün karşılaştırmalı hukukta, uyuşturucu madde suçlarının tüm insanlığın sağlığına karşı işlenmiş suç olarak görme eğilimi mevcuttur.¹⁵⁵

Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticaret suçu soyut tehlike suçudur; bir zarar veya tehlike neticesinin ortaya çıkması suçun oluşması için şart değildir.

1.3 SUÇUN FAİLİ

Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticaret suçunun faili herhangi bir kimse olabilir.İlgili meslek sağibi olanlar bu suçu işlediğinde ceza ağırlatıcı sebep olacaktır.Tüzel kişiler bu suçu işlediğinde güvenlik tedbirleri kullanılır. (TCK madde 189)

¹⁵⁵ Tezcan,TİD 1987, s.40, Yaşar , Gökcan, Artuç, s.5153

1.4 SUÇUN MADDİ UNSURU

1.4.1 Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde İmal, İthal veya İhraç Suçunun Maddi Unsuru

Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal, ithal veya ihraç suçunun üç hareketinden herhangi biri işlendiği zaman bu suç oluşmaktadır , bu seçimli hareketlerden oluşması durumunda bu yöntem kullanılmaktadır.¹⁵⁶

Uyuşturucu veya uyarıcı madde imalı hakkında TCK'nunda düzenleme yoktur. Türkiye'nin imzaladığı 1961 Tek Sözleşmesi ve 1971 Psikotrop Maddeler Sözleşmesi'nde uyuşturucu veya uyarıcı madde imalı hakkında tanım verilmiştir, *Uyuşturucu (veya psikotrop) maddelerin elde edilmesine olanak sağlayan ve uyuşturucu maddelerin artırılması ve diğer maddelere dönüştürülmesi işlemi* olarak tanımlanmıştır.¹⁵⁷ Bu tanıma göre, uyuşturucu veya uyarıcı maddelerin niteliğinde değişiklik olması gerekmektedir. Örneğin, uyuşturucu veya uyarıcı niteliğinde olmayan maddeler kimyasal işlemlerden sonra uyuşturucu niteliğine sahip olduğunda; Bir türlü uyuşturucu veya uyarıcı madde kimyasal işlemlerden sonra öbür türlü uyuşturucu veya uyarıcı maddeye değiştiğinde; Uyuşturucu veya uyarıcı maddenin saflığında değişiklik olarak etkisi güçlendiğinde uyuşturucu veya uyarıcı madde imalı sayılır.¹⁵⁸ Eğer uyuşturucu veya uyarıcı maddenin kimyasal yapısında değişiklik olmadığı veya asli saflığı sağlanmadığı durumda imal sayılmaz.¹⁵⁹

Uyuşturucu veya uyarıcı madde ithalı hakkında TCK tanımlama vermemiştir.

¹⁵⁶ Öner, Mehmet Zülfü, Türk Ceza Kanunu'nda Uyuşturucu Madde İmal, İthal ve İhraç Suçları, TBBM, S.88, 2010, s.110

¹⁵⁷ Yar.10 CD., 22.11.2007,15034/13545, aktaran Tekin TAHD, s.99

¹⁵⁸ Çamlıbel, Ömer Yılmaz, Uyuşturucu ve Uyarıcı madde Suçları ve Yargıtay Uygulaması, Türk Ceza Hukuku Derneği, İstanbul, 2001, s.380

¹⁵⁹ Yar.5.CD 20.4.1983 557/1351

“Kenevir bitkisinin sapçık ve yapraklarının kurtulup ufalanarak toz esrar haline getirilmesi teknik yöntemi gerektirmeyen basit bir işlem olduğu gibi maddenin kimyasal yapısında değişiklik de sağlamadığından esrar imal etme sayılamaz. Sanığın eyleminin uyuşturucu maddelerden esrar arzetmek olduğu gözetilmeden TCY'nin 403. Maddesinin 5. Bendi yerine 1. Bendi gereğince hüküm kurulması....bozmayı gerektirir.”

Yar.10CD 21.5.1992 5557/6015

“Baz morfini eroine dönüştürmek suretiyle uyuşturucu madde imal ettiği sabit olan sanığın TCK'nin 403/1-6-7(5237 sayılı TCK m. 188/1-4) ve 59. maddeleri uyarınca cezalandırılması gerektiği gözetilmeden işlemin basitliği nedeniyle imal suçunun oluşmadığı ileri sürülerek uyuşturucu madde bulundurmak suçundan hüküm kurulması yasaya aykırıdır.”(www.adalet.org)

1961 Tek Sözleşme madde 1’de *uyuşturucu maddelerin bir ülkeden başka bir ülkeye veya aynı ülkenin bir bölgesinden diğer bölgesine nakledilmesi* olarak tanımlanmıştır. Ama Türk mevzuatlarına göre aynı ülkenin bir bölgesinden diğer bölgesine nakledilmesi ithal sayılmayacak, nakliyet sayılır. O yüzden yabancı ülkeden yasadışı yollarla Türkiye’ye getirilmek ithal sayılır. Uyuşturucu maddenin ithal edilmesi, gümrük olan yerlerde gümrük hattına giriş çıkış esas alınmalı, gümrük olmadığı yerlerde siyasi sınırlardan girme çıkma esas alınmalıdır.¹⁶⁰Yabancı ülkelere getirilen maddenin gümrük kapılarından saklanarak kaçak yollarda Türkiye’ye sokulması durumunda ithal tamamlanmış olur. Hava sınırında gerçekleşen ithal Türkiye’nin hava sahasına girdiği anda gerçekleşir; Deniz yoluyla gerçekleşen ithal Türkiye’nin karasularına girdiği an gerçekleşir; Kara sınırında gerçekleşen ithal ülke sınırına geçtiği anda gerçekleşir.¹⁶¹

Uyuşturucu veya uyarıcı madde ihracı hakkında TCK tanımlama vermemiştir. İhraç, uyuşturucu veya uyarıcı maddenin yasalara aykırı olarak Türkiye’den yurt dışına çıkarılmasını ifade eder.¹⁶² İhraç suçundaki unsur olan uyuşturucu veya uyarıcı maddenin Türkiye’de imal edilip edilmemesi ihraç suçu açısından özelliği yoktur.¹⁶³ Yurt dışından ele geçen uyuşturucu veya uyarıcı maddenin Türkiye’den ihraç edildiğinin anlaşıldığı zaman Türkiye’den ihraç sebebinden uyuşturucu veya uyarıcı madde ihraç suçu oluşturulur. İhraç edilen maddenin Türkiye’de imal edilmesi veya yurt dışından Türkiye’ye sokulması durumu değiştirmez.¹⁶⁴

Uyuşturucu maddelerin ihracı fiilinin tanımlandığı anın tespitinde, ithal ile aynı şekilde değerlendirilir. Gümrük kapısı olan yerlerde gümrüğe giriş çıkış esas alınmaktadır, gümrük kapısı olmayan yerlerde siyasi sınırlardan giriş çıkış esas alınacaktır.¹⁶⁵ Uyuşturucu veya uyarıcı madde ithal ve ihraç suçu ile kullanmak amacıyla uyuşturucu veya uyarıcı madde bulundurma suçu arasında hareket işlendiği

---

¹⁶⁰ Zafer, s.108; Yavuz, s.225

¹⁶¹ Kurt-Kurt, s.51

¹⁶² Tezcan, Erdem,Önok, s.602, Zafer, s.102

¹⁶³ Arslan, Azizoğlu, s.780

¹⁶⁴ Tezcan, Erdem,Önok, s.602, Soyaslan, s.389

¹⁶⁵ Zafer, s108

anda benzerlik vardır. Ama arasındaki fark failin kastına bağlıdır. Eğer fail şahsın kullanması için uyuşturucu veya uyarıcı madde bulunduruyorsa ihraç suçu değil, kullanmak için bulundurma suçu oluşur.¹⁶⁶

1.4.2 Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Satma, Satışa Sunma, Başkalarına Verme, Nakletme, Sevk Etme, Depolama, Satın Alma, Kabul Etme veya Bulundurmadır.

Uyuşturucu veya uyarıcı madde satma, uyuşturucu veya uyarıcı maddenin bir bedel karşılığında devredilmesi.¹⁶⁷ Uyuşturucu veya uyarıcı madde satışa arz etme, uyuşturucu veya uyarıcı maddenin bir bedel karşılığında devredilmesi için hazırlanmasıdır.

Uyuşturucu veya uyarıcı maddeyi başkalarına verme, bir başkasına uyuşturucu veya uyarıcı madde üzerinde satış niteliği olmadan, tasarrufla bulunma imkanının yaratılmasıdır.¹⁶⁸ Kabul etme, Kişinin uyuşturucu veya uyarıcı madde üzerinde satış niteliği olmadan, tasarrufla bulunma fırsatını yaratmasıdır. Uyuşturucu veya uyarıcı maddeyi kabul eden kişinin kullanma amacı dışında bir amaçla kabul etmiş olması gerekir.¹⁶⁹

Uyuşturucu veya uyarıcı madde nakletme, uyuşturucu veya uyarıcı maddenin bir yerden başka bir yere taşınmasını ifade eder. Nakil ve sevk etmek başkasına devredilmek amacıyla bir yerden diğer bir yere götürülmesini ifade etmek olup, bu suçun oluşması için maddenin başkasına devredilmek amacıyla götürülmesi gerekir. Fail kendi kullanmak için sevk ediyorsa veya naklediyorsa uyuşturucu veya uyarıcı madde bulundurma suçu oluşturur.¹⁷⁰

Uyuşturucu veya uyarıcı madde bulundurma, uyuşturucu veya uyarıcı madde üzerindeki fiili egemenlik ilişkisinin devam etmesini ifade eder. Depolama,

---

¹⁶⁶ Tezcan, Erdem,Önok, s.602, Zafer, s.102

¹⁶⁷ Yaşar, Gökcan, Artuç, s. 5169

¹⁶⁸ Kurt, Kurt,s.55

¹⁶⁹ Tezcan, Erdem,Önok, s.605, Zafer, s.111

¹⁷⁰ Kurt,Kurt, s.56

Uyuşturucu veya uyarıcı maddenin bir yerde tutulmasını ifade eder.¹⁷¹

1.5 SUÇUN MANEVİ UNSURU

Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal, ticaret suçunun oluşması için kast yeterlidir. Ama bu suç TCK 191 maddede düzenlendiği uyuşturucu ve uyarıcı madde kullanmak için bulundurma suçuyla fark etmek için, Uyuşturucu veya uyarıcı maddeyi ticari amaçla bulundurduğu belli olması gerekir. Bunu fark etmek zor olsa da , sanığın uyuşturucu bağımlısı olup olmaması, daha önce aynı suçı işlemiş olup olmaması, tutuklanmış durumu vs. değerlendirmek için gerekçe olabilir.

2. UYUŞTURUCU VEYA UYARICI MADDE

KULLANILMASINI KOLAYLAŞTIRMA SUÇU (TCK madde 190)

2.1 GENEL AÇIKLAMALAR

TCK madde 190/1 fıkrasında, uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırmak için, a) özel yer, donanım veya malzeme sağlayan; b) Kullanıcıların yakalanmalarını zorlaştıracak önlemler alan; c) Kullanma yöntemleri konusunda başkalarına bilgi veren cezalandırılacağı düzenlenmiştir. Ceza oranı beş yıldan on yıla kadar hapis cezasıdır.

TCK madde 190/2 fıkrasında, uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını alenen özendirilen veya bu nitelikte yayın yapan kişi cezalandırılacağı düzenlenen. Ceza oranı beş yıldan on yıla kadar hapis cezasıdır.

TCK madde 190/3 fıkrasında, ilgili sağlık mesleğinde çalışanların bu suç işlemesi durumunda ceza yarı oran artılacağı düzenlenmiştir.

¹⁷¹ Tezcan, Erdem,Önok, s.605, Zafer, s.111

1988 Uyuşturucu ve Psikotrop Maddelerin Kaçakçılığına Karşı Sözleşme'sinde uyuşturucu ve psikotrop maddelere ilişkin suçların işlenmesine yardımcı olunması , kolaylık sağlanması ve yol göstermesi uyuşturucu ve psikotrop maddelerin kaçak olarak kullanılmaya açıkça yönetilmesi ve teşvik edilmesi suç olarak düzenlenmiştir. Türkiye de taraf devletler olarak iç hukukunda bu fiili suç olarak düzenlemek yükümlülüğü vardır.¹⁷²

2.2 KORUNAN HUKUKSAL DEĞER

Bu suçta korunan hukuksal değer kişi sağlığı ve genel sağlık olarak geçer. Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanımı kişinin ruhsal ve fiziksel sağlığına ağır zarar getirir, bu suç kullanıcıların kullanması için kolaylık vererek sağlığına olumsuz etkileri verir.

2.3 SUÇUN FAİLİ

Bu suçun faili herhangi kişi olabilir, belli meslek sağibinin bu suçu işlemesi sonucunda ceza ağırlatıcı neden olabilir.

2.4 SUÇUN MADDİ UNSURU

TCK madde 190/1 fıkrasında, uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma suçunun oluşması için üç seçimlik hareketler düzenlenmiştir. Birinci hareket, özel yer, donanım ve malzeme sağlamak; Özel yer sağlamak kişilerin uyuşturucu veya uyarıcı maddeleri tüketmesi için ortam yaratmaktır. Tahsis edilen yerin sahibi olmakla beraber uyuşturucu veya uyarıcı madde tahsis etme iradesi olması gerekir.¹⁷³ Donanım ve malzeme sağlamak, uyuşturucu veya uyarıcı maddeyi hazırlamak veya kullanmasını sağlayan malzemeyi hazırlamaktır. Örneğin, şırınga,

---

¹⁷² Yokuş Sevik, s.238

¹⁷³ Cenel, s.187; Yokuş Sevik, s.243

enjektör, uyuşturucu veya uyarıcı maddeler .

İkinci, Kullanların yakalanmalarını zorlaştıracak önlemler alma; Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullananların madde kullandıklarını açıklayan türlü fiziksel, fizyolojik belirtilerin tıbbi yöntemde yok edilmesi veya delillerin yok edilmesidir. Örneğin, kullandıkları enjektörleri saklama, idrar testinin sonucunu etkileyen unsurları değiştirme gibi.

Üçüncü, Kullanma yöntemleri hakkında başkalarına bilgi verme; Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmasını , nasıl hazırlanacağını, nasıl güçlü etki yaratacağını öğretmektir. Burada kastedilen bilgi verme sadece kullanım sırasında gerçekleşmesi gerekiyor.

TCK madde 190/2 fıkrasında, uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını alenen özendirmek veya bu nitelikte yayın yapmak düzenlenmiştir. Seçimli hareketin ilki özendirmek; uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanımını konusunda kişileri teşvik etmek , bu yöndeki hareketlerini sağlamaktır. Alenen özendirmek, bu fiilin kişiler tarafından görebilecek veya duyabilecek kadar yapılması gerekir.¹⁷⁴

İkinci, maddede uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanımının özendirilmenin yayın yoluyla yapılmak, yayın yolu çeşitlidir görset, işitsel veya elektronik iletişim araçlarıyla ulaşabilirler. Özendirici sözlerin halk tarafından öğrenilmiş olmasına gerek yok; öğrenme olanağının yaratılması yeterlidir.¹⁷⁵

2.5 SUÇUN MANEVİ UNSURU

TCK madde 190/1 ve madde 190/2 ‘deki suçun manevi unsuru kasttır. Fail uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanacağını bilerek özel yer, donanım veya malzeme hazırlaması, kullanma yöntemleri hakkında ona bilgi verecektir. Yayın yoluyla uyuşturucu veya uyarıcı madde özendirme yapan kişi de bilerek bu sonucu isteyen.¹⁷⁶

¹⁷⁴ Soyaslan, s. 396; Kurt, Kurt , s.205, Yokuş Sevik, s.250-251

¹⁷⁵ Yokuş Sevik, Uyuşturucu, s.251

¹⁷⁶ Yokuş Sevik, Uyuşturucu, s.246

3. KULLANMAK İÇİN UYUŞTURUCU VEYA UYARICI MADDE SATIN ALMAK , KABUL ETMEK VEYA BULUNDURMAK YA DA UYUŞTURUCU VEYA UYARICI MADDE KULLANMAK SUÇU (TCK madde 191)

3.1 GENEL AÇIKLAMALAR

TCK madde 191/1'de kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmamak suç olarak düzenlenmiştir. *Kendisi tarafından kullanmak üzere uyuşturucu veya uyarıcı madde etkisi doğuran bitkileri yetiştiren kişi bu fıkra hükmüne göre cezalandırılır.* Bu madde 191/1 fıkranın ikinci cümlesi 29.05.2005 tarihli 5377 sayılı kanunla yürürlükten kaldırılmıştır.

TCK madde 191/2'de bu suçtan dolayı açılan davada mahkemenin birinci fıkraya göre hüküm vermeden önce uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanan kişi hakkında tedaviye¹⁷⁷ ve denetimli serbestlik tedbirine, kullanmamakla birlikte kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın alan, kabul eden veya bulunduran kişi hakkında denetimli serbestlik tedbirine karar verilebileceği düzenlenmiştir.

TCK madde 191/5'te kişinin tedavi ve denetimli serbestlik tedbirinin gereklerine uygun davranması halinde hakkında açılmış olan davanın düşeceği aksi takdirde davaya devam olunacağı düzenlenmiştir.

TCK madde 191/6'da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanan kişi hakkında bu suç nedeniyle daha önceden tedavi ve denetimli serbestlik tedbirine karar verilmemiş olması halinde hakkında cezaya hükmedildikten sonra da tedaviye ve denetimli serbestlik tedbirine tabi tutulabileceği düzenlenmiştir. Bu durumda hükmolunan cezanın infazı ertelenecektir.

TCK madde 191/7'de kişinin tedavinin ve denetimli serbestlik tedbirine

---

¹⁷⁷ Uyuşturucu madde kullanmaktan sonra bırakanların uyuşturucu fikrini kolaylıkla unutamadıkları görülmektedir. Tedavi olanların uyuşturucu ile tekrar karşılaştıklarında tekrar başladıkları görülmektedir. Bu nedenle tedavi gibi yöntemlerle iyileştirilemeyen sürekli psikolog yardımından yararlandırılmaları gerekmektedir. Derdiman, s.481

uygun davranması halinde infaz edilmiş sayılacağını aksi takdirde derhal infaz edileceği düzenlenmiştir.

TCK madde 191/3' de kişinin belirlenen kurumda uygulanan tedavinin ve denetimli serbestlik tedbirinin gereklerine uygun davranmakla yükümlü olduğu, hakkında denetimli serbestlik tedbirine hükmedilen kişiye rehberlik edecek bir uzman görevlendirileceği, rehberin görevlerinin neler olduğu düzenlenmiştir. TCK madde 191/4'e göre tedavi süresince devam eden denetimli serbestlik tedbirine tedavinin sona ermesinden sonra bir yıl boyunca devam edilir. Üç yıldan fazla olmamak kaydıyla denetimli serbestlik tedbirinin uzatılmasına karar verilebilir.

3.2 KORUNAN HUKUKSAL DEĞER

Kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek, bulundurmamak suçunda korunan hukuksal yarar genel sağlıktır.¹⁷⁸ Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanımı ile kişinin suç işlemesi arasında önemli oranda bağlantı vardır. Madde kullanımı ile mücadele aynı zamanda suçla mücadeleyi getiriyor ve suç işleme oranı düşecektir.¹⁷⁹ Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanan kişi bu maddeyi bulabilmesi için suç işleyebilir veya madde kullanırken suç işleyebilir. Bu nedenle hem bireyin sağlığına hem toplumun sağlığına zarar getirebilir.¹⁸⁰

3.3 SUÇUN FAİLİ

Kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmamak suçunun faili herhangi bir kişi olabilir.¹⁸¹ Uyuşturucu veya uyarıcı maddenin ilk kez kullanmak için veya bağımlılık haline geldikten sonra temini arasındaki suçun faili yönünden bir fark yoktur.¹⁸² Fail uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanırsa tedaviye ve denetimli serbestlik tedbirine; fail kullanmamakla temin etmişse denetimli serbestlik tedbirine karar verilir.¹⁸³

¹⁷⁸ Tezcan, Erdem, Önok, s.618

¹⁷⁹ İncel, s.314

¹⁸⁰ Çakmut. S.238

¹⁸¹ Günal, Uyuşturucu, s.149 Yokuş Sevük, s.131

¹⁸² Günal, Madde Kullanması, s.59

¹⁸³ Yokuş Sevük, s.131

3.4 SUÇUN MADDİ UNSURU

Kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmamak suçunda failin somut bir tehlike veya zararın ortaya çıkmasına gerek yok, soyut tehlike suçlarında kanunda düzenlenen hareketin yapılmasıyla korunan hukuksal değerine tehlike yarattığı yeterlidir.

Uyuşturucu veya uyarıcı maddenin satın alınması , kişinin bir bedel karşılığı maddeyi devralmasını ifade eder.¹⁸⁴ Maddenin miktarı suçun oluşması bakımından önemli olmamakla birlikte satın alınan maddenin miktarı kişisel kullanımı aşan oranda ise uyuşturucu veya uyarıcı madde ticareti suçunun oluştuğu kabul edilir. Kişisel kullanma miktarını aşmayan madde satın alınması hali tek başına kullanması için satın alındığını göstermez, kişinin maddeyi kullanmak dışındaki bir amaçla satın aldığı durumunda miktarı az olsa bile uyuşturucu veya uyarıcı madde ticareti suçu oluşur.¹⁸⁵

Uyuşturucu veya uyarıcı maddenin kabul edilmesi, uyuşturucu veya uyarıcı madde üzerinde tasarrufta bulunma olanağının sağlanması ifade eder.¹⁸⁶ Madde karşılığında herhangi bedel ödemediği üzerinde tasarruf sağlaması durumunda kabul etme fiili oluşur. Failin elinde olmasada suç gerçekleşebilir. Örneğin, failin istediği yere bırakması, istediği birine teslim etmesi durumunda suç oluşur.

Uyuşturucu veya uyarıcı madde bulundurma suçu, uyuşturucu veya uyarıcı madde üzerinde fiili egemenlik ilişkisinin sürdürülmesidir. Bulundurma suçu gerçekleşmesi için doktorun reçetesiz, veya tıbbi neden olmadan bulundurma hareketidir.¹⁸⁷ Bulundurma suçunun gerçekleşmesi için kullanma olanağının ortadan kaldırılmış olması kullanmak için bulundurma suçunun oluşmasını engellemez.¹⁸⁸ Örneğin, sanığın cebindeki maddeyi yakalanacağı sırada yere dökmesi kişinin bulundurma suçu işlemesine engel olamaz.

---

¹⁸⁴ Tezcan, Erdem, Önok, s.620, Güngör, Kınacı, s.271

¹⁸⁵ Güngör, Kınacı, s.272

¹⁸⁶ Tezcan, Erdem, Önok, s.620

¹⁸⁷ Günal, Madde Kullanma, s.61-62

¹⁸⁸ Günal, Uyuşturucu, s.154

3.5 SUÇUN MANEVİ UNSURU

Kullanmak amaçlı uyuşturucu veya uyarıcı madde satın alma, kabul etme veya bulundurma suçunun gerçekteşmesi için kast olmak zorundadır. Bu suçta düzenlenen hareketlerin kullanma amacıyla yapılmış olması gerekir. Bu sebepten suç özel kastla işlenen suç olması gerekir, genel kast yeterli olmayacak. Failin maddeyi kullanmak özel kastıyla satın alması, kabul etmesi, bulundurması yeterlidir.

SONUÇ

Uyuşturucu veya uyarıcı maddeler sorunu tüm dünyayı tehdit eden ve insanlığın sağlığına ciddi zarar vermektedir. Uyuşturucu veya uyarıcı maddelerin tıp alanda kullanılması bu maddenin ekimi, üretiminin tamamen yasaklanması için engel olmaktadır. Bu yüzden uyuşturucu veya uyarıcı maddelerin tıp veya bilimsel amaçla kullanılmasından ötürü sınırlandırılması için uluslararası ve ulusal mevzuatlarda düzenlemeler yapılmıştır. Uluslararası düzeyde 1961 Tek Sözleşmesi, 1971 Psikotrop

Maddeler Sözleşmesi, ve Uyuşturucu ve Psikotrop Maddelerin Kaçakçılığına Karşı Sözleşmeler.

Çin ve Türkiye uluslararası sözleşmelere taraf olmuştur. Taraf devletlerin ulusal mevzuatlarda yerine getirecek olan yükümlülükleri vardır. Bu nedenle Çin Ceza Kanunu ve ilgili kanunlarda; Türk Ceza Kanunu ve ilgili kanunkarda uyuşturucu veya uyarıcı madde suçlarına karşı mevzuatlar düzenlenmiştir.

Çin uzun tarihi süreçte uyuşturucu maddelerle mücadele etmiştir. Afyon Savaşı uyuşturucu maddelere karşı halkla beraber uyuşturucuyla mücadele eden savaştır. Çin Halk Cumhuriyeti kurulduktan sonra uyuşturucu madde sorunu Çin toplumuna hiç bir türlü tehliye yaratmadı, 1978 yılındaki Kapıyı Açma Politikasından sonra uyuşturucu maddeler Çin'de etkisini gösterdi, başlangıçta uyuşturucu madde transfer edici ülke olarak , daha sonra uyuşturucu maddeler tüketici ülke olarak ülkenin tüm bölgesine yayıldı. Bu nedenle uyuşturucu maddelere karşı mücadele yine ağır cezalarla cezalandırıldı. En son 1997 yılında düzenlenen ÇCK uyuşturucu veya uyarıcı maddelere yönelik madde 347- madde 357'de , uyuşturucu veya uyarıcı madde suçları düzenlendi. Uyuşturuc veya uyarıcı madde kaçakçılığı, ticareti, nakletme, üretme suçu(madde 347), uyuşturucu veya uyarıcı madde bulundurma suçu(madde 348),Uyuşturucu veya uyarıcı madde kaçakçılığı, ticareti, nakletmesi, üretimesi suçu failini barındırmak, faile yardım edip uyuşturucu madde veya kazandığı kazancı saklamak, nakletmek suçu(madde 349), uyuşturucu veya uyarıcı madde üretiminde kullanılan hammadde kaçakçılığı, uyuşturucu veya uyarıcı madde üretiminde kullanılan hammadde ticareti suçu(madde 350), uyuşturucu veya uyarıcı madde üretiminde kullanılan bitkileri yasadışı ekme suçu(madde 351), yasadışı uyuşturucu veya uyarıcı madde üretimine kullanılan bitki tohumu ticareti, nakletmek, yanında bulundurmak, sahip olmak suçu(madde 352), başkaları uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmaya zorlamak, cazip getirerek kullanmayı öğretmek, aldatarak kullandırmak suçu(madde 353), uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanması için özel yer tesis etme suçu(madde 354), yasadışı narkotik uyuşturucu ve psikotropik uyuşturucu temin etmek suçu(madde 355).

Türk mevzuatında uluslararası sözleşmeler taraf olmasının getirdiği yükümlülüklerle ve Anayasada kaynaklanan yükümlülüklerle uygun olarak uyuşturucu

veya uyarıcı maddelerin yasadışı ticareti ve kullanılmasına karşı çeşitli düzenlemeler yapılmıştır. 5237 sayılı TCK madde 188-192 maddelerinde uyuşturucu veya uyarıcı maddelerle ilişkin suçlar düzenlenmiştir. TCK'daki düzenlemeler, uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticaret suçu(madde 188), uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanımını kolaylaştırma suçu(madde 190), kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın alma , kabul etme ve bulundurma suçu(madde 191) olarak düzenlenmiştir.

Çalışmada ÇCK ve TCK boyutuyla uyuşturucu veya uyarıcı madde konusunda inceleme yapıldı, konunun içerikleri çok boyutlu olduğundan sadece ceza alanında çalışmak yeterli olmuyor. Toplumdaki tüm alanların birlikte mücadele etmesi ve bu hakta derin araştırmalar yürütmesi gerekir. Uyuşturucu veya uyarıcı maddelerle olan mücadele uluslararası boyutta işbirliği yaparak sosyoloji, tıbbi, kimya, psikoloji, kriminoloji alanlarda beraber çalışmak zorundadır.

KAYNAKÇA

- AYDINALP, kemal, **Gençliğin Ruhunu Kemiren Uyuşturucular, Bilim ve Teknik**, Ocak 1988, C.21, s.21-23
- AKBULUT, İlhan, **Ülkemizde Uyuşturucu Maddeler Sorunu**, İstanbul, 1997, s.116-128
- ALTINDAL, AYTUNÇ, **Uyuşturucu Maddeler Sorunu**, İstanbul,1972
- Alkan Necati, **Terör Örgülerinin Finans Kaynakları**, Polis Dergisi, Ankara, 2004, s.294
- Arslan Çetin, Azizoğlu Bahattin, **Yeni Türk Ceza Kanunu Şerhi**, Asil Yayın, Ankara, 2004
- Bayraktar, Köksal, “Uyuşturucu Maddeler ve Suç Siyaseti” , İÜHFM, 1985, s 46-47;
- BALCI, Murat, **Türk Ceza Kanununda Uyuşturucu Madde Ticareti Suçları**, Ankara, 2009, s.28-32
- Baktır, Mustafa, Sfyon, **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi**, Cilt 1,İstanbul, 1988, s.442-443
- Bayraktar Köksal, **Uyuşturucu Maddeler ve Suç Siyaseti**, İÜHFM, C.II, İstanbul, 11985, s.50-54
- Chengminghua, **Xingfaxue**, Ceza hukukuna giriş, Çin politik ve hukuk üniversitesi

- yayınevi, 1999, s.710
- Chukuizhi,**Liuhazhiguo**, İktidardaki altı zararı ,1996, s.21
- Cuijian, **Dupinfanzuide dinguiyuliangxing**, Uyuşturucu ve uyarıcı madde suçlarının sorgulaması ve ceza uygulaması, Halk yargıtay yayınevi, 2000, s.163,164
- Chenminghua, **Xingfaxue**, Ceza hukuk, Çin politik ve hukuk üniversitesi, 1999, s.710
- Chenminghua, **Xingfaxue**, Ceza hukuk, Çin politik ve hukuk üniversitesi, 1999, s.717
- Centel Nur, Uyuşturucu madde Kullanma ve Bulundurma Suçu, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi,İstanbul,2001, s.187
- Cuiming, **Dupinfanzuifazhanqushi yuezhiduice**, Uyuşturucu ve uyarıcı madde suçları gelişmeleri ve önleme usulleri, Eğitim yayınevi, 2009, s.428,432,433,436,440
- Cuiqingceng,Chengbaoshu, **Zhongwaidupinfanzuitoushi**, Çin ve yabancı ülkelerde uyuşturucu ve uyarıcı madde suçları, Sosyal bilimler akademik yayınevi, 1993, s.156,168
- Çakmut Yenerer Özlem, **Türk Ceza Kanununa Göre Uyuşturucu Madde Kullanımının Yasal Sonuçları ve İptila Halinde Verilecek Hüküm**,İstanbul, 2004, s.238
- Çamlıbel,Ömer Yılmaz, **Uyuşturucu ve Uyarıcı madde Suçları ve Yargıtay Uygulaması**, Türk Ceza Hukuku Derneği, İstanbul,2001,s.380
- DÖNMEZER, Sulhi, **Kriminoloji**, 8. Bası, Beta Yayınevi, İstanbul, 1994, s.299,300
- Dönmezer, **Mukayeseli Mevzuat**, s. 192,214,215
- DEMİRBAŞ, Timur, **Kriminoloji**, 2.Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara ,2005, s,279-289
- Derdiman R. Cengiz, **Uyuşturucu ile Mücadelede Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri**, Polis Dergisi , Yıl 9, Ankara 2003, s.447,479
- Derdiman R. Cengiz, **Uyuşturucu İle Mücadelede Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri**, Polis Dergisi, Yıl.9, S.36, Ankara, 2003,s.481
- ERGEN,Cengiz, **Türk Ceza Hukukunda Uyuşturucu Madde Suçları : ilgili yasa ve yönetmeliklerin en son içtihatlarla açıklanması** , Ankara, 1988, s.131

- ERGÜL, Ergin, **Hukuki Adli Tıbbı, Kriminolojik, Aktüel Boyutları ve İlgili Mevzuatıyla Uyuşturucu Maddeler ve Suçları**, Ankara , 1977 ,s. 44-45
- Faruk Erem- Nevzat Toroslu, **Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler**, Ankara, 1994,s346
- GÜNGÖR Şener- KINACI Ali, **Öğreti ve Uygulama Boyutu ile Uyuşturucu ve Psikotrop Maddelerle İlgili Suçlar**, Ankara, 2001, s.35-60,271,272
- GÜNAL, Yılmaz, **Uyuşturucu Madde Suçları**, Ankara, 1976, s.7-47,117,149,154
- Kullanımının Yasal Sonuçları ve İptila Halinde Verilecek Hüküm S.17**, 229,53,230
- GÜNDEL, Ahmet, **5237 Sayılı TCK'da Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Suçları**, Seçkin Yayınevi, Ankara ,2007, s.15-29
- GÜNAY, Erhan, **Uygulamalı Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Suçları ve İlgili Mevzuat 4. Baskı**, Seçkin Yayıncılık,, Ankara 2007, s.29-31
- Gökçen, Ahmet, **Tazminat Dönemi Osmanlı Ceza Kanunları ve Bu Kanunlardaki Ceza Müeyyideleri**, İstanbul 1989,s.151
- Gürelli Nevzat, **Hukuk Açısından İlaç Alışkanlıkları**, İHFM, 1975, C.XII, s.11; Akbulut, İÜHFM, s.116
- Gaoge, **Shilündupinfanzuide gouchengjiexian**, Uyuşturucu ve uyarıcı madde suçunun unsurlarının belirlenmesi; Çin politik ve hukuk üniversitesi yayınevi, 1993, s.94
- Gaowei, **Fanmaidupinzuiyanjiu**, Uyuşturucu ticareti suçu hakkında araştırmalar, Çin halk eminiyet yayınevi, 2007, s.62,67
- GuoHongwei,Caoyan,**Feifazhizao,yunshuzhiduwupinruhedingxing**, Yasadışı uyuşturucu üretme, nakletme suçu değerlendirilme usulleri, Çin Kanun Yayınevi, Pekin, 2002, s.9
- Gaoyandong, **Zhizaodupinzuiyanwentizhijixi**, Uyuşturucu ve uyarıcı madde üretimi suçunda araştırmalar, Jiangxi eminiyet okulu gazetesi, 2004, 2-sayı.
- HuangTaiyün, **Zhonghuarenminggongheguojindufajiedu**, ÇHC uyuşturucu ve uyarıcı maddelere mücadele kanunu üzerinde açıklamalar, Çin Kanun yayınevi, 2008, s.32,34
- Heqinsong, **Xingfajiaokeshu**, Ceza hukukuna giriş; Çin kanun yayınevi,1994,s.720
- İnce Hatice, **Uşak ili E Tipi Ceza İnfaz Kurumundaki Uyuşturucu Madde Kullamak ,Satmak Hükümlü ve tutukluların , Sosyo- Kültürel ve**

- Demografik Özelliklerinin Tespit Edilmesi**, Adalet Dergisi, S.29, 2007, s.314
- Jüjian, **Dupinfanzuidedingzuiyuliangxing**, Uyuşturucu ve uyarıcı madde suçları mahkumiyet ve hükmü, Halk yargıtay yayınevi, 2000, s.174
- KURT ,Şahin- KURT Elif, **Uygulamada Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Suçları**, Adalet Yayinevi, Ankara , 2007 ,s.8-56,205
- KIZILYALIN Arif Ahmet, **Uyuşturucu Zehirleri ve Toksimani**, İstanbul , 1970, s.13-32
- KÖKNEL,Özcan, **İnsanlık Tarihi Boyunca Dünyada ve Türkiye’de Uyuşturucu Madde Sorunları**, İstanbul, 1976, s.138
- Kağıtçıç, Mehmet Ali, **Afyon** , İstanbul, 1960
- Karagöz Ahmet, Akdam Mustafa, **Gençlerde Zararlı madde Alışkanlıklarının Artış Nedenleri ve Gençliğimizi Uzak Tutmanın Yolları**, Polis Dergisi, Yıl 13, S.53, 2007, s.30,35
- Lütfi, Ahmet, **Osmanlı Adalet Düzeni**, İstanbul, 1979, s.115
- LiuXianglian, **Zuguodaluyuwogotaiwandiqude dupinfanzuilifabijiao**, Çin ve Taiwan uyuşturucu ve uyarıcı madde suçuyla ilgili yasal düzenlemeler, Xinan hukuk üniversitesi dergisi, 2009 yıl sayı 3, s.111-121.
- LiuXunzhi, YinJianfeng, **Lünzhongguodupinfanzuisixingde zhubufeizhi**, Çin’de uyuşturucu suçuna idam cezasının uygulanmasının kalması hakkında araştırmalar, Hukuk dergisi, 2013, sayı 5, s.7,12
- Liyoujün, **Zhongguoqidonglifajndu**, ÇHC uyuşturucu ve uyarıcı madde yasaklarının gelişmesi, Halk Gazetesi, 23 Ağustos,2006, s.4
- LiYübei,**Dupinfanzisifashiyong**, Uyuşturucu suçunun yargı uygulanması, Pekin, Hukuk yayınevi, 2005, s.145
- Lishaopin, **Zuozhensheng**, Guanyushenlidupinfanzuianjianzhongderuoganwentiyanjü, Uyuşturucu ve uyarıcı madde suçları soruşturmasında karşılanacak sorunlar, Uyuşturucu ve uyarıcı madde suçları hakkında sempozyon, Chongching, 2001, s.238
- Lishaopin, **Zuozhensheng**, Guanyushenlidupinfanzuianjianzhongderuoganwentiyanjü, Uyuşturucu ve uyarıcı madde suçları soruşturmasında karşılanacak sorunlar,

- Uyuşturucu ve uyarıcı madde suçları hakkında sempozyon, Chongching, 2001, s.342,356
- Makeqiang, **Fanzuitonglün**, Suç teorisi, Wuhan üniversitesi yayınevi, 2006, s.135
- Makeqiang,Gaoxuanming, **Xingfaxue**, Ceza hukuku, Pekin, Çin Hukuk yayınevi, 1999, s.342
- Makeqiang, **Fanzuitonglün**, Wuhan üniversitesi yayınevi, 2006, s.338,345
- Makechang, **Suç Genel Teorisi**, Wuhan Üniversitesi yayınevi. 2006, 3-baskı, s.113
- ÖZDABAKOĞLU, Erdinç Hakan, **5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nda Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Suçları ve İlgili Mevzuat**, Ankara, 2007, s.5,7,22
- Öner, Mehmet Zülfü, **Türk Ceza Kanunu'nda Uyuşturucu Madde İmal, İthal ve İhraç Suçları**,TBBM, S.88, 2010, s.110
- SEVÜK Yokuş, Handan, **Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Kullanılmasına İlişkin Suçlar**, Ankara, 2007. s.39-77, 131-251
- SAVAş Vural, MOLLAMAHMUTOĞLU, Sadık, **Türk Ceza Kanununun Yorumu**, C.3, Ankara, 1998, s.3709 ,3712
- SÖZER, SABRİ, **Uyuşturucu Maddeler ve Problemleri**, Ankara, 1956, s.29
- Soyaslan Doğan,**Ceza Hukuku Özel Hükümleri**, 5. Baskı, Yetkin Yayınları, s.389-396
- Tezcan Durmuş, Erdem Mustafa, Ruhan Önok, **5237 sayılı Türk Ceza Kanununa Göre kanuna Göre Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku**, 5.Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2007 s.602-620
- Veli Özer Özbek,Mehmet Nihat Kanbur,Koray Doğan,Pınar Bacaksız, İlker Tepe, **Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler**,9. Baskı, İstanbul, s.709
- Yavuz Hakan A., **5237 Sayılı Türk Ceza Kanununda Düzenlenen Uyuşturucu ve Uyarıcı maddelerin Ruhsatsız Olarak İmal ve Ticaretine İlişkin Suçlar ve Kanunun Yer Bakımından Uygulama Kurallarının Bu Suçlar Yönünden Değerlendirilmesi**, Adalet Dergisi, Yıl 97, S.23,s.225
- YangHongzhi, **Dupinfanzuiyanjiu**, Uyuşturucu ve uyarıcı madde suçu araştırmaları, Guangdong halk yayınevi, 2002, s.51-61
- Yanghong, **Dupinfanzuiyanjiu**, Uyuşturucu ve uyarıcı madde hakkında araştırmalar, Guangong halk yayınevi, 2002, s.132

- Yüzhigang, **Redianfanzuifalvyinanwentijixi**, Sık görülen suçların çözümü, Cilt-3, Çin halk eminiyet üniversitesi yayınevi, 2001, s.153
- Yanghong, **Dupinfanzuiyanjiu**, Uyuşturucu suçu araştırmaları, Guangdong halk yayınevi, 2002, s.135-137,144*147
- Zafer Hamide, **Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde İmak ve Ticareti Suçu**, İlaç Hukuku Sempozyumu, Sempozyumun Özel Sayısı, No.2, İstanbul, 2007, s.108-111
- Zhang Hongcheng, Huang Yinqi, **Dupin Fanzui Falv Shiyong Wenti Yanjiu**, Uyuşturucu ve Uyarıcı Maddelerin Kanun Uygulaması, ZhengFa Üniversitesi Yayınevi, 2013, s.34,23
- Zhang xintao, **Dupin Fanzui de Rending yu Anlie Fenxi**, Uyuşturucu suçunun belirlenmesi ve araştırmalar, Halk Yargı Yayınevi, Pekin, 2000, s.14,15
- ZhaoXunzhi, **Haixialianganxingfagelünbijaoyanjiu**, Boğar yakası iki bölgenin ceza kanun düzenlemesindeki farklar hakkında araştırma, Cilt 2, Çin halk üniversitesi yayınevi, 2011, s.408,378
- ZhangMingkai, **Xingfaxue**, 4.Basım, Pekin, Kukuk Yayınevi, 2011, s.868, 1007-1020
- ZhaoXunzhi, **Dupinfanzui**, Uyuşturucu suçu, Çin Halk Üniversitesi yayınevi, 1998, s.132,
- Zhaoqizhi, **Wuzhengxing**, Xinggaxuetonglun, Ceza hukuku teorisi, Yüksek öğretim yayınevi, 1993, s.736
- Zhoudaowan, **Danxingxingfayu Sifashiyong**, Tek ceza yöntemi ve yargı uygulaması, Halk yargıtay yayınevi, 1996, s.116
- Zhaoqizhi, Yüzhigang, **Dupinfanzui**, Uyuşturucu ve uyarıcı madde suçları, Çin halk eminiyet yayınevi, 2003, s.155
- Zhengxiaorao, **Dupinfanzuidefalüshiyong**, Uyuşturucu ve uyarıcı madde suçlarının hukuk uygulanması, Halk yargıtay yayınevi, 2001, s.44

http://www.ahmetoz.com/ahmetoz/Blog/Entries/2012/4/11_Madde_Kullanmn_Tarihsel_Gelisimi.html

<http://www.china.org.cn/e-white/1/1.I.htm> (e.t 16.02.2016).

<http://www.china.org.cn/e-white/1/1.I.htm> (e.t 16.02.2016).

ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ

TEZ ÇOĞALTMA VE ELEKTRONİK YAYIMLAMA İZİN FORMU

Yazar Adı Soyadı	SUFEİYA DİLİXİATI
Tez Adı	ÇİN VE TÜRK CEZA HUKUKUNDA UYUŞTURUCU VEYA UYARICI MADDE SUÇLARI
Enstitü	Sosyal Bilimler Enstitüsü
Anabilim Dalı	Ceza ve Ceza Usul Hukuku Anabilim Dalı
Tez Türü	Yüksek Lisans
Tez Danışman(lar)ı	Yrd.Doç. Dr Timuçin Köprülü
Çoğaltma (Fotokopi Çekim) izni	☐ Tezimden fotokopi çekilmesine izin veriyorum ☐ Tezimin sadece içindikiler, özet, kaynakça ve içeriğinin % 10 bölümünün fotokopi çekilmesine izin veriyorum ☒ Tezimden fotokopi çekilmesine izin vermiyorum
Yayımlama izni	☐ Tezimin elektronik ortamda yayımlanmasına izin Veriyorum

Hazırlamış olduğum tezimin belirttiğim hususlar dikkate alınarak, fikri mülkiyet haklarım saklı kalmak üzere Uludağ Üniversitesi Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı tarafından hizmete sunulmasına izin verdiğimi beyan ederim.

Tarih :10.10.2016

İmza: